

چکیده مقالات ارائه شده به عنوان پوستر

(۱) تغذیه مادر و کودک (روز اول)

پوستر: ۱

رابطه بین زمان شروع تغذیه تکمیلی و تغییرات مربوط به نمودار رشد در شیر خواران

مراجعه کننده به مراکز بهداشت شهرستان مراغه سال ۱۳۸۷

مینزه دهی آروق، پروانه آقاجری، لیلا جهانگیری و فتانه کریمی

دانشکده پرستاری مراغه

manigehdehister@gmail.com

زمینه و هدف: شیر مادر تا پایان ۴ تا ۶ ماهگی به تنهایی و بدون اضافه کردن هیچ نوع غذایی، برای رشد طبیعی شیر خوار کافی است، بعد از ۶ ماهگی نیازهای غذایی شیر خوار فقط با شیر برآورده نمی شود و لازم است غذای کمکی شروع شود. سن شروع تغذیه تکمیلی باید بر اساس رشد و نمو شیر خوار باشد. هدف این بررسی تعیین رابطه بین زمان شروع تغذیه تکمیلی و تغییرات نمودار رشد در شیرخواران مراغه در مرکز بهداشت شهرستان مراغه بود.

مواد و روش‌ها: جهت نمونه گیری ۲ مرکز بهداشتی درمانی شهر مراغه به صورت خوشه ای تصادفی انتخاب شده و در هر مرکز بهداشت از میان پرونده‌های مربوط به کودکان زیر ۲ سال ۸۵ پرونده به روش نمونه گیری تصادفی انتخاب شدند (۱۷۰ نمونه). سپس با توجه به اطلاعات موجود در پرونده‌ها سن شروع تغذیه تکمیلی و تغییرات مربوط به نمودار رشد همزمان با شروع تغذیه تکمیلی برآورد شد. به طوریکه زمان شروع تغذیه تکمیلی به صورت قبل از شش ماهگی و بعد از شش ماهگی و تغییرات مربوط به نمودار رشد به صورت منحنی رشد صعودی، نزولی، افقی و کاهش رشد دسته بندی شدند. برای تحلیل نتایج از نرم افزار SPSS و آزمون اسپیرمن استفاده شد.

یافته‌ها: نتایج حاصل از مطالعه نشان داد که میانگین سن شیرخواران ۱۲ ماه بوده و ۵۲٪ آنان دختر و ۴۸٪ پسر بوده است، زمان شروع تغذیه تکمیلی در ۷۵/۳٪ از شیرخواران، بعد از شش ماهگی و ۲۱/۴٪ آنان قبل از شش ماهگی بوده است. بعد از شروع تغذیه تکمیلی، نمودار رشد ۶۳/۶٪ شیرخواران به صورت صعودی، ۱/۸٪ نزولی، ۸/۸٪ افقی و ۲۵/۹٪ همراه با کاهش رشد بود بر اساس آزمون اسپیرمن رابطه معنی داری بین زمان شروع تغذیه تکمیلی و تغییرات مربوط به نمودار رشد در شیر خواران مشاهده نشد ($p=0/1$).

نتیجه گیری: ارتباطی بین زمان شروع تغذیه تکمیلی و تغییرات مربوط به نمودار رشد در شیرخواران مراغه ای وجود ندارد.

واژگان کلیدی: شیرخواران، نمودار رشد، تغذیه تکمیلی

پوستر: ۲

مصرف سویا در افراد مبتلا به پوکی استخوان و نقش آن در تراکم استخوانی

مرجان مهدوی روشن و مهرانگیز ابراهیمی ممقانی

مرکز تحقیقات تغذیه دانشگاه علوم پزشکی تبریز

marjan_mahdaviroshan@yahoo.com

زمینه و هدف: مطالعات نشان داده اند که مصرف سویا نقش مهمی بر چگالی توده استخوانی دارد. ایزوفلاونوئیدهای سویا باعث مهار بازجذب استخوانی و تحریک تشکیل استخوان و کاهش دفع ادراری فاکتورهای استخوانی می‌شوند. سویا همچنین از طریق تحریک IGF-1 و آلکالین فسفاتاز و... بر چگالی توده استخوانی اثرات مثبتی دارد. با توجه به نقش مهم سویا بر توده استخوانی مطالعه حاضر با هدف تعیین میزان مصرف سویا در زنان مبتلا به پوکی استخوان و بررسی نقشهای سویا بر استخوان طراحی و اجرا گردید.

مواد و روش‌ها: جامعه هدف این مطالعه ۶۰ زن یائسه دچار پوکی استخوان بودند که جهت درمان به کلینیک شیخ الرئیس شهر تبریز مراجعه کرده بودند. افراد با رضایت شخصی در این مطالعه شرکت کردند و اطلاعات دریافت غذایی آنها با استفاده از پرسشنامه ۳ روزیادآمد ۲۴ ساعته خوراک و عادات غذایی با استفاده از پرسشنامه بسامد خوراک جمع آوری شد، اطلاعات فردی و پزشکی افراد با استفاده از پرسشنامه مورد ارزیابی قرار گرفت. آنالیز آماری داده‌ها با استفاده از روشهای توصیفی و تحلیلی انجام گرفت.

یافته‌ها: میانگین سن زنان مورد مطالعه ۵۸/۸۵ سال و میانگین سن یائسگی این افراد ۴۸/۷۴ سال برآورد شد. بررسی مصرف غذایی زنان مبتلا به پوکی استخوان نشان داد که میانگین مصرف حبوبات $0/02 \pm 0/23$ سروینگ در روز بود. میانگین مصرف سویا در زنان مورد مطالعه بسیار ناچیز و مصرف آن به ۱ تا ۳ سروینگ در سال محدود شده بود. اغلب افراد مورد مطالعه (۹۰٪) عدم آگاهی از اهمیت تغذیه ای سویا را دلیل عدم مصرف آن اعلام نمودند.

نتیجه گیری: مطالعه حاضر نشان داد که متاسفانه با وجود تاثیر مفید سویا بر سلامت استخوان و حفظ چگالی توده استخوانی، سویا در الگوی غذایی زنان یائسه جایگاه مناسبی ندارد. با توجه به ارزان و در دسترس بودن این ماده غذایی، آموزش تغذیه به این گروه از افراد جهت مصرف سویا به منظور جلوگیری از کاهش توده استخوانی توصیه می‌شود

واژگان کلیدی: سویا، پوکی استخوان، سلامت استخوان، عادات غذایی

پوستر: ۳

ارتباط وزن تولد و وضعیت تغذیه در کودکان ۲۴-۶ ماهه شهرستان سمنان

الیه قدس، احمدرضا درستی و مینا طباطبایی

مرکز بهداشت استان سمنان

m.tabatabaei@yahoo.com

زمینه و هدف: این بررسی با هدف تعیین وضعیت وزن هنگام تولد و ارتباط آن با وضعیت تغذیه در کودکان ۲۴-۶ ماهه شهرستان سمنان انجام شد. **مواد و روش‌ها:** تعداد ۱۵۰۲ کودک ۲۴-۶ ماهه به روش تصادفی ستونی از تمام مراکز بهداشتی درمانی شهرستان سمنان در تابستان و پاییز ۱۳۸۲ انتخاب شدند. قد و وزن اندازه گیری و امتیاز وزن برای قد براساس مرجع CDC2000 تعیین گردید. کودکانی که امتیاز فوق در آنها ۲- ≤ انحراف معیار بود، لاغر و آنهایی که امتیاز وزن برای قد $2 \geq$ انحراف معیار داشتند، چاق محسوب شدند. وزن تولد به صورت $2500 >$ گرم (وزن پائین)، $2500 < - 3450$ و $3450 \geq$ گرم (وزن بالا) گروه بندی شد.

یافته‌ها: شیوع وزن پائین و وزن بالای تولد بترتیب ۸/۳٪ و ۲۶/۹٪ بدست آمد. بین پسران و دختران تفاوت معنی دار وجود داشت؛ بدین صورت که در ۱۰/۶٪ دختران و ۵/۹٪ پسران وزن تولد پائین بود و وزن بالای تولد در ۲۳/۲٪ دختران و ۳۰/۶٪ پسران مشاهده گردید. شیوع لاغری و چاقی بترتیب ۵/۷٪ و ۲/۸٪ بود که تفاوت معنی داری بین دو جنس نداشت. لاغری در کودکان با وزن پایین تولد بیش از سایرین بود (۱۰/۵٪ برابر ۵/۲٪؛ $0/05 <$ P)، در حالیکه چاقی در کودکان با وزن بالای تولد (۵/۷٪) بطور معنی داری بیش از سایر کودکان (۲/۹٪) بدست آمد.

نتیجه گیری: در این مطالعه، وزن تولد با وضعیت تغذیه کودکان ارتباط معنی دار داشت. براین اساس، دوران جنینی از نظر پیشگیری از سوءتغذیه و چاقی در ادامه زندگی اهمیت ویژه دارد که باید در مداخلات مورد توجه باشد.

واژگان کلیدی: وزن هنگام تولد، کودکان، وضعیت تغذیه

پوستر: ۴

شیوع سوء تغذیه در کودکان ۲۴-۶ ماهه شهرستان سمنان با استفاده از سه مرجع مختلف

الیه قدس، احمدرضا درستی و مینا طباطبایی

مرکز بهداشت استان سمنان

m.tabatabaei@yahoo.com

زمینه و هدف: بررسی حاضر با هدف تعیین شیوع سوء تغذیه براساس مراجع 1978 NCHS، CDC2000 و مرجع جدید سازمان بهداشت جهانی (WHO) در کودکان ۲۴-۶ ماهه شهرستان سمنان انجام گرفت.

مواد و روش‌ها: طی یک نمونه گیری تصادفی ستونی در کلیه مراکز بهداشتی درمانی شهرستان سمنان در تابستان و پائیز ۱۳۸۲، تعداد ۱۵۰۲ کودک ۲۴-۶ ماهه بررسی شدند. قد و وزن اندازه گیری و امتیاز قد برای سن، وزن برای سن و وزن برای قد براساس مراجع WHO و CDC، NCHS محاسبه گردید. کودکانی که امتیازهای فوق در آنها ≥ 2 - انحراف معیار بود، به عنوان مبتلا به سوء تغذیه شناخته شدند.

یافته‌ها: شیوع کوتاه قدی تغذیه ای براساس مراجع WHO و CDC، NCHS و WHO به ترتیب ۱۰/۷٪، ۷/۷٪ و ۱۲/۵٪ بدست آمد. شیوع کم وزنی برپایه همین مراجع به ترتیب ۵/۹٪، ۱۰/۳٪ و ۳/۴٪ محاسبه شد و ۳/۰٪، ۵/۷٪ و ۱/۹٪ کودکان براساس مراجع فوق لاغر بودند. تفاوت‌های بین سه مرجع معنی دار بود. پسران و دختران از نظر شیوع کوتاه قدی تغذیه ای، کم وزنی و لاغری برپایه هر سه مرجع تفاوت معنی داری نداشتند. کودکان بالای یکسال در مقایسه با کودکان زیر یکسال بیشتر کوتاه قد (براساس NCHS و CDC) و کم وزن (برپایه CDC) بودند ($p < 0.05$)، ولی لاغری تفاوت معنی داری نداشت.

نتیجه گیری: براساس تقسیم بندی سازمان بهداشت جهانی، کودکان ۲۴-۶ ماهه شهرستان سمنان دارای شیوع متوسط کوتاه قدی (براساس مراجع WHO و NCHS) و شیوع پایین کم وزنی و لاغری برپایه هر سه مرجع می‌باشند. انجام اقداماتی برای درمان و پیشگیری از سوء تغذیه با همکاری سازمانهای مرتبط ضروری است.

واژگان کلیدی: سوء تغذیه، کودکان، WHO، CDC، NCHS

پوستر: ۵

رابطه نوع تغذیه تا ۶ ماهگی و طول دوره شیردهی با چاقی کودکان

بهرروز ابراهیم زاده کر، ناصرکلانتری و علیرضا ابدی

دانشگاه علوم پزشکی گلستان، انستیتو تحقیقات تغذیه ای و صنایع غذایی کشور، گروه تغذیه جامعه و گروه آمار دانشکده پزشکی

دانشگاه علوم پزشکی شهید بهشتی

behmarjankhanom@yahoo.com

زمینه و هدف: با توجه به گذر تغذیه ای ایران، چاقی دوران کودکی در کنار سو تغذیه پروتئین - انرژی در حال گسترش است. این تحقیق به منظور بررسی رابطه نوع تغذیه تا ۶ ماهگی طول با دوره شیردهی و شیوع چاقی در کودکان زیر ۵ سال انجام گردید.

مواد و روش‌ها: تحقیق به روش توصیفی تحلیلی و مقطعی انجام شد. با استفاده از روش نمونه گیری طبقه ای تصادفی متناسب با حجم تعداد ۶۱۶ کودک زیر ۵ سال از روی لیست به هنگام جمعیت تحت پوشش مراکز بهداشتی انتخاب شد. چاقی (افزایش وزن برای قد) بر مبنای بیشتر از ۲+ انحراف معیار استاندارد NCHS تعریف گردید. داده‌ها از طریق مصاحبه حضوری با مادران و اندازه گیری قد و وزن کودک در پرسشنامه ثبت شدند. تجزیه و تحلیل داده‌ها با استفاده از آزمون‌های آماری در نرم افزار SPSS ۱۱.۵ انجام شد.

یافته‌ها: در این تحقیق ۶ درصد کودکان مورد بررسی چاق بودند. طول دوره شیردهی با امتیاز Z-score وزن برای قد رابطه معکوس و معنی دار ($P=0.001$ و $r = -0.131$) داشت. تغذیه انحصاری با شیر مادر در کاهش شیوع چاقی اثر معنی داری ($p=0.006$) داشت. طول دوره شیردهی می‌بایست حداقل ۱۸ ماه باشد تا اثر معنی دار ($P=0.017$) در کاهش چاقی داشته باشد. در نهایت آنالیز رگرسیون لوجستیک نشان داد که تغذیه انحصاری با شیر مادر در کاهش ریسک چاقی اثر معنی داری ($p=0.019$) دارد. همچنین طول دوره شیردهی بیشتر از ۱۸ ماه باعث کاهش ۷۴ درصدی احتمال ابتلا به چاقی می‌شود ($P=0.009$).

بحث و نتیجه گیری: نتایج این مطالعه حاکی از نقش تغذیه انحصاری با شیر مادر تا ۶ ماهگی و دوره شیردهی بیش از ۱۸ ماه در کاهش خطر چاقی کودکان است.

واژگان کلیدی: چاقی، کودکان، طول دوره شیردهی

پوستر: ۶

اپیدمیولوژی سوء تغذیه انرژی- پروتئین در کودکان ۶ تا ۶۰ ماهه شهرستان گنبد کاووس

بهر روز ابراهیم زاده کر

behmarjankhanom@yahoo.com

زمینه و هدف: این تحقیق به منظور تعیین میزان شیوع سوءتغذیه پروتئین- انرژی و برخی از عوامل مؤثر بر آن در کودکان ۶ تا ۶۰ ماهه شهرستان گنبد کاووس انجام گرفت.

مواد و روش‌ها: تحقیق به روش توصیفی تحلیلی و مقطعی انجام شد. با استفاده از روش نمونه گیری طبقه ای تصادفی ۳۵۰ کودک ۶ تا ۶۰ ماهه از روی لیست جمعیت مراکز بهداشتی انتخاب شد. داده‌ها از طریق مصاحبه حضوری با مادران، مراجعه به پرونده‌های بهداشتی خانوار و اندازه گیری قد و وزن گردآوری شد.

یافته‌ها: میزان شیوع کوتاه قدی، لاغری و کم وزنی در کودکان مورد بررسی به ترتیب ۹/۶، ۴/۷ و ۳/۲ درصد بود. وزن هنگام تولد، زمان شروع غذای کمکی، طول دوره شیردهی، فصل تولد و رتبه تولد و نمایه توده بدنی مادر و وضعیت ابتلا به بیماری تنفسی و اسهال و وضعیت مراجعه کودک به مرکز بهداشتی و تزریق واکسنهای لازم بر کم وزنی کودکان اثر معنی داری داشت. طول دوره شیردهی، وزن هنگام تولد و رتبه تولد بر لاغری کودکان اثر معنی داری داشت. طول دوره دریافت مکملهای آهن و مولتی ویتامین و گروه سنی کودکان نیز بر کوتاه قدی اثر معنی داری داشت.

بحث و نتیجه گیری: کوتاه قدی بعنوان سوءتغذیه مزمن مشکل اصلی این کودکان است. مراقبتهای دوران بارداری در جهت بهبود وزن هنگام تولد کودک، شروع به موقع غذای کمکی و افزایش طول دوره شیردهی و افزایش انگیزش مراجعه به مراکز بهداشتی در جهت تزریق به موقع واکسنها و نیز دریافت منظم مکملهای تقویتی می‌تواند در بهبود وضعیت تغذیه ای کودکان مؤثر باشد.

واژگان کلیدی: سوء تغذیه انرژی- پروتئین، کودکان زیر ۵ سال

پوستر: ۷

الگوی افزایش وزن زنان باردار مراجعه کننده به مراکز بهداشتی درمانی شهرستان مهریز در سال ۱۳۸۵

محسن میرزائی، عباسعلی دهقانی تفتی، شمس القمر خسروحاور و فاطمه طاهریان

مرکز بهداشت استان یزد و دانشکده بهداشت یزد

drmirzaee@yahoo.com

زمینه و هدف: نمایه توده بدنی مادر و میزان افزایش وزن دوران بارداری نقش مهمی در نتیجه بارداری دارد. وزن گیری زیاد زن باردار باعث چاقی بعد از زایمان و وزن گیری ناکافی او نیز با عوارضی همچون تاخیر رشد داخل رحمی جنین و وزن پایین هنگام تولد نوزاد همراه خواهد بود. این پژوهش به بررسی الگوی افزایش وزن در زنان باردار مراجعه کننده به مراکز بهداشتی درمانی مهریز پرداخته است.

روش بررسی: این مطالعه تحلیلی مقطعی بر روی ۱۵۰ خانم باردار یک قلوئی بصورت سرشماری انجام شده است. داده‌های جمع اوری شده با استفاده از نرم افزار آماری Epi6 تجزیه و تحلیل گردیده اند

یافته‌ها: مراقبت فقط ۶۳/۳٪ مادران تا ماه نهم بطور مرتب انجام شده است. BMI کمتر از ۱۹/۸ در ۱۰/۵۳٪، بین ۱۹/۸-۲۶ در ۵۰/۵۳٪، بین ۲۹-۲۶/۱ در ۱۵/۷۹٪ و BMI بیشتر از ۲۹ در ۲۳/۱۵٪ خانمهای باردار گزارش شد. میانگین افزایش وزن در گروههای فوق به ترتیب ۱۳/۸۲، ۱۱/۶۴، ۱۰/۱۹ و ۱۰/۴۰ کیلوگرم بوده است. افزایش وزن ۳۲/۶٪ خانمهای باردار نیز کمتر از استاندارد می‌باشد.

نتیجه گیری: BMI غیرطبیعی و روند غیرطبیعی وزن گیری با عوارض شناخته شده بارداری همراه بوده و باعث صرف هزینه بالا و بعضا عوارض برگشت ناپذیری روی مادر و نوزاد می‌شود. انجام این تحقیق ضرورت مشاوره قبل از حاملگی و آموزش قبل از بارداری را نشان می‌دهد.

واژگان کلیدی: نمایه توده بدنی، دوران بارداری، افزایش وزن

پوستر: ۸

ارتباط بین مصرف مکمل‌های دارویی در زنان باردار با قد و وزن زمان تولد نوزادانشان در مناطق روستایی شهرستان یزد

نقیایی یوسف، فولادوند ف. و ریاحی م.

معاونت بهداشتی دانشگاه علوم پزشکی شهید صدوقی یزد

yosofnaghiaee@yahoo.com

زمینه و هدف: طبق مطالعات احتمال تولد نوزاد با وزن کم یا نارس در مادرانی که کم خونی فقر آهن دارند بیشتر است و مکمل آهن در رشد و تکامل خوب جنین و تولد نوزاد سالم نقش دارد. همچنین مصرف اسید فولیک طی بارداری موجب کاهش یا پیشگیری از بروز اختلالات عصبی در جنین می‌شود. لذا بر آن شدیم تا ارتباط بین مصرف این دو مکمل در زنان باردار را با قد و وزن زمان تولد نوزادان مورد بررسی قرار دهیم.

مواد و روش‌ها: در این بررسی توصیفی تعداد ۵۰ زن باردار از مناطق روستایی یزد به روش نمونه‌گیری تصادفی ساده خوشه‌ای انتخاب و اطلاعات مربوط به مصرف مکمل‌ها توسط پرسشنامه جمع‌آوری شد و اطلاعات کودک از روی پرونده مراقبت بدست آمد. داده‌ها با نرم افزار SPSS و روش ANOVA، t-test مورد تجزیه و تحلیل قرار گرفت.

یافته‌ها: مصرف مکمل آهن پس از سه ماه بارداری بصورت ۷۵٪ مصرف منظم، ۵٪ نامنظم و ۲۰٪ عدم مصرف بود. بین مصرف آهن زنان باردار و وزن زمان تولد اختلاف معنی‌داری مشاهده می‌شود ($p < 0.05$) اما با قد زمان تولد اختلاف ندارد. مصرف اسید فولیک در زمان بارداری نیز بصورت ۷۷/۵٪ منظم، ۱۷/۵٪ نامنظم و ۵٪ بدون مصرف بود که با وزن و قد کودک اختلاف معنی‌داری ندارند.

نتیجه‌گیری: نتایج بدست آمده نشان می‌دهد که عدم مصرف یا مصرف نامنظم مکمل‌ها خصوصاً آهن که ارتباط مستقیمی نیز با وزن هنگام تولد دارد قابل توجه است. می‌بایست با اتخاذ سیاست‌هایی نظیر آموزش ونحوه نظارتها در طول دوران بارداری آنبه‌بود بخشید. همچنین با توجه به نیاز به مصرف بالاتر اسید فولیک می‌توان از قرصهای ترکیبی استفاده کرد.

واژگان کلیدی: مکمل‌های غذایی، زنان باردار، وزن هنگام تولد، قد هنگام تولد، نوزادان

پوستر: ۹

افزایش وزن در دوران بارداری در مادران کم وزن، دارای وزن طبیعی، اضافه وزن و چاق در شمال و شرق تهران

مریم محمدی نصرآبادی، فاطمه محمدی نصرآبادی، قاسم فدوی و ترانه استکی

دانشگاه علوم پزشکی شهیدبهبشتی

maryam.mnasr@gmail.com

زمینه و هدف: افزایش وزن بیش از حد اکثر مقدار توصیه شده در دوران بارداری با اضافه وزن و چاقی پس از زایمان و سالهای بعدی حیات رابطه دارد. پژوهش حاضر با هدف ارزیابی افزایش وزن در دوران بارداری و عوامل مرتبط با آن در مراجعین به بیمارستانهای آموزشی وابسته به دانشگاه علوم پزشکی شهیدبهبشتی در سال ۱۳۸۱ انجام گرفت.

مواد و روش‌ها: این پژوهش از نوع مقطعی توصیفی-تحلیلی بود و نمونه‌گیری به صورت سهمیه‌ای مبتنی بر هدف انجام گرفت. با توجه به تعداد مراجعین روزانه به درمانگاههای مراقبت‌های دوران بارداری، تعداد ۲۶۵ نمونه انتخاب شدند. اطلاعات فردی، اجتماعی و سوابق بارداری مادر به وسیله کارشناسان آموزش دیده با استفاده از مصاحبه ساختار یافته تکمیل گردید. قد و وزن مادر در هنگام مراجعه اندازه‌گیری شد و ضمن محاسبه BMI، وزن پیش از بارداری از پرونده‌ها استخراج شد. تجزیه و تحلیل آماری داده‌ها با استفاده از نرم افزار SPSS و با انجام آزمون‌های Student Chi-square، Paired t test و t test، همبستگی پیرسون و رگرسیون لجستیک انجام شد.

یافته‌ها: بیش از نیمی از نمونه‌های مورد بررسی بر پایه BMI قبل از بارداری در محدوده وزن طبیعی، ۱۷٪ کم وزن، ۱۷٪ دارای اضافه وزن و ۱۲/۸٪ چاق بودند. میانگین اضافه وزن هفتگی در دوران بارداری در گروه‌های کم وزن و دارای وزن طبیعی تفاوتی با مقدار افزایش وزن توصیه شده نداشت؛ اما در گروه‌های دارای اضافه وزن (۹/۹۷±۶/۰۶ در برابر ۶/۶۳±۱/۴۷ کیلوگرم، $p < 0.001$) و چاق (۹/۶۱±۶/۳۵ در برابر ۶/۰ کیلوگرم، $p < 0.01$) به طور معنی‌داری بیش از مقدار توصیه شده بود. با افزایش مترائ زبربنای واحد مسکونی ($r = 0.13$, $p < 0.05$) و میزان درآمد ماهیانه گزارش شده ($r = 0.18$, $p < 0.01$) اضافه وزن در زنان باردار نسبت به مقدار توصیه شده بالاتر بود. وضعیت وزن پیش از بارداری در مادران با سن ($p < 0.01$)، تحصیلات، دفعات بارداری، تعداد فرزندان زنده، فاصله از آخرین زایمان و بعد خانوار وی و شغل همسر ($p < 0.05$) رابطه داشت. رگرسیون لجستیک نشان داد اضافه وزن/چاقی با شاغل بودن مادر ۰/۱۴ برابر ($CI: 0.05-0.36$, $p < 0.001$) کاهش و با افزایش هر سال سن ۱/۲۹ برابر ($CI: 1.01-1.47$, $p < 0.001$) افزایش می‌یابد.

نتیجه‌گیری: پایش مداوم وزن در دوران بارداری، توصیه الگوی غذایی مناسب و آگاهی از میزان صحیح افزایش وزن از راهکارهای مهم در پیشگیری از عوارض بعدی چاقی پس از زایمان است. به ویژه در دوران بارداری به میزان اکتساب وزن زنان دارای اضافه وزن و چاق و مسن تر باید توجه ویژه‌ای مبذول داشت. **واژگان کلیدی:** زنان باردار، افزایش وزن در دوران بارداری، اضافه وزن، چاقی

پوستر: ۱۰

مصرف مکمل‌های غذایی در زنان باردار مراجعه کننده به مراکز بهداشتی - درمانی روستایی شهرستان کلاله در سال ۸۷

عزیزه چرابین، فرزاد قزل‌سلفی، رسول برتیمار، رسول صلاحی، عبدالخلیل الهی، طیبه سرگلزایی و محمد دادی پور
استان گلستان، کلاله، خ شهید بهشتی، مرکز بهداشت (واحد تغذیه)

bertimar@yahoo.com

زمینه و هدف: تغذیه درست در زمان بارداری یکی از عوامل تاثیر گذار بر سلامت مادر و جنین می‌باشد. رشد ونمو کامل جنین رابطه تنگاتنگی با تغذیه مادر دارد و مصرف بعضی مکملها سلامت مادر و کودک را ارتقاء می‌بخشد. بررسی حاضر به منظور تعیین میزان مصرف مکمل‌های غذایی زنان باردار مراجعه کننده به مراکز بهداشتی - درمانی روستایی شهرستان کلاله در سال ۸۷ انجام شد.

مواد و روش‌ها: نوع مطالعه توصیفی - تحلیلی بود، که بر روی ۱۲۲ مادر باردار مراجعه کننده به مراکز بهداشتی - درمانی انجام گردید، داده‌ها از طریق مصاحبه حضوری با مادران بارداری که سن حاملگی آنها ۴۰-۲۸ هفته بود، در پرسشنامه ای که حاوی اطلاعات فردی شامل سن، میزان تحصیلات، شغل، همسر، عادات غذایی و مصرف مکملها بود جمع آوری گردید، داده‌ها بوسیله نرم افزار Spss13 تجزیه و تحلیل شدند.

یافته‌ها: ۷۳٪ مادران مولتی ویتامین، ۷۳٪ قرص آهن و ۶۴٪ اسیدفولیک در طول بارداری مصرف می‌کردند. ۴۰٪ مادران اظهار داشتند در طول بارداری دچار تهوع و استفراغ بوده اند و ۷۴٪ همه نوع مواد غذایی را می‌توانستند مصرف کنند. ۳۳٪ از مادران از گوشت استفاده نمی‌کردند. رابطه معنی داری بین میزان تحصیلات با مصرف قرص آهن در طول بارداری ($p=0.02$) با استفاده از آزمون کای دو بدست آمد.

نتیجه گیری: بیشتر مادران باردار تحت مطالعه مکمل‌های غذایی مورد نیاز این دوران را مصرف می‌کردند. با توجه به نقش تحصیلات در استفاده از مکمل‌ها، نیاز به آموزش زنان با سطح تحصیلات پایین تر در مورد نقش تغذیه در دوران بارداری و مکمل‌های غذایی را نباید نادیده گرفت.

واژگان کلیدی: مکمل‌های غذایی، زنان باردار، تحصیلات

پوستر: ۱۱

ارتباط بین سابقه زایمان با چاقی در زنان ساکن اصفهان

الهه نصر اصفهانی و مجید کار اندیش

دانشکده پیرا پزشکی دانشگاه علوم پزشکی جندی شاپور اهواز

ela4717@yahoo.com

زمینه و هدف: با توجه به شیوع بالای چاقی در میان زنان، بررسی سبب شناختی آن ضروری می‌باشد. هدف از این مطالعه، تعیین ارتباط بین سابقه زایمان با چاقی در زنان ۲۰ تا ۶۰ ساله ساکن اصفهان بود.

مواد و روش‌ها: افراد مورد بررسی ۱۱۶ زن متأهل ۲۰ تا ۶۰ ساله ساکن شهر اصفهان بودند که به صورت تصادفی انتخاب شدند. اطلاعات مربوط به سابقه زایمان، شیردهی و تغییرات وزن حین شیر دهی با پرسش از آن‌ها گردآوری شد. اندازه گیری‌های تن سنجی طبق دستورالعمل‌های سازمان جهانی بهداشت انجام شد. از نظر سابقه زایمان، افراد به سه گروه: بدون سابقه زایمان، ۲-۱ زایمان یا ۲ > زایمان تقسیم شدند. برای بررسی ارتباط سابقه زایمان با چاقی از آزمون کای مربع استفاده شد.

یافته‌ها: میانگین نمایه توده بدن در افرادی که سابقه زایمان نداشتند، کمتر از سایر افراد بود ($p < 0.001$). بین سابقه زایمان و چاقی ارتباط آماری معنی داری مشاهده شد ($p < 0.001$) و احتمال ابتلا به چاقی در زنانی که بیشتر از ۲ زایمان داشتند بالاتر بود.

نتیجه گیری: با توجه به یافته‌های این مطالعه، احتمال ابتلا به چاقی در زنان با تعداد زایمان بیشتر، بالاتر است. بنابراین لازم است آموزش‌های لازم به منظور پیشگیری از چاقی در برنامه‌های مراقبت‌های دوره بارداری و شیر دهی مورد تاکید قرار گیرد.

واژگان کلیدی: سابقه زایمان، چاقی

پوستر: ۱۲

وضعیت دریافت اسید فولیک در زنان باردار تحت پوشش مرکز بهداشت شمال تهران

اعظم تویسرکانی، مریم شکوهی، ملیحه زاهدی راد و مرجان تاجیک کرد

دانشکده تغذیه دانشگاه علوم پزشکی شهید بهشتی

djahan_azam@yahoo.com

زمینه و هدف: یکی از ویتامین‌های مهم و مورد نیاز در طی بارداری اسید فولیک است و چنانچه اسید فولیک در طی ۶ هفته اول کافی نباشد، جنین دچار اختلالات عصبی می‌شود. به منظور پیشگیری از بروز کمبود اسید فولیک، مکمل یاری آن به میزان ۰/۴ میلی گرم در روز برای زنانی که تصمیم به بارداری دارند پیشنهاد می‌شود. به همین منظور مطالعه‌ای با هدف تعیین وضعیت دریافت اسید فولیک در زنان باردار مراجعه کننده به مراکز بهداشتی درمانی تحت پوشش مرکز بهداشت شمال شهر تهران انجام دادیم.

مواد و روش‌ها: ۷۲ زن باردار مراجعه کننده به ۴ مرکز بهداشتی درمانی تحت پوشش مرکز بهداشت شمال بطور تصادفی پرسشنامه‌های اطلاعات عمومی، یادآمد ۲۴ ساعت و تکرر مصرف را پر کردند.

یافته‌ها: ۲۷٪ زنان مورد مطالعه ۴۰۰ میکرو گرم یا بیشتر اسید فولیک را از منابع غذایی دریافت می‌کردند، ولی دریافت ۷۲٪ آنها زیر RDA بود. ۲۵٪ اصلاً مکمل دریافت نکرده، ۲۳/۶٪ قبل و در طول بارداری و ۵۱/۳٪ تنها در طول بارداری مکمل دریافت کرده بودند. متوسط دریافت روزانه اسید فولیک از منابع غذایی با سن و تحصیلات مادر، دریافت مکمل اسید فولیک در دوران بارداری و پیش از آن با تحصیلات، آگاهی مادران و آموزش آنها ارتباط داشت.

نتیجه گیری: این مطالعه نشان می‌دهد از نظر برنامه ریزی بارداری زنان در وضعیت خوبی قرار دارند، ولی تاکید برآموزش برنامه ریزی برای بارداری و اهمیت دریافت مکمل قبل از آن ضروری است.

واژگان کلیدی: اسیدفولیک، زنان باردار

پوستر: ۱۳

ارتباط وضعیت تغذیه مادران باردار با وزن هنگام تولد نوزاد

فریبا کوهدانی، معصومه رضائی، سهیلا دبیران، فرحناز خواجه نصیری و شهلا خسروی

گروه پزشکی اجتماعی دانشکده پزشکی دانشگاه علوم پزشکی تهران

fkoohdan@tums.ac.ir

زمینه و هدف: تولد نوزادان کم وزن (LBW) از مهمترین علل مرگ و بیماری در دوران کودکی و ابتلا به بیماریهای مزمن دوران بزرگسالی می‌باشد. از بین عوامل متعددی که بر وزن هنگام تولد اثر می‌گذارد، وضعیت تغذیه مادر باردار است بنابراین بررسی حاضر با هدف تعیین وضعیت تغذیه مادر در دوران بارداری بر وزن هنگام تولد نوزادان انجام شد.

مواد و روش‌ها: در یک مطالعه مورد شاهدی روی ۴۶ نوزاد LBW و ۹۲ نوزاد با وزن طبیعی تحت پوشش مراکز بهداشتی درمانی جنوب تهران وضعیت تغذیه مادران باردار بررسی شد. داده‌های مورد نیاز از اطلاعات ثبت شده در پرونده‌ها در مراکز جمع آوری و در صورت نیاز برای تکمیل داده‌ها از مصاحبه تلفنی استفاده گردید. وزن گیری مناسب هر مادر بر اساس BMI قبل از بارداری وی محاسبه شد.

یافته‌ها: در این بررسی متغیرهای وزن گیری مادر ($p < 0.001$) و استفاده از مکمل آهن ($p < 0.042$) در دو گروه مورد و شاهد اختلاف معنی داری داشتند. بین متغیرهای مورد بررسی شغل و سن مادر، رتبه تولد، نوع زایمان و فاصله بارداری در دو گروه مورد مطالعه اختلاف معنی داری دیده نشد. نتایج بدست آمده نشان داد احتمال تولد نوزاد کم وزن در مادرانی که وزن گیری آنها در طی بارداری کمتر از مقدار طبیعی بود $3/77$ برابر بیشتر است ($OR = 3/77$ CI = $0/95 : 1/75 - 8/11$).

نتیجه گیری: با توجه به یافته‌های بررسی می‌توان با تغییر عواملی که باعث وزن گیری مناسب مادر در زمان بارداری می‌شود خطر تولد نوزاد کم وزن را کاهش داد.

واژگان کلیدی: مادران باردار، نوزادان، وضعیت تغذیه، وزن هنگام تولد

پوستر: ۱۴

شیوع اختلال رشد و وضعیت مراقبت اطفال زیر ۶ سال استان سیستان و بلوچستان سال ۱۳۸۶

پروین اسلامی شهربابکی، مهین اسلامی شهربابکی و مینامینایی

معاونت بهداشتی دانشگاه علوم پزشکی زاهدان

shahrbabaki9@yahoo.com

زمینه و هدف: رشد نوزادان پس از ۷ تا ۱۰ روز بعد از تولد سریع می‌شود به طوری که وزن در ۶ تا ۴ ماهگی دو برابر وزن تولد و در یکسالگی به سه برابر می‌رسد. قد هم در سال اول تا ۵۰٪ و در ۴ سالگی دو برابر قد تولد افزایش می‌یابد، چربی بدن به سرعت در ۹ ماه اول زندگی اضافه می‌شود، ظرفیت معده او از ۲۰-۱۰ میلی لیتر به ۲۰۰ میلی لیتر در یکسالگی افزایش می‌یابد. با توجه به نکات مذکور این بررسی به منظور ارزیابی روند رشد کودکان زیر ۶ سال در سیستان و بلوچستان از طریق پایش رشد و مراقبت‌های دوره ای انجام گردید تا از طریق نتایج حاصله اقدامات اصولی و مداخلات آموزشی حمایتی تغذیه جهت ارتقاء سلامت این گروه آسیب پذیر به عمل آید.

مواد و روش‌ها: در این تحقیق ۱۷۳۳۲۴ کودک زیر ۶ سال تحت پوشش مراکز بهداشتی درمانی استان سیستان و بلوچستان در سال ۱۳۶۸ با اندازه گیری وزن با روش استاندارد تحت مطالعه قرار گرفتند.

یافته‌ها: در نواحی روستایی ۱۲٪ دختران و ۱۰/۵٪ پسران کم وزن بوده و زیر صدک ۳ قرار داشتند. در نواحی شهری کم وزنی در دختران و پسران به ترتیب ۶/۶٪ و ۱۰/۹٪ بوده است. دختران و پسران روستایی و شهری که بین صدک ۵۰-۳ قرار داشتند ۷۸٪، ۷۹٪، ۸۱/۲٪، ۷۷/۴٪ بوده و درصد کودکانی که بین صدک ۹۷-۵۰ قرار داشتند در روستا ۱۰/۴٪ دختران و ۱۰/۳٪ پسران و در مناطق شهری این شاخص ۱۰/۷٪ دخترها و ۱۰/۹٪ پسرها را شامل می‌شد. در صدک رشدی بالای ۹۷ در روستا و شهر، دختران و پسران به ترتیب ۱٪، ۱/۸۶٪، ۱/۵٪ و ۲/۲٪ بوده و برای اختلال از نوع توقف رشد و افت رشد شامل ۲/۲٪، ۲/۱٪، ۱/۸٪، ۱/۷٪ در دختران و پسران مناطق روستایی و در مناطق شهری به ترتیب ۱/۸٪، ۱/۷٪، ۱/۱٪ و ۰/۹۹٪ بدست آمد.

نتیجه گیری: این مطالعه مشکل سوءتغذیه و وضعیت نامطلوب رشد از نوع کم وزنی را در هر دو جنس و به تفکیک نواحی روستایی و شهری نشان داده و مداخلات آموزشی مستمر توأم با اجرای برنامه پایش رشد و مراقبت و حمایت‌های تغذیه ای را پیشنهاد می‌کند تا در جهت بهبود وضعیت سلامت گروه آسیب پذیر فوق قدم‌های ارزشمند و موثری برداشته شود.

واژگان کلیدی: اختلال رشد، مراقبت اطفال، صدک رشد، سیستان و بلوچستان

پوستر: ۱۵

میزان ارتقاء آگاهی و روند افزایش وزن بارداری زنان باردار در نتیجه آموزش تغذیه توسط رابطین بهداشت

منیژه پیروزی و براتعلی عرب نژاد

دانشگاه علوم پزشکی مشهد، مرکز بهداشت شماره ۳

pirouzim1@mums.ac.ir

زمینه و هدف: نیازهای تغذیه ای خانم باردار از اهمیت خاصی برخوردار است. هدف بررسی عبارت بود از تعیین تاثیر آموزش تغذیه مادران باردار توسط رابطین بر میزان آگاهیهای تغذیه ای و روند افزایش وزن بارداری و مقایسه آن با میزان افزایش آگاهی و روند افزایش وزن مادران بارداری که تنها توسط بخش مامایی مراکز تحت آموزش و مراقبت بودند.

مواد و روش‌ها: در این مطالعه مورد-شاهدی تعداد ۷۸ زن باردار که از ابتدای دوران بارداری تا هفته ۱۲ بارداری جهت تشکیل پرونده به مراکز بهداشتی درمانی مراجعه کرده بودند، انتخاب و به ۲ گروه ۳۷ نفر شاهد و ۴۱ نفر مورد تقسیم شدند. پس از برگزاری یک کارگاه آموزشی تغذیه جهت رابطین و ناظرین برنامه، گروه مورد طی ۴ جلسه در مورد تغذیه بارداری توسط رابطین آموزش دیدند. میزان ارتقاء آگاهی از طریق پیش آزمون و پس آزمون و روند افزایش وزن مادرتا پایان بارداری بر اساس BMI پیش از بارداری از طریق تکمیل فرم مخصوص جمع آوری و آنالیز گردید.

یافته‌ها: شاخص ارتقاء آگاهی و روند افزایش وزن بارداری در زنان آموزش دیده توسط رابطین بطور معنی داری بالاتر از این شاخصها در گروه شاهد بود. میزان ارتقاء آگاهیهای تغذیه ای در طی بارداری در گروه مورد ۲۵٪ و در گروه شاهد ۴/۵٪ بود. روند افزایش وزن در ۶۱/۵٪ مادران گروه مورد مطلوب، در حالیکه در گروه شاهد تنها در ۴۳٪ موارد این روند مطلوب بود.

نتیجه گیری: افزایش معنی دار میزان آگاهی و روند مطلوب افزایش وزن بارداری در نتیجه آموزشهای تغذیه توسط رابطین بهداشت (در کنار آموزش و مراقبت‌های بخش مامایی مراکز) در مقایسه با گروه شاهد که آموزش آنها تنها منحصر به آموزش بخش مامایی بوده است بیانگر این واقعیت است که آموزشهای کوتاه مدت و تکرار مطالب کاربردی به زبان ساده برای مادران باردار توسط رابطین بهداشت میتواند نقش موثری در ارتقاء دانش و آگاهی مادر و روند مطلوب افزایش وزن بارداری داشته باشد.

واژگان کلیدی: رابطین بهداشت، روند افزایش وزن بارداری، افزایش آگاهی آموزش تغذیه

پوستر: ۱۶

تاثیر حمایت مستقیم تغذیه ای بر وزن گیری زنان باردار مبتلا به سوء تغذیه خانوارهای نیازمند

مینا مینائی، فرزانه صادقی قطب آبادی، نرجس طالب زاده و پرویز زارعی

اداره بهبود تغذیه جامعه، معاونت سلامت، وزارت بهداشت، درمان و آموزش پزشکی؛ دفتر امور زنان و خانواده؛ معاونت امور اجتماعی؛

سازمان بهزیستی کشور

minaie40@yahoo.com

زمینه و هدف: هدف این بررسی تعیین تاثیر حمایت تغذیه ای بر وزن گیری مادران باردار مبتلا به سوء تغذیه خانوارهای نیازمند بود.

مواد و روش‌ها: این طرح در سال ۱۳۸۵ با همکاری مشترک سازمان بهزیستی کشور و وزارت بهداشت آغاز گردید و ۲۰۰۰ زن باردار و خانواده آنان در ۱۱ استان تحت پوشش قرار گرفتند. زنان باردار نیازمند تحت پوشش سازمان بهزیستی پس از تایید مراکز بهداشتی مبنی بر سوء تغذیه در این زنان، جهت دریافت سبد غذایی به مجتمع‌های بهزیستی معرفی گردیده و سبد غذایی (به مدت ۱۲ ماه) در اختیار آنان قرار گرفت. ضمناً آموزش تغذیه و پایش منظم وزن گیری مادران از جمله خدمات دیگر انجام شده در طول طرح بوده است.

یافته‌ها: نتایج نشان داد بیشترین درصد وزن گیری مطلوب مادران پس از دریافت سبد غذایی در استان‌های کهگیلویه و بویر احمد؛ آذربایجان شرقی و غربی؛ بوشهر؛ اردبیل و خراسان جنوبی (۹۰٪)، و کمترین درصد وزن گیری مطلوب در استان سیستان و بلوچستان بوده است (۲۰٪).

نتیجه گیری: آموزش مادران و توزیع سبد غذایی نقش موثری در بهبود وزن گیری زنان باردار خانوارهای نیازمند داشته است. لذا تقویت برنامه‌های حمایتی یکی از راهکارهای اجرایی موثر در بهبود وضع تغذیه زنان نیازمند می‌باشد.

واژگان کلیدی: حمایت تغذیه ای، وزن گیری، زنان باردار، سوء تغذیه

پوستر: ۱۷

ارتباط وزن تولد با روند رشد تا پنج سالگی در متولدین سال ۱۳۷۹ در شهرستان رفسنجان

زینت سالم

گروه آموزشی پزشکی اجتماعی، دانشکده پزشکی رفسنجان

zinatsalem@yahoo.com

زمینه و هدف: این مطالعه باهدف تعیین ارتباط وزن تولد با الگوی رشد در متولدین سال ۱۳۷۹ تا سن پنج سالگی در شهرستان رفسنجان انجام شد.

مواد و روش‌ها: با استفاده از یک چک لیست از ۱۴۴۲ پرونده موجود در مراکز و خانه‌های بهداشت اطلاعات جمعیتی دموگرافیک، وزن، قد و دور سر هنگام تولد یادداشت شد. سپس وزن و قد کودکان در ۲، ۳، ۴ و ۵ سالگی از پرونده کودک ثبت و شاخص توده بدن محاسبه گردید. ارتباط بین وزن تولد و این شاخص با ضریب همبستگی در پنج سالگی سنجیده می‌شد.

یافته‌ها: بین وزن هنگام تولد دختران و پسران اختلاف معنی داری وجود نداشت. ۷/۳٪ از نمونه‌ها با وزن کم و ۳/۵٪ با اضافه وزن متولد شده بودند. در سن پنج سالگی ۲۳٪ کودکان زیر صدک پنجم قرار می‌گرفتند در حالی که ۶/۳٪ از آنها در معرض خطر اضافه وزن و یا دارای اضافه وزن طبقه بندی می‌شدند. بین وزن تولد و شاخص توده بدنی در سن پنج سالگی ارتباط آماری معنی داری وجود داشت ($p < 0.05$).

نتیجه گیری: این بررسی نشان داد که درصد کم وزنی در پنج سالگی نسبت به زمان تولد بیشتر است. این مطالعه غربالگری سایر عوامل خطر بیماری قلبی عروقی را در سنین کودکی و نوجوانی پیشنهاد می‌کند.

واژگان کلیدی: وزن هنگام تولد، روند رشد، شاخص توده بدن

پوستر: ۱۸

شیوع تولد نوزادان ماکروزومیک و عوامل مرتبط با آن در شهر کاشان در سال ۱۳۸۳

کریم پرستونی^۱، فریبا سیدی^۲ و فاطمه نظری نیا^۳

۱- عضو هیئت علمی دانشگاه علوم پزشکی کاشان

۲- کارشناس تغذیه اداره نظارت بر مواد غذایی دانشگاه علوم پزشکی کاشان ، f_seidy2000@yahoo.com

۳- کارشناس مامایی دانشگاه علوم پزشکی کاشان

زمینه و هدف: وزن بالای هنگام تولد (Macrosomia) یکی از نگرانی‌های مهم در بین مراقبین بهداشتی است. مطالعه حاضر با هدف بررسی شیوع Macrosomia و عوامل مرتبط با آن در شهر کاشان انجام شد.

مواد و روش‌ها: این مطالعه به صورت مقطعی در سال ۱۳۸۳ در بیمارستان شبیه‌خوانی کاشان که تنها زایشگاه این شهر می‌باشد انجام شد. جهت جمع‌آوری اطلاعات، با مراجعه روزانه به بیمارستان، ۶۷۸ مادر بستری که اخیراً زایمان کرده بودند، به صورت تصادفی انتخاب و اطلاعات مورد نظر شامل وزن نوزاد هنگام تولد، سن مادر، سن حاملگی، وزن مادر در ابتدای بارداری، قد مادر، افزایش وزن دوران بارداری و تعداد زایمان‌های قبلی جمع‌آوری گردید. وزن تولد بیشتر از ۴۰۰۰ گرم به عنوان Macrosomia در نظر گرفته شد. جهت تجزیه و تحلیل داده‌ها از آزمون کای دو و تست دقیق فیشر استفاده شد و $p < 0.05$ به عنوان سطح معنی‌دار در نظر گرفته شد.

یافته‌ها: شیوع Macrosomia در این مطالعه ۴/۶٪ می‌باشد. از بین عوامل مورد بررسی در ارتباط با Macrosomia، وزن بیش از ۷۰ کیلوگرم در ابتدای بارداری نسبت به وزن کمتر از ۷۰ کیلوگرم ($RR = 1.06$, $95\% CI = 1.01 - 1.12$ و $p = 0.002$) و $BMI > 26$ در ابتدای بارداری نسبت به $BMI \leq 26$ ($RR = 1.06$, $95\% CI = 1.02 - 1.10$ و $p = 0.001$) با Macrosomia بطور معنی‌داری مرتبط بود. با این وجود سن بالای ۳۵ سال نسبت به سن زیر ۳۵ سال ($p = 0.27$) و افزایش وزن دوران بارداری ($p = 0.43$) و سابقه بارداری ($p = 0.35$) رابطه معنی‌داری را با Macrosomia نشان ندادند.

نتیجه‌گیری: وزن و نمایه توده بدن مادران قبل از بارداری از عوامل مهم موثر بر وزن هنگام تولد است بنابراین توصیه می‌شود زنان قبل از تصمیم به بارداری، مشاوره تغذیه شوند.

واژگان کلیدی: ماکروزومیا، نمایه توده بدن، بارداری

پوستر: ۱۹

توزیع فراوانی سن شروع غذای کمکی در کودکان ۶-۸ ماهه شهرستان لنجان

ام البنین کافشانی و علی ترابی

m_kafeshani@yahoo.com

زمینه و هدف: بعد از پایان ۶ ماهگی نیازهای غذایی کودک تنها با خوردن شیر تامین نمی‌شود و باید علاوه بر شیر مادر به کودک غذای کمکی هم داده شود. اصولاً شروع غذای کمکی قبل از پایان ۴ ماهگی به دلیل آماده نبودن دستگاه گوارش شیر خوار برای پذیرش غذاهای غیر از شیر اقدام نادرستی است. بهترین سن برای شروع غذای کمکی پایان ۶ ماهگی است. در این تحقیق بر آن شدیم توزیع فراوانی سن شروع غذای کمکی را در کودکان ۸-۶ ماهه بررسی کنیم.

مواد و روش‌ها: این مطالعه به روش توصیفی-مقطعی بر روی ۳۱۵ کودک ۸-۶ ماهه از طریق مصاحبه مستقیم با مادر و با استفاده از پرسشنامه انجام گردید، سن شروع غذای کمکی در آنها بررسی شد و اطلاعات حاصل از طریق نرم افزار EPI تجزیه و تحلیل گردید.

یافته‌ها: نتایج نشان می‌دهد که در ۱/۹۷ درصد از کودکان قبل از ۴ ماهگی تغذیه تکمیلی شروع می‌شود و به ۱۴/۱ درصد از آنها از سن ۵-۴ ماهگی غذای کمکی داده می‌شود در حالی که در ۸۴ درصد از کودکان پایان ۶ ماهگی غذای کمکی شروع می‌شود.

نتیجه‌گیری: با توجه به اینکه بهترین سن برای شروع غذای کمکی پایان ۶ ماهگی است و با توجه به احتمال بروز عوارض نامطلوب لازم است علل شروع زودتر غذای کمکی در کودکان این شهرستان بررسی گردد و بر نامه ریزی لازم جهت رفع این مشکل از طریق مشاوره و آموزش مادران از ابتدای تولد صورت گیرد.

واژگان کلیدی: سن شروع غذای کمکی، کودکان، لنجان

پوستر: ۲۰

توزیع فراوانی تغذیه انحصاری و تداوم تغذیه با شیر مادر در کودکان زیر ۲ سال در شهرستان لنجان

کافشانی ا و ترابی ع

m_kafeshani@yahoo.com

زمینه و هدف: بعد از تولد سریعترین مرحله رشد دوران شیر خواری است. شیر مادر تامین کننده نیازهای غذائی و ایمنی بخش برای کودک است. این دو ویژگی بطور یکجا از راههای دیگر قابل دسترسی نیست. به همین دلیل تغذیه انحصاری با شیر مادر تا ۶ ماهگی و تداوم آن تا ۲ سالگی از اهمیت ویژه ای برخوردار است. باتوجه به این مهم بر آن شدیم وضعیت تغذیه انحصاری با شیر مادر و تداوم آن را بررسی کنیم.

مواد و روشها: این مطالعه به روش توصیفی- مقطعی بر روی ۸۶۸ کودک (۲۷۷ نفر در مناطق روستائی و ۶۰۰ نفر در مناطق شهری) از طریق مصاحبه مستقیم با مادر و با استفاده از پرسشنامه انجام گردید. سن شروع غذای کمکی در آنها بررسی شد و اطلاعات حاصل از طریق نرم افزار EPI تجزیه و تحلیل گردید.

یافته‌ها: نتایج نشان می‌دهد که ۹۱/۳ درصد از کودکان زیر ۲ سال با شیر مادر تغذیه شده اند که از این تعداد ۸۸/۸ درصد تا شش ماهگی به طور انحصاری با شیر مادر تغذیه شده اند. ۲ درصد از شیر مصنوعی استفاده نموده اند و ۳ درصد هم به طور همزمان از شیر مادر و شیر دام تغذیه شده اند. ۹۵ درصد از کودکان زیر ۲ سال تا ۱۸-۱۲ ماهگی با شیر مادر تغذیه شده اند، در حالی که تداوم تغذیه با شیر مادر در سن ۲۳-۱۹ ماهگی ۷۲/۵ درصد بود.

نتیجه گیری: با توجه به عوارض مصرف شیر دام قبل از یکسالگی و اهمیت تغذیه انحصاری در شش ماهگی لازم است بررسیهای تکمیلی جهت یافتن علل مصرف شیر دام قبل از یکسالگی و مصرف سایر مواد غذایی غیر از شیر مادر قبل از شش ماهگی صورت گیرد.

واژگان کلیدی: تغذیه انحصاری با شیر مادر، تداوم تغذیه با شیر مادر، کودکان زیر ۲ سال

پوستر: ۲۱

توزیع فراوانی تغذیه انحصاری و تداوم تغذیه با شیر مادر کودکان زیر ۲ سال در شهرستان لنجان

کافشانی ا و ترابی ع

m_kafeshani@yahoo.com

زمینه و هدف: بعد از تولد سریعترین مرحله رشد دوران شیر خواری است شیر مادر تامین کننده نیازهای غذائی و ایمنی بخش لازم برای کودک است این دو ویژگی بطور یکجا از طریق دیگر قابل دسترسی نیست به همین دلیل تغذیه انحصاری با شیر مادر تا ۶ ماهگی و تداوم آن تا ۲ سالگی از اهمیت ویژه ای برخوردار است باتوجه به این مهم بر آن شدیم وضعیت تغذیه انحصاری با شیر مادر و تداوم آن را بررسی کنیم.

مواد و روشها: این مطالعه به روش توصیفی- مقطعی بر روی ۸۶۸ کودک (۲۷۷ نفر در مناطق روستائی و ۶۰۰ نفر در مناطق شهری) از طریق مصاحبه مستقیم با مادر و با استفاده از پرسشنامه انجام گردید و سن شروع غذای کمکی در آنها بررسی شد و اطلاعات حاصل از طریق نرم افزار EPI تجزیه و تحلیل گردید.

یافته‌ها: نتایج نشان می‌دهد که ۹۱/۳ درصد از کودکان زیر ۲ سال با شیر مادر تغذیه شده اند که از این تعداد ۸۸/۸ درصد تا شش ماهگی به طور انحصاری با شیر مادر تغذیه شده اند ۲ درصد از شیر مصنوعی استفاده نموده اند و ۳ درصد هم به طور همزمان از شیر مادر و شیر دام تغذیه شده اند. ۹۵ درصد از کودکان زیر ۲ سال تا ۱۸-۱۲ ماهگی با شیر مادر تغذیه شده اند در حالی که تداوم تغذیه با شیر مادر در سن ۲۳-۱۹ ماهگی ۷۲/۵ درصد بود.

نتیجه گیری: با توجه به عوارض مصرف شیر دام قبل از یکسالگی و اهمیت تغذیه انحصاری در شش ماهگی لازم است بررسیهای تکمیلی جهت یافتن علل مصرف شیر دام قبل از یکسالگی و مصرف سایر مواد غذایی غیر از شیر مادر قبل از شش ماهگی صورت گیرد.

واژگان کلیدی: تغذیه انحصاری با شیر مادر- تداوم تغذیه با شیر مادر

پوستر: ۲۲

میزان مایعات مصرفی مادران شیرده در روستاهای اطراف شهر تبریز

رضا مهدوی^۱، لیلا نیک نیاز^۲، سیدرفیع عارف حسینی^۱ و زینب نیک نیاز^۲

۱- هیئت علمی دانشگاه علوم پزشکی تبریز

۲- دانشجوی فوق لیسانس تغذیه

nikniaz_l@yahoo.com

زمینه و هدف: رژیم غذایی مادر در دوران شیردهی نه تنها از لحاظ انرژی و مواد مغذی، بلکه از لحاظ مایعات مصرفی نیز به عنوان یکی از عوامل موثر بر حجم شیر مادر نیز حائز اهمیت است. لذا در مطالعه حاضر میزان مصرف مایعات در مادران شیرده مورد بررسی قرار گرفته است.

مواد و روش‌ها: اطلاعات مربوط به دریافت غذا و مایعات با استفاده از روش ۲۴ ساعت یادآمد خوراک از ۹۱ مادر شیرده روستایی از خانه‌های بهداشت بدست آمد و بوسیله برنامه NutritionistIII آنالیز شد. میانگین کل مایعات مصرفی (نوشیدنیها و مایعات موجود در مواد غذایی) با توصیه‌های RDA و با روش Independent T- test مورد مقایسه قرار گرفت.

یافته‌ها: میانگین وزن مادران $65/15 \pm 12$ کیلوگرم و میانگین BMI آنها $26/77 \pm 7$ بود. میانگین کل مایعات مصرفی روزانه 3163 ± 95 میلی لیتر بود که 74% آن از نوشیدنی‌ها و 26% آن از مایعات موجود در غذا بود. بیشترین نوشیدنی‌های مصرفی به ترتیب چای (۱۳۴۴ میلی لیتر، $40/4\%$)، آب (۵۵۱ میلی لیتر، $24/7\%$) و شیر (۱۹۸ میلی لیتر، 9%) بود. اختلاف معنی داری بین میانگین مایعات مصرفی و مقادیر توصیه شده مایعات بر اساس وزن مادر بعلاوه 600 میلی لیتر مایعات اضافه در دوران شیردهی (3061 ± 94 میلی لیتر) در روستاها مشاهده نشد. میانگین آب متابولیک (291 ± 66 میلی لیتر) در محدوده طبیعی توصیه شده بود.

نتیجه گیری: اگرچه میزان دریافت مایعات در محدوده توصیه شده بود ولی الگوی مصرف مایعات نامناسب بود. لذا باید توجه داشت که در توصیه به افزایش مصرف مایعات در مادران شیرده باید آموزش‌های لازم برای افزایش مصرف مایعات با ارزش غذایی بالا مد نظر قرار گیرد.

واژگان کلیدی: زنان شیرده، مایعات، الگوی مصرف، روستا

پوستر: ۲۳

ارتباط آفلاتوکسین M1 موجود در شیر مادر با چربی شیر مادر در مناطق روستایی اطراف شهر تبریز

رضا مهدوی^۱، لیلا نیک نیاز^۲، سیدرفیع عارف حسینی^۱ و زینب نیک نیاز^۲

۱- هیئت علمی دانشگاه علوم پزشکی تبریز

۲- دانشجوی فوق لیسانس تغذیه

nikniaz_1@yahoo.com

زمینه و هدف: از آنجائی که برخی از گزارش‌ها حاکی از قابلیت ذخیره شدن آفلاتوکسین در بافت چربی مادر است و همچنین چربی ذخیره شده در دوران بارداری هم برای تامین چربی شیر مادر مورد استفاده قرار می‌گیرد، لذا درصد چربی شیر مادر ممکن است با میزان آفلاتوکسین M1 شیر مادر مرتبط باشد. بنابراین در مطالعه حاضر میزان آلودگی شیر مادران به آفلاتوکسین M1 و ارتباط آن با چربی شیر بررسی شد.

مواد و روش‌ها: ۱۵ میلی لیتر از شیر مادران در هنگام صبح و قبل از تغذیه شیرخوار از ۹۱ مادر شیرده روستایی که دارای کودک منحصراً شیر مادر خوار ۹۰-۱۲۰ روزه بودند، جمع آوری و چربی آن با روش ژربر و آفلاتوکسین M1 آن با استفاده از روش ELISA اندازه گیری شد. برای تعیین ارتباط از روش ضریب همبستگی پیرسون استفاده شد.

یافته‌ها: ۲۰ نمونه (۲۲٪) از شیرهای مادران آلوده به آفلاتوکسین M1 با میانگین $6/96 \pm 0/94$ pg/ml بودند. میانگین درصد چربی $3/62 \pm 1/40$ بود و بین میزان آلودگی با آفلاتوکسین M1 و چربی شیر مادر ارتباط معنی داری مشاهده نشد.

نتیجه گیری: نتایج برخی از مطالعات حاکی از آن است که در آلودگی‌های بیشتر از 50 pg/ml، ارتباط معنی داری بین آفلاتوکسین M1 و چربی شیر مشاهده می‌گردد. با توجه به اینکه میزان آلودگی به آفلاتوکسین در شیرهای مورد مطالعه ما کمتر از 50 pg/ml بود، احتمالاً به همین دلیل ارتباطی بین چربی شیر مادر و آفلاتوکسین M1 شیر مادر مشاهده نشد.

واژگان کلیدی: شیر مادر، چربی، آفلاتوکسین M1

پوستر: ۲۴

مقایسه میزان مصرف میوه و سبزی در مادران شیرده در شهر تبریز و روستاهای اطراف آن

لیلا نیک نیاز^۱، رضا مهدی^۲، سیدرفیع عارف حسینی^۱ و زینب نیک نیاز^۱

۱- دانشجوی فوق لیسانس تغذیه

۲- هیئت علمی دانشگاه علوم پزشکی تبریز

nikniaz_1@yahoo.com

زمینه و هدف: با توجه به جایگاه مهم تغذیه در دوران شیردهی از لحاظ سلامتی مادر و کودک و اهمیت مصرف میوه و سبزی در این دوران، در این مطالعه میزان مصرف میوه و سبزی در مادران شیرده مورد بررسی قرار گرفت.

مواد و روش‌ها: اطلاعات مربوط به دریافت غذا با استفاده از روش ۲۴ ساعت یادآمد و پرسشنامه تکرر مصرف مواد غذایی از ۹۱ مادر شیرده شهری در مراکز بهداشتی شهری و ۹۱ مادر روستایی از خانه‌های بهداشت روستایی بدست آمد و بوسیله برنامه Nutritionist III آنالیز شد. نتایج حاصله با توصیه‌های RDA و با روش One sample T- test مورد مقایسه قرار گرفت.

یافته‌ها: میانگین مصرف میوه و سبزی در زنان شهری به ترتیب $158/8 \pm 59$ گرم و 190 ± 55 گرم و در زنان روستایی به ترتیب $67/2 \pm 20$ گرم و 270 ± 62 گرم در روز بود. میانگین مصرف میوه در مادران شهری و میانگین مصرف سبزی در مادران روستایی به طور معنی داری بیشتر بود ($P < 0/05$). میانگین مصرف میوه و سبزی در مادران شیرده در هر دو منطقه به طور معنی داری کمتر از مقادیر توصیه شده (مصرف روزانه ۴۴۸-۲۲۴ گرم میوه جات و ۵۰۰-۳۰۰ گرم سبزی) بود.

نتیجه گیری: علاوه بر دانش تغذیه ای ناکافی، تفاوت الگوی مصرف میوه و سبزی در زنان شهری و روستایی می‌تواند ناشی از تفاوت در دسترس بودن این اقلام غذایی، وضعیت اقتصادی و عادات غذایی متفاوت باشد. لذا مداخلات مناسب تغذیه ای جهت افزایش مصرف میوه و سبزی ضروری به نظر می‌رسد.

واژگان کلیدی: زنان شیرده، میوه، سبزی، شهر، روستا

پوستر: ۲۵

میزان چربی شیر مادران شهر تبریز و روستاهای اطراف آن

سیدرفیع عارف حسینی^۱، لیلا نیک نیاز^۲ و رضا مهدوی^۱

۱- هیئت علمی دانشگاه علوم پزشکی تبریز

۲- دانشجوی فوق لیسانس تغذیه

nikniaz_1@yahoo.com

زمینه و هدف: با توجه به اهمیت چربی‌ها به عنوان درشت مغذی اصلی تامین کننده شیر مادر (حدود ۴۵ تا ۵۵٪ کل انرژی) و رشد شیرخواران، در مطالعه حاضر میزان چربی شیر مادران مورد مطالعه قرار گرفت.

مواد و روش‌ها: ۱۵ میلی لیتر از شیر مادران در هنگام صبح و قبل از تغذیه شیرخوار از ۹۱ مادر شهری و ۹۱ مادر روستایی که دارای کودک منحصراً شیر مادر خوار ۱۲۰-۹۰ روزه بودند، جمع آوری گردید. چربی شیر با روش ژربر اندازه گیری شد و تفاوت چربی شیر مادران در شهر و روستا با استفاده از روش Independent T-test ارزیابی گردید. وزن شیرخواران نیز با استفاده از ترازوی دیجیتالی اندازه گیری و با نمودارهای رشد NCHS مورد سنجش قرار گرفت.

یافته‌ها: میانگین درصد چربی در مناطق شهری $3/42 \pm 1/42\%$ و در مناطق روستایی $3/62 \pm 1/40\%$ و در کل نمونه‌ها $3/52 \pm 1/41\%$ بود که در محدوده استاندارد (۳-۴٪) قرار داشت. اختلاف معنی داری در چربی شیر مادران شهری و روستایی مشاهده نشد ($p > 0/231$). میانگین وزن شیرخواران نیز در محدوده طبیعی قرار داشت ($Z\text{-score} = 0-1$) و اختلاف معنی داری در WAZ شیرخواران در شهر ($0/66 \pm 1/1$) و روستا ($0/78 \pm 1/3$) وجود نداشت.

نتیجه گیری: با توجه به گزارش WHO مبنی بر غلظت بیشتر چربی شیر مادر در کشورهای توسعه یافته نسبت به کشورهای در حال توسعه و همچنین اهمیت چربی شیر مادر در تامین انرژی و رشد کافی نوزادان مطالعات بیشتری در مورد عوامل تنظیم کننده چربی شیر مادر لازم است.

واژگان کلیدی: شیر مادر، چربی، زنان شیرده، روش ژربر

پوستر: ۲۶

علل مصرف شیر مصنوعی در کودکان زیر یکسال تحت پوشش مراکز بهداشتی درمانی شهری شهرستان لنجان در سال

۱۳۸۵-۸۶

کافشانی، ا.، وفانی، م. و ترابی، ع.

m_kafeshani@yahoo.com

زمینه و هدف: بررسی علل مصرف شیر مصنوعی در کودکان زیر یکسال شهرستان لنجان.

مواد و روشها: این مطالعه به روش توصیفی- مقطعی بر روی ۱۶۱ کودک در گروههای سنی زیر ۴ ماه، ۴-۶ ماه، ۶-۱۲ ماه از طریق بررسی پرونده و مصاحبه مستقیم با مادر و با استفاده از پرسشنامه انجام گردید و وضعیت تغذیه با شیر مصنوعی در آنها بررسی شد.

یافته‌ها: نتایج نشان می‌دهد که عامل اصلی مصرف شیر مصنوعی در گروههای سنی مذکور رشد نامطلوب کودک می‌باشد که ۵۲/۲ درصد از موارد را تشکیل می‌دهد، ۲۸/۶ درصد از موارد مصرف شیر مصنوعی مربوط به چند علل می‌باشد. سایر علل از جمله فرزند خواندگی، بیماری مادر، استفاده از دارو توسط مادر، قطع شیر مادر و نگرفتن سینه به ترتیب عامل ۱/۲۴٪، ۱/۲۴٪، ۱/۸۴٪، ۱/۲۴٪ و ۱/۲۴٪ از موارد می‌باشد. سایر دلایل از جمله مرگ مادر و... عامل ۱۲/۴٪ از موارد مصرف شیر مصنوعی می‌باشد.

نتیجه گیری: باتوجه به اهمیت تغذیه با شیر مادر لازم است برنامه ریزی لازم جهت بهبود این امر صورت گیرد.

واژگان کلیدی: شیر مصنوعی، کودکان زیریکسال

پوستر: ۲۷

بررسی سن شروع غذای کمکی کودکان و برخی عوامل مرتبط با آن در استان گلستان

رسول بر تیمار، فرهاد لشکر بلوکی، آناه محمد قرنچیک

دانشگاه علوم پزشکی و خدمات بهداشتی درمانی گلستان

bbertimar@yahoo.com

زمینه و هدف: شروع ناپهنگام تغذیه تکمیلی در کودکان یکی از علل ایجاد سوء تغذیه در کشور ما می‌باشد. این مطالعه به منظور بررسی سن شروع تغذیه تکمیلی و برخی عوامل مرتبط با آن در کودکان زیر دو سال استان گلستان انجام گردید.

مواد و روش‌ها: در این مطالعه توصیفی ۱۴۰۴ مادر، دارای کودک ۲۴-۶ ماهه به روش نمونه‌گیری خوشه‌ای در سال ۸۶ انتخاب و بررسی شدند. داده‌ها از طریق مصاحبه و تکمیل پرسشنامه جمع‌آوری و با نرم افزار SPSS آنالیز گردید.

یافته‌ها: ۱/۹ درصد مادران قبل از ۴ ماهگی، ۸/۹ درصد بین ۴-۶ ماهگی و خودسرانه، ۲۵/۷ درصد بین ۶-۴ ماهگی با دستور پزشک و پرسنل بهداشتی، ۱/۳ درصد بایان ۶ ماهگی، و ۲/۲ درصد نیز بعد از ۷ ماهگی تغذیه کمکی را شروع کرده بودند. تفاوت معنی‌داری بین شروع به موقع غذای کمکی در مناطق روستایی (۳/۳ درصد) و شهری (۳۶/۷ درصد) مشاهده گردید. همچنین ۶۳/۸ درصد مادرانی که تغذیه کمکی را به موقع شروع کرده بودند آگاهی خوب و ۲۵/۹ درصد آگاهی متوسط و ۱۰/۳ درصد نیز آگاهی ضعیف داشتند. تفاوت آماری معنی‌داری بین جنس کودک و شروع به موقع تغذیه تکمیلی توسط مادران مشاهده نگردید. ۶۸/۲ درصد مادرانی که در کلاسهای آموزش عملی شرکت نکرده بودند تغذیه تکمیلی را به موقع شروع کرده‌اند.

نتیجه‌گیری: نتایج این مطالعه نشان داد که اکثر مادران استان تغذیه تکمیلی کودک خود را به موقع شروع نموده‌اند، که می‌تواند نشان‌دهنده موثر بودن مداخلات انجام شده در این مناطق می‌باشد. با این وجود کلاسهای آموزش عملی تغذیه تکمیلی بایستی قبل از ۶ ماهگی برای مادران شروع گردد.

واژگان کلیدی: سن شروع غذای کمکی، کودکان

پوستر: ۲۸

میزان مصرف روزانه شیر توسط مادران شیرده در شهر تبریز و روستاهای اطراف آن

لیلا نیک‌نیا^۱، رضا مهدوی^۲، سید رفیع عارف حسینی^۱ و زینب نیک‌نیا^۱

۱- دانشجوی فوق لیسانس تغذیه

۲- هیئت علمی دانشگاه علوم پزشکی تبریز

nikniaz_1@yahoo.com

زمینه و هدف: شیر و محصولات شیری نقش مهمی را در رژیم سالم برای همگان و مخصوصاً کودکان و زنان شیرده دارند. زنان شیرده نیاز به کلسیم بیشتری دارند و شیر بهترین ماده غذایی برای تامین این ریز مغذی است. بنابراین در این مطالعه میانگین مصرف روزانه شیر توسط مادران شیرده در شهر تبریز و روستاهای اطراف آن مورد بررسی قرار گرفته است.

مواد و روش‌ها: اطلاعات مربوط به دریافت شیر و مایعات از ۹۱ مادر شهری و ۹۱ مادر روستایی با استفاده از روش ۲۴ ساعت یادآمد سه روزه و پرسشنامه تکرر مصرف جمع‌آوری و توسط برنامه Nutritionist III تجزیه و تحلیل شد.

یافته‌ها: میانگین مصرف کل مایعات در مادران شهری و روستایی به ترتیب ۲۹۳۷±۸۵ ml و ۳۱۶۳±۹۵ ml بود. میانگین نوشیدنی‌های مصرفی در مادران شهری ۲۰۹۶±۷۷ ml (۷۱٪ کل مایعات) و در مادران روستایی ۸۵ ml (۷۴٪ کل مایعات) بود. میانگین مصرف روزانه شیر در مادران شهری و روستایی به ترتیب ۲۲۴/۱±۲۵ ml و ۱۹۸±۲۲ ml بود. همچنین ۵/۵٪ مادران شهری و ۱۴/۴٪ مادران روستایی شیر مصرف نمی‌کردند.

نتیجه‌گیری: میزان مصرف شیر در مقایسه با مقادیر توصیه شده بسیار کم بود. محدودیت مصرف شیر کمتر از ۲۵۰ میلی لیتر در روز باعث کاهش دریافت پروتئین و مواد مغذی در مادران شیرده می‌گردد. عدم تحمل لاکتوز، علت اصلی عدم مصرف شیر بود. بنابراین آموزش‌های تغذیه‌ای مناسب برای افزایش آگاهی مادران در مورد اهمیت مصرف شیر لازم است. همچنین مصرف شیر کم لاکتوز و محصولات شیری تخمیری مانند ماست برای مادران با مشکل عدم تحمل لاکتوز توصیه می‌گردد.

واژگان کلیدی: شیر، زنان شیرده، رژیم غذایی سالم

پوستر: ۲۹

ارتباط وزن تولد نوزاد با وضعیت مصرف مکمل‌های فولات و آهن در دوران بارداری

طناز خبازی و بهرام پورقاسم گرگری

گروه تغذیه و بیوشیمی، مرکز تحقیقات تغذیه، مرکز تحقیقات دانشجویی، دانشکده بهداشت و تغذیه دانشگاه علوم پزشکی تبریز
t.khabbazi@gmail.com

زمینه و هدف: بررسی ارتباط بین وزن تولد نوزادان با وضعیت مصرف مکمل‌های فولات و آهن در طی دوران بارداری
مواد و روش‌ها: مطالعه بصورت مقطعی، توصیفی-تحلیلی بر روی ۱۵۶ کودک ۲-۰ سال بیمارستان کودکان شهر تبریز انجام گرفت. نمونه‌گیری به روش نمونه‌گیری غیراحتمالی مستمر انجام شد. اطلاعات لازم، بصورت پرسشنامه‌ای، از طریق مصاحبه و استفاده از پرونده بدست آمد. داده‌ها با استفاده از نرم افزار SPSS12 و با ANOVA تجزیه و تحلیل شد.

یافته‌ها: حدود ۷۰٪ از نمونه‌های مورد بررسی در طی بارداری به صورت مرتب و حدود ۲۰٪ آنها به صورت نامرتب از مکمل آهن و فولات استفاده کرده بودند؛ حدود ۱۰٪ از آنها اصلاً در طی حاملگی مکمل مصرف نکرده بودند. میانگین وزن تولد کودکانی که مادرانشان در دوران بارداری به طور "مرتب" یا "نامرتب" از مکمل فولات استفاده کرده بودند، بالاتر از گروهی بود که اصلاً در طی بارداری از مکمل استفاده نکرده بودند ($p < 0.00$). در مورد مکمل آهن نیز به صورت مشابهی، مادرانی که در طی دوران بارداری از مکمل آهن به صورت "مرتب" یا "نامرتب" استفاده کرده بودند میانگین وزن تولد نوزادشان بالاتر از گروهی بود که در دوران بارداری اصلاً از مکمل استفاده نکرده بودند ($P < 0.03$).

نتیجه‌گیری: با توجه به اینکه وزن کم هنگام تولد، باعث افزایش احتمال ابتلا و مرگ و میر در کودکان می‌شود، اهمیت دریافت مکمل‌های آهن و فولات در دوران بارداری به عنوان یک راهکار پیشگیری مناسب، بایستی بیش از پیش مورد تأکید واقع شود.

واژگان کلیدی: وزن تولد، مکمل آهن و فولات، دوران حاملگی

پوستر: ۳۰

عوامل موثر بر تولد نوزادان نارس متولد ۱۳۸۶-۱۳۸۴ شهری و روستایی شهرستان نکا

حمیدرضا شیرآشینی، محمد احمدی، مهدی شفیعی، زهرا اسدی، سهیلا فلاح، صابر حسینی کهساری، علی ملک شعبانی، فرشته توکلی، محمد احمدی و مریم یوسفی جدیدی

مرکز بهداشت شهرستان نکا

h-r-ashtiani@yahoo.com

زمینه و هدف: با مطالعه موارد مرگ و میر مشخص گردید در شهرستان نکا میزان مرگ کودکان نارس نسبت به دیگر شهرهای استان بیشتر است. بنا براین در اولین گام به شناسایی عوامل موثر بر تولد کودکان نارس در یک دوره سه ساله پرداختیم.

مواد و روش‌ها: در یک بررسی سه ساله اطلاعات مربوط به سن مادر هنگام بارداری، نسبت فامیلی، BMI، وضعیت اقتصادی خانواده، تعداد بارداری، تعداد مراقبت‌های انجام شده طی بارداری و... برای کلیه مادران در شهرستان نکا که در سال‌های ۱۳۸۴ تا ۱۳۸۶ کودک نارس بدنیا آوردند، استخراج شده وارد برنامه ACCESS گردید و با کمک نرم افزار SPSS11.5 تجزیه و تحلیل شد. یک گروه هم بعنوان شاهد انتخاب شدند.

یافته‌ها: از کل مادرانی که کودک نارس بدنیا آوردند، ۲۲/۶٪ وضعیت اقتصادی ضعیف (در گروه شاهد ۴۶/۵٪) و ۷۷/۴٪ آنها از وضعیت متوسط و خوبی برخوردارند. در ۱۵٪ تولدها سن مادر هنگام زایمان زیر ۱۸ یا بالای ۳۵ سال بود (گروه شاهد ۲۳/۳٪). در زمینه عدم مصرف مکمل‌های مولتی ویتامین یا A+D و قطره آهن، ۱۰/۲٪ این کودکان در گروه مورد و ۳/۵٪ در گروه شاهد عدم مصرف داشتند. در زمینه BMI مادر قبل از بارداری، ۵/۴٪ لاغر (شاهد ۷٪) و ۱۸/۳٪ چاق (شاهد ۱۴٪) بودند. احتمال نارسی در بارداری سوم یا بیشتر در گروه مورد ۳ برابر شاهد می‌باشد (مورد ۷/۵٪ شاهد ۲/۳٪).

نتیجه‌گیری: تولد کودکان نارس در خانواده‌هایی که وضعیت اقتصادی آنها بهتر بود بیشتر اتفاق افتاد. درباردهای سوم یا بیشتر احتمال نارسی بیشتر می‌گردد (تا سه برابر). مطالعه حاضر ارتباط معنی داری بین سن مادر هنگام بارداری و BMI با تولد کودکان نارس نشان نمی‌دهد.

واژگان کلیدی: نوزاد نارس، مادران

پوستر: ۳۱

روند رشد و تغییر صدک وزنی یکسال اول زندگی نوزادان با وزن تولد پایین شهری و روستائی شهرستان نکا (۱۳۸۶-۱۳۸۴)

حمیدرضا شیراشیانی، زهرا اسدی، محمد احمدی، مهدی شفیعی، طاهره رسولی، حمیرا امینی، مریم یوسفی جدیدی، فیروزه حلمی، سمانه سعادت و محمد احمدی
مرکز بهداشت شهرستان نکا
h-r-ashtiani@yahoo.com

زمینه و هدف: از آنجا که شهرستان نکا در بین شهرهای استان مازندران بیشترین میزان تولد کودکان با وزن تولد زیر ۲۵۰۰ گرم (LBW) در چند سال اخیر را دارا بود به بررسی چگونگی رشد و سلامتی این کودکان از بدو تولد تا یکسال بعد پرداختیم تا روند تغییر صدک‌های وزنی این کودکان را مشخص کرده و با استاندارد (شاهد) مقایسه نماییم.

مواد و روش‌ها: در یک مطالعه ۳ ساله اطلاعات زیر مربوط به کلیه کودکان متولد شده در سال ۱۳۸۴ تا ۱۳۸۶ در کلیه مناطق شهرستان نکا گردآوری شد: تاریخ، وزن هنگام تولد، شرایط بارداری، وضعیت و مشکلات زایمان مربوط به کودکان با وزن تولد کمتر از ۲۵۰۰ گرم داده‌ها با کمک نرم افزارهای EPI 2000 و SPSS 11.5 استخراج و آنالیز گردید.

یافته‌ها: از کل تولدهای LBW این سه سال اگرچه در ابتدا همه آنها زیر صدک سوم بودند، اما در شش ماهگی ۷/۷٪، نه ماهگی ۱۰/۸٪، و در یکسالگی ۱۷/۶٪ آنها همچنان زیر صدک سوم بودند. ۱۱/۸٪ در صدک سوم تا دهم قرار داشته و ۷۰/۶٪ به صدک‌های بالاتر رسیدند. البته در شش ماهگی بیشترین بهبودی مشاهده می‌گردد و از شش ماهگی تا یکسالگی به مرور بر میزان بازگشت به زیر صدک بیشتر می‌گردد. (از ۷/۷ به ۱۷/۶ درصد).
نتیجه گیری: مطالعه حاضر تاثیر معنی داری از وزن کم هنگام تولد بر روند رشد وزنی این کودکان نشان می‌دهد، بطوریکه در گروه مورد در یکسالگی ۲۹/۴ درصد کودکان زیر صدک سوم یا نزدیک به آن بودند، در حالی که در گروه شاهد تنها ۴/۷ درصد نزدیک صدک سوم بودند.
واژگان کلیدی: روند رشد، وزن، نوزاد با وزن تولد پایین

پوستر: ۳۲

ارتباط وزن تولد و نوع تغذیه تا ۶ ماهگی با شاخص‌های هماتولوژیک

طناز خبازی و بهرام پورقاسم گرگری

گروه تغذیه و بیوشیمی، مرکز تحقیقات تغذیه، مرکز تحقیقات دانشجویی، دانشکده بهداشت و تغذیه دانشگاه علوم پزشکی تبریز
t.khabbazi@gmail.com

زمینه و هدف: هدف بررسی، تعیین ارتباط بین وزن تولد و نوع تغذیه تا ۶ ماهگی با شاخص‌های هماتولوژیک کودکان ۰-۲ ساله بود.

مواد و روش‌ها: مطالعه بصورت مقطعی، توصیفی-تحلیلی بر روی ۱۵۶ کودک ۰-۲ سال بیمارستان کودکان شهر تبریز انجام گرفت. نمونه گیری به روش نمونه گیری غیراحتمالی مستمر انجام شد. اطلاعات لازم از طریق مصاحبه و مراجعه به پرونده‌ها بدست آمد. داده‌ها با استفاده از نرم افزار SPSS12 و ANOVA و partial correlation تجزیه و تحلیل شد.

یافته‌ها: ۶۴/۷٪ از کودکان "منحصراً با شیر مادر"، ۲۱/۸٪ با "شیر مادر و شیر خشک" و ۱۳/۵٪ با "شیر خشک" تغذیه می‌شدند. کودکانی که تا ۶ ماهگی "منحصراً با شیر مادر" تغذیه می‌شدند میانگین هموگلوبین و هماتوکریت بالاتری نسبت به کودکانی که با "شیر خشک" تغذیه می‌شدند داشتند ($p < 0.04$)، ولی بعد از در نظر گرفتن نوع بیماری، میانگین هموگلوبین و هماتوکریت در میان گروهها تفاوت معنی دار نداشت. وزن هنگام تولد بعد از تطبیق کردن برای سن، رابطه ی معناداری با هماتوکریت داشت ($p < 0.04$). با در نظر گرفتن نوع بیماری، این رابطه معنادار نبود.
نتیجه گیری: یافته‌های این مطالعه ارتباط بین فاکتورهای هماتولوژیک کودکان ۰-۲ سال را با وزن هنگام تولد و نوع تغذیه تا ۶ ماهگی با در نظر گرفتن عواملی چون سن و نوع بیماری نشان نداد. در زمینه احتیاج به مطالعات بیشتر و کنترل شده تری هست.

واژگان کلیدی: وزن تولد، تغذیه تا ۶ ماهگی، شاخص‌های هماتولوژیک

پوستر: ۳۳

اثر مصرف خوراکی شربت عسل خرما در طی زایمان، بر پیشرفت زایمان زنان نخست زا
نسرین سالک نصیری، محمد صفریان، معصومه کردی، حبیب اله اسماعیلی و خدیجه شادجو
دانشگاه علوم پزشکی مشهد و بیمارستان امام سجاده (ع) شهریار
nasrinmid@yahoo.com

زمینه و هدف: پیشرفت غیرطبیعی زایمان شایعترین علت سزارین است. دریافت دهانی مواد خوراکی طی زایمان یکی از سیاست‌ها، جهت پیشگیری از زایمان سخت در زنان نخست زا است. امروزه اطلاعات علمی کمی در مورد اثر دریافت دهانی مواد خوراکی بر پیشرفت زایمان موجود است. هدف مطالعه تعیین اثر مصرف خوراکی شربت عسل خرما در طی زایمان بر پیشرفت زایمان زنان نخست زا بود.

مواد و روش‌ها: کارآزمایی بالینی دوسوکور ۹۰ زن نخست زای کم خطر با سن ۳۵-۱۸ سال، سن بارداری ۳۲-۳۷ هفته، جنین تک قلو، نمایش قله سر و شروع خودبخودی انقباضات رحم، بطور تصادفی به سه گروه دریافت کننده شربت عسل خرما، دارونما و مراقبت معمول تقسیم شدند. در اتساع دهانه رحم ۴ سانتی متر تا زایمان گروه شربت عسل خرما و دارونما به ترتیب شربت عسل خرما یا دارونما دریافت کردند و دریافت دهانی گروه مراقبت معمول به جرعه‌های آب در حد رفع تشنگی محدود شد، سپس پیشرفت زایمان بین سه گروه با استفاده از آزمون‌های آنالیز واریانس یک طرفه، کروسکال والیس، مجذورکای مقایسه شدند.

یافته‌ها: میزان پیشرفت طبیعی زایمان در گروه شربت عسل خرما بیشتر از دو گروه دیگر بود (۹۶/۷٪ در مقابل ۶۶/۷٪ در گروه دارونما و ۶۰/۰٪ در گروه مراقبت معمول $p=0/002$)، همچنین طول زایمان در گروه شربت عسل خرما کوتاهتر از دو گروه دیگر بود (۳۵۱/۰ دقیقه در مقابل ۴۸۴/۲ در گروه دارونما و ۴۷۵/۷ در گروه مراقبت معمول $p=0/001$).

نتیجه گیری: در مطالعه ما مصرف خوراکی شربت عسل خرما موجب افزایش میزان پیشرفت طبیعی زایمان گردید. مصرف این نوشیدنی طی زایمان ممکن است از زایمان طولانی پیشگیری نماید اما مطالعات بیشتری در این زمینه ضروری است.

واژگان کلیدی: زایمان، شربت خرما، زنان نخست زا

پوستر: ۳۴

رابطه بین فاکتورهای مادری و مدت زمان شیردهی در فرهنگیان منطقه ۱۹ تهران

فرهاد جعفری و حوریه فرح روز

دانشکده پزشکی دانشگاه شاهد

jafarifarhaddr@yahoo.com

زمینه و هدف: شیر مادر بهترین غذا برای شیرخوار محسوب شده و حاوی چندین قند غیرلاکتوز برای جلوگیری از عفونت است. ارتقاء سطح شیردهی در مادران موجب کاهش سطح بیماری‌های نوزادان از جمله عفونت‌های تنفسی و ادراری، گاستروانتریت، بیماری‌های عفونی و اسهالی در جامعه می‌شود.

مواد و روش‌ها: این پژوهش یک مطالعه مقطعی با جنبه‌های توصیفی و تحلیلی است. حجم نمونه شامل ۵۳۳ نفر از فرهنگیان منطقه ۱۹ تهران بود که حداقل یک فرزند داشتند. اطلاعات مربوطه از طریق پرسشنامه جمع آوری و با نرم افزار SPSS مورد تجزیه و تحلیل قرار گرفت.

یافته‌ها: میانگین سن، وزن، و قد افراد مورد مطالعه به ترتیب 36 ± 6 سال و $67/2 \pm 11$ کیلوگرم و $159/7 \pm 6$ سانتیمتر بود. میانگین BMI نیز $24 \pm 4/4$ بود. ۶۰/۱٪ از مادران اضافه وزن داشته یا چاق بودند. از مادران ۳۴٪ دارای تحصیلات لیسانس و ۴۹/۲٪ دارای ۲ فرزند بودند. میانگین سن اولین و آخرین زایمان به ترتیب $23/9 \pm 4$ و 30 ± 4 سال بود. ۶۲٪ از موارد نیز سابقه مصرف OCP داشتند. میانگین مدت زمان شیردهی مادران به هر فرزند 16 ± 9 ماه بوده و بطور متوسط مادران به مجموع فرزندانشان $30/8 \pm 19/6$ ماه شیر داده بودند. نتایج این تحقیق نشان می‌دهد که افزایش سن مادر، بالا بودن سطح تحصیلات و افزایش سن آخرین زایمان با افزایش سطح شیردهی مادران همراه است. همچنین مادرانی که تعداد فرزند کمتری داشته و تا کنون OCP مصرف نکرده اند، بطور میانگین به هر فرزند بیشتر شیر داده اند. بین مدت زمان شیردهی مادران با قد، BMI و سن اولین زایمان رابطه معنی دار آماری وجود ندارد.

نتیجه گیری: مادران تحصیل کرده و آنان که تعداد فرزند کمتری دارند مدت زمان بیشتری شیردهی دارند. در برنامه ریزی‌های کلان کشور می‌توان با بالا بردن سطح تحصیلات زنان و ترویج رعایت بعد خانوار، مدت شیر دهی را افزایش و میزان ابتلا به بیماری‌های عفونی در نوزادان را کاهش داد.

واژگان کلیدی: شیردهی، بیماری‌های کودکان، فرهنگیان

پوستر: ۳۵

وضعیت تغذیه ای کودکان ۵-۱ ساله تحت پوشش مراکز بهداشتی درمانی شهر بندر ترکمن و رابطه آن با الگوی تغذیه ای آنان

اعظم تویسرکانی، مریم شکوهی، ملیحه زاهدی راد و خدیجه عاشورپور
دانشکده تغذیه دانشگاه علوم پزشکی شهید بهشتی
djahan_azam@yahoo.com

زمینه و هدف: سوءتغذیه پروتئین-انرژی از مهمترین مشکلات تغذیه ای در کشورهای در حال توسعه است که در میان کودکان بیشتر از سایر گروهها ی سنی دیده می شود و می تواند باعث اختلال رشد فیزیکی و مرگ و میر گردد. از عوامل مؤثر بر آن الگوی تغذیه ای کودکان می باشد. این مطالعه با هدف بررسی وضعیت تغذیه ای کودکان ۵-۱ ساله بندر ترکمن و رابطه آن با الگوی تغذیه ای آنان صورت گرفت.

مواد و روش ها: در این بررسی بر روی ۱۸۵ کودک ۵-۱ ساله از ۳ مرکز بهداشتی درمانی شهر بندر ترکمن انجام پذیرفت. داده ها با تکمیل پرسشنامه اطلاعات عمومی و یاد آمد ۲۴ ساعته جمع آوری و قد و وزن کودکان اندازه گیری شد.

یافته ها: میزان شیوع کوتاه قدی، کم وزنی، لاغری و چاقی به ترتیب ۳/۲٪، ۱٪، و ۸/۶٪ بود. متغیرهای سن، رتبه تولد، بعد خانوار، وزن هنگام تولد، سن مادر هنگام تولد کودک، سواد و تحصیلات مادر همچنین مقدار مصرف غلات، لبنیات، گوشت و کالری بدست آمده از تنقلات با وضعیت تغذیه ای کودک ارتباط معنی داری داشتند. بین جنس، وضعیت دریافت مکملهای آهن، A+D و مولتی ویتامین، نوع شیر مصرفی و مراقبت مادر بزرگ با وضعیت تغذیه ای کودک ارتباطی دیده نشد.

نتیجه گیری: در این مطالعه شیوع کم وزنی و لاغری نسبت به مطالعات قبل کمتر، درحالیکه شیوع چاقی بالاتر بود. بنابراین لزوم بررسی بیشتر چاقی به عنوان مشکل کودکان و ارتباط آن با الگوی تغذیه ای معلوم می شود.

واژگان کلیدی: کودکان، الگوی غذایی، چاقی، وضعیت تغذیه ای

پوستر: ۳۶

رابطه وزن، قد و نمایه توده بدن مادران در سه ماهه اول بارداری با شاخص های آنتروپومتری نوزادان متولد شده

فریبا سیدی، کریم پرستویی و فاطمه نظری نیا
معاونت غذا و دارو دانشگاه علوم پزشکی کاشان
f_seidy2000@yahoo.com

زمینه و هدف: تعیین شاخص های آنتروپومتری یکی از روشهای بررسی وضعیت سلامت نوزادان متولد شده می باشد. مطالعه حاضر با هدف بررسی رابطه وزن، قد و BMI مادران در سه ماهه اول بارداری با شاخص های آنتروپومتری نوزادان متولد شده انجام شد.

مواد و روش ها: این مطالعه بصورت مقطعی در زایشگاه شبیه خوانی کاشان انجام شد. جهت جمع آوری اطلاعات با مراجعه روزانه به بیمارستان ۶۰۰ مادر بستری که اخیراً زایمان کرده بودند بصورت تصادفی انتخاب و اطلاعات مورد نظر شامل وزن، قد و دور سر نوزاد هنگام تولد، سن مادر، وزن و قد مادر در سه ماهه اول بارداری جمع آوری گردید. نمایه توده بدن مادران با تقسیم وزن مادران در سه ماهه اول بارداری برحسب کیلوگرم بر مربع قد بر حسب متر محاسبه گردید. جهت تجزیه و تحلیل داده ها از نرم افزار SPSS و ضریب همبستگی پیرسون استفاده شد. $p < 0.05$ به عنوان سطح معنی دار انتخاب شد.

یافته ها: میانگین سن مادران در این مطالعه 28 ± 5 سال بود. تجزیه و تحلیل یافته ها نشان داد بین وزن مادر با وزن نوزاد ($r = 0.257$ و $p = 0.000$)، قد نوزاد ($r = 0.137$ و $p = 0.000$) و دور سر نوزاد ($r = 0.197$ و $p = 0.000$) همبستگی معنی داری وجود دارد. رابطه بین قد مادر با وزن نوزاد ($r = 0.135$ و $P = 0.000$)، قد نوزاد ($r = 0.149$ و $p = 0.000$) و دور سر نوزاد ($r = 0.12$ و $p = 0.002$) معنی دار بود. همچنین رابطه بین BMI مادر با وزن نوزاد ($r = 0.257$ و $p = 0.000$)، قد نوزاد ($r = 0.089$ و $p = 0.014$) و دور سر نوزاد ($r = 0.162$ و $p = 0.000$) معنی دار است.

نتیجه گیری: با توجه به معنی دار بودن رابطه بین وزن و نمایه توده بدن مادران با شاخص های آنتروپومتری نوزادان، توصیه می شود مادران قبل از بارداری وزن مناسب و BMI مطلوبی را کسب کنند.

واژگان کلیدی: وزن هنگام تولد، نمایه توده بدن، بارداری

پوستر: ۳۷

شیوع وزن پایین هنگام تولد و عوامل موثر بر آن در سه ماهه نخست سال ۱۳۸۶ شهر ساری

سید ابوالحسن نقیبه، شقایق ریحانی، فاطمه توکلی و الهام عجم اکرامی

دانشکده بهداشت، دانشگاه علوم پزشکی مازندران

shaghayegh5152@yahoo.com

زمینه و هدف: شیوع تولد نوزادان کم وزن از شاخصهای مهم بهداشتی جامعه و از عوامل موثر در مرگ و میر و ابتلا به برخی بیماریها است. با توجه به اهمیت وزن هنگام تولد در شاخصهای کشوری و لزوم وجود آمار درست، ضرورت انجام این مطالعه احساس گردید. هدف این بررسی تعیین شیوع وزن پایین تولد (LBW) و عوامل موثر بر آن در سه ماهه نخست سال ۱۳۸۶ در ساری بود.

مواد و روشها: اطلاعات ۶۵۲ نوزاد زنده متولد شده در ۳ ماهه نخست سال ۱۳۸۶ در شهر ساری با استفاده از پرسشنامه شامل ۲۰ سوال کیفی و ۱۴ سوال کمی در رابطه با نوزاد، مادر و پدر که روایی و پایایی آن در مطالعه آزمایشی ثابت گشته بود، گردآوری شد. تجزیه و تحلیل آماری داده‌های این مطالعه توصیفی-مقطعی، توسط نرم افزار آماری SPSS (Version 11.5) و آماره‌های توصیفی، جداول توافقی، رگرسیون لجستیک و آزمون کای دو (Chi square) انجام شد. در کلیه آزمونهای آماری ($p < 0.05$) معنی دار تلقی شد.

یافته‌ها: میانگین وزنی نوزادان 3251 ± 482 گرم، $5/36\%$ متولدين LBW و $1/38\%$ متولدين دقیقاً 2500 گرم وزن داشتند. سطح تحصیلات مادر، وزن گیری طی بارداری و فاصله بین زایمانها رابطه آماری معنی داری با LBW داشت ($p < 0.05$). این مطالعه احتمال وجود ارتباط میان متغیرهای قد و دور سر و جنسیت نوزاد با LBW را نشان می‌دهد. شغل و تحصیلات پدر و سن مادر، قد، وزن قبل از بارداری، نمایه توده بدن، شغل، سطح هموگلوبین، سابقه بیماری و سقط قبلی مادر رابطه معنی داری با LBW ندارند ($p > 0.05$).

نتیجه گیری: تعدد عوامل موثر در وزن هنگام تولد، لزوم بررسی بیشتر عوامل خطر طی دوره بارداری را نشان می‌دهد.

واژگان کلیدی: کم وزنی هنگام تولد، نوزادان، ساری.

پوستر: ۳۸

وضعیت کودکان مبتلا به سوء تغذیه در طرح شبکه همکار مرکز بهداشت شهرستان سوادکوه

ابراهیم مهدوی، اکبر فاضل تبار ملکشاه، مرسا زرودی، جمشید یزدانی، قاسم اویس، نصرا.. رشیدی، رضا آگاه و سبحان بهرامی

مرکز بهداشت شهرستان سوادکوه، مرکز بهداشت استان و مرکز بهداشت شهرستان چالوس

دانشگاه علوم پزشکی و خدمات بهداشتی درمانی مازندران؛ دانشگاه علوم پزشکی تهران

afmalekshah@yahoo.com

زمینه و هدف: سطح بندی سیستم ارجاع در مورد خدمات بهداشتی کمک شایانی به بهینه سازی هزینه‌های صرف شده می‌نماید. هدف این مطالعه تعیین وضعیت درمان کودکان مبتلا به سوء تغذیه در مرکز بهداشت شهرستان سوادکوه می‌باشد.

مواد و روشها: شبکه همکار طرحیست که از سال ۱۳۷۵ در استان مازندران با هدف تاکید بر ارجاع به هنگام کودکان مبتلا به سوء تغذیه اجرا شد. گزارش حاضر وضعیت بهبودی در سطوح مختلف درمان را در سال ۱۳۸۶ نشان می‌دهد.

یافته‌ها: از ۲۷۴ کودک مبتلا به سوء تغذیه $42/7\%$ پسر و $57/3\%$ دختر، و 27.3% از مرکز بهداشتی درمانی شهری بودند. انواع مشکلات در کودکان به قرار زیر بود: $9/1\%$ زیر صدک ۳، $33/6\%$ نمودار افقی، $26/3\%$ واجد کندی رشد و $27/4\%$ نمودار نزولی. میانگین سن شروع مشکل $15/2 \pm 10/6$ ماه و میانگین مدت بهبودی $4/2 \pm 5/9$ سن ماه بود. از میان کودکان بهبود یافته $39/9\%$ در خانه‌های بهداشت، $41/4\%$ در مراکز بهداشتی درمانی، $0/07\%$ در بیمارستان‌ها و 11% در مطب‌های خصوصی بهبود یافتند.

نتیجه گیری: هنوز اغلب مشکلات کودکان در ۶ ماه دوم سال اول زندگی می‌باشد و لازم است این بررسی جهت استاندارد نمودن سطح ارجاع ادامه یابد.

واژگان کلیدی: سوء تغذیه، شبکه همکار، مرکز بهداشت، سوادکوه

آگاهی و عملکرد زنان باردار مراجعه کننده به مراکز بهداشتی شهر تبریز در ارتباط با مصرف مکمل اسید فولیک

پورعبداللهی، پ، دانغیان، س و صاحبی، ل.

دانشگاه علوم پزشکی تبریز - دانشکده‌ی بهداشت و تغذیه

pourabdollahi@yahoo.com

زمینه و هدف: بالاترین اثر اسیدفولیک در دوران بارداری، پیشگیری از بروز نقایص لوله ی عصبی (NTD) در جنین می‌باشد. NTD زمانی اتفاق می‌افتد که بیشتر زنان از بارداری خود بی‌خبرند. تخمین زده می‌شود ۷۰-۵۰٪ NTD با مصرف کافی فولات قابل پیشگیری است. بررسی‌های انجام شده مصرف روزانه ۴۰۰ میکروگرم اسید فولیک حداقل یک ماه قبل از بارداری و سه ماه اول بارداری را توصیه می‌کنند. مطالعه‌ی حاضر به منظور بررسی آگاهی و عملکرد مادران باردار در ارتباط با مصرف مکمل اسیدفولیک صورت گرفت.

مواد و روش‌ها: در مطالعه‌ی حاضر تعداد ۲۰۰ نفر زنان مراجعه‌کننده به مراکز بهداشتی درمانی مورد مطالعه قرار گرفتند. نمونه‌های مورد مطالعه از ۸ منطقه‌ی شهرداری و به صورت تصادفی از ۵ مرکز بهداشتی درمانی انتخاب شدند. اطلاعات توسط پرسشنامه‌ی نیمه سازمان‌دهی شده شامل سه بخش: اطلاعات دموگرافیک، آگاهی و عملکرد در مورد مصرف اسیدفولیک و با روش مصاحبه‌ی رودررو توسط کارشناس تغذیه جمع‌آوری شد. اطلاعات توصیفی شامل میانگین، فراوانی و اطلاعات تحلیلی با استفاده از آزمون ANOVA، T-test و رگرسیون خطی بود.

یافته‌ها: از بین ۲۰۰ زن مورد مطالعه ۷۴٪ کلمه‌ی اسیدفولیک و ۹۲٪ کلمه‌ی آهن را شنیده بودند و ۳۹/۵٪ مفهوم اسیدفولیک و ۳۲/۲٪ معنای آهن را می‌دانستند. ۲۵/۵٪ مادران از مزایای مصرف اسیدفولیک و ۲۵/۵٪ از مزایای آهن در دوران بارداری مطلع بودند. ضمناً ۱۴٪ منابع غنی از اسیدفولیک و ۶۸/۵٪ منابع غنی آهن را می‌شناختند. ۶۲/۵٪ افراد مصرف آن را قبل از بارداری شروع کرده بودند.

یافته‌ها: آزمون رگرسیون خطی چندگانه نشان داد آگاهی مادر با تحصیلات ($p < 0/0001$) و فاصله‌ی بارداری‌ها ($p < 0/025$) ارتباط آماری معنی‌داری داشت. همچنین بین عملکرد مادر و تحصیلات مادر ($p < 0/0001$) و تحصیلات پدر ($p < 0/0001$) نیز ارتباط آماری معنی‌داری مشاهده شد. همچنین بین آگاهی و عملکرد همبستگی بالایی مشاهده گردید (ضریب همبستگی پیرسون = ۰/۵۹) و ($p < 0/0001$). متوسط آگاهی مادران ۷/۷۹ (با انحراف معیار ۴/۱۴) و متوسط عملکرد مادران باردار ۸/۶ (با انحراف معیار ۳/۲۹) بوده است.

نتیجه‌گیری: هرچند بین آگاهی و عملکرد مادران همبستگی بالایی مشاهده شد، ولی هر دو در سطح بسیار پایینی بود. چون تحصیلات مادر ارتباط معنی‌داری با آگاهی و عملکرد داشت پس مادران با سواد پایین باید به‌عنوان گروه هدف برای آموزش انتخاب شوند.

واژگان کلیدی: آگاهی، عملکرد، مادران باردار، مکمل یاری، اسیدفولیک

پوستر: ۴۰

بررسی شیوع تولد نوزادان ماکروزومی و عوامل مرتبط با آن در شهر کاشان در سال ۱۳۸۳

کریم پرستونی^۱، فریبا سیدی^۲، فاطمه نظری نیا^۳

۱- عضو هیئت علمی دانشگاه علوم پزشکی کاشان

۲- کارشناس تغذیه اداره نظارت بر مواد غذایی دانشگاه علوم پزشکی کاشان f_seidy2000@yahoo.com

۳- کارشناس مامایی دانشگاه علوم پزشکی کاشان

زمینه و هدف: ماکروزومی یکی از نگرانی‌های مهم در بین مراقبین بهداشتی است. مطالعه حاضر با هدف بررسی شیوع ماکروزومی و عوامل مرتبط با آن در شهر کاشان انجام شد.

مواد و روش‌ها: این مطالعه به صورت مقطعی در سال ۱۳۸۳ در بیمارستان شبیه‌خوانی کاشان که تنها زایشگاه این شهر می‌باشد انجام شد. جهت جمع‌آوری اطلاعات، با مراجعه روزانه به بیمارستان، ۶۷۸ مادر بستری که اخیراً زایمان کرده بودند، به صورت تصادفی انتخاب و اطلاعات مورد نظر شامل وزن نوزاد هنگام تولد، سن مادر، سن حاملگی، وزن مادر در ابتدای بارداری، قد مادر، افزایش وزن دوران بارداری و تعداد زایمان‌های قبلی جمع‌آوری گردید. وزن تولد بیشتر از ۴۰۰۰ گرم به عنوان ماکروزومی در نظر گرفته شد. جهت تجزیه و تحلیل داده‌ها از آزمون کای دو و تست دقیق فیشر استفاده شد و $p < 0.05$ به عنوان سطح معنی‌دار در نظر گرفته شد.

یافته‌ها: شیوع ماکروزومی در این مطالعه ۴/۶٪ می‌باشد. از بین عوامل مورد بررسی در ارتباط با ماکروزومی، وزن مادر بیش از ۷۰ کیلوگرم در ابتدای بارداری نسبت به وزن کمتر از ۷۰ کیلوگرم ($RR = 1.06$, $95\% CI = 1.01 - 1.12$ و $p = 0.002$) و $BMI > 26$ در ابتدای بارداری نسبت به $BMI \leq 26$ ($RR = 1.06$, $95\% CI = 1.02 - 1.10$ و $p = 0.001$) با ماکروزومی بطور معنی‌داری مرتبط بودند. سن بالای ۳۵ سال نسبت به سن زیر ۳۵ سال ($p = 0.27$) و افزایش وزن دوران بارداری ($p = 0.43$) و سابقه بارداری ($p = 0.35$) رابطه معنی‌داری را با ماکروزومی نشان ندادند.

نتیجه‌گیری: وزن و نمایه توده بدن مادران قبل از بارداری از عوامل مهم موثر بر وزن هنگام تولد است بنابراین توصیه می‌شود زنان قبل از تصمیم به بارداری، مشاوره تغذیه بگیرند.

واژگان کلیدی: ماکروزومی، نمایه توده بدن، بارداری

۲) تغذیه کودکان پیش دبستانی، دبستانی و نوجوانان (روز اول)

پوستر: ۴۱

کم وزنی در کودکان زیر ۳ سال شهرستان ترکمن طی سالهای ۸۴ - ۷۸

رسول برتیمار، آنه محمد قرنجیک

دانشگاه علوم پزشکی و خدمات بهداشتی درمانی گلستان

زمینه و هدف: یکی از شاخصهای مهم نشانگر وضعیت تغذیه جامعه کم وزنی می باشد. این مطالعه به منظور دست یابی به این شاخص در مقایسه با متوسط کشور و بررسی اثر بخشی مداخلات صورت گرفته در شهرستان بندر ترکمن انجام گردید.

مواد و روش ها: این مطالعه توصیفی در سه مقطع زمانی در سالهای ۷۸، ۸۰ و ۸۴ به روش نمونه گیری غیراحتمالی به ترتیب بروی ۳۲۰۰، ۳۱۰۰ و ۳۱۰۰ کودک انجام گردید. داده ها از طریق تکمیل فرم دروسط سال پس از بررسی صحت کار ترازوها و آموزش پرسنل جمع آوری و سپس وارد کامپیوتر و با استفاده از نرم افزار spss آنالیز گردید. شاخص کم وزنی در مقایسه با استاندارد NCHS تعیین شد.

یافته ها: طی این سالها کم وزنی خفیف در کل کودکان شهرستان به ترتیب ۱۴/۱۸، ۴/۴ و ۱۰/۲ و مجموع کم وزنی متوسط و شدید ۴/۱، ۲/۷ و ۲/۰۳ درصد بود. در دختران کل کم وزنی طی این سالها به ترتیب ۲۰/۲۲، ۶/۲ و ۱۱/۶ و در پسران ۲۲/۷، ۱۴/۱ و ۱۲/۹ درصد بوده است. کاهش در مناطق شهری به طور معنی داری بیشتر از مناطق روستایی بود، به طوری که طی سالهای یاد شده به ترتیب در مناطق روستایی از ۲۱/۱ به ۱۷/۱ و ۱۳/۵ و مناطق شهری از ۲۶ به ۱۶/۸ و ۱۱ درصد رسیده بود.

نتیجه گیری: یافته های این مطالعه نشان داد که کم وزنی در شهرستان ترکمن طی سالهای یاد شده روند کاهشی داشته است. هر چند سرعت کاهش طی این سالها در شهرستان ترکمن نسبت به متوسط کشوری بیشتر بود، با این حال میزان آن در سال ۸۴ دو برابر متوسط کشوری بود. این مسئله نشان دهنده اثربخش بودن مداخلات صورت گرفته و نیاز به تداوم مداخلات با تلاش بیشتر می باشد.

واژگان کلیدی: کم وزنی، سوء تغذیه، کودکان

پوستر: ۴۲

بررسی وضعیت تغذیه دانشجویان دانشگاه آزاد اسلامی واحد دامغان

حسین جلالی^۱ و حسین فلاح^۲

۱- دکتری دانشگاه آزاد اسلامی واحد دامغان

۲- کارشناس ارشد دانشگاه آزاد اسلامی واحد دامغان hossin417@yahoo.com

زمینه و هدف: ارزیابی وضعیت تغذیه یکی از مهمترین پایه های اساسی برای پیشگیری از سوء تغذیه و بالا بردن سطح سلامتی است. مطالعه حاضر به منظور تعیین وضعیت تغذیه ای دانشجویان دانشگاه آزاد اسلامی واحد دامغان صورت گرفت.

مواد و روش ها: تعداد ۲۹۰ دانشجوی پسر و دختر از طریق نمونه گیری تصادفی انتخاب شدند. قد، وزن، دور کمر و دور باسن اندازه گیری شد. سپس نمایه توده بدنی (BMI) و نسبت دور کمر به باسن (WHR) محاسبه گردید و بر مبنای طبقه بندی WHO وضعیت تغذیه ای آنها برآورد شد. کلیه داده ها توسط نرم افزار SPSS مورد تجزیه و تحلیل قرار گرفتند.

یافته ها: در دانشجویان دختر درصد کم وزنی، وزن طبیعی، اضافه وزن و چاقی به ترتیب ۱۱٪، ۷۳٪، ۱۴٪ و ۲٪ بود. این نسبت ها در پسران ۴٪، ۷۱٪، ۲۴٪ و ۱٪ بود. ۴۶٪ دختران دچار چاقی شکمی بودند.

نتیجه گیری: بر اساس یافته ها درصد بالایی از دانشجویان دارای اضافه وزن هستند. چاقی شکمی در دختران قابل توجه می باشد که این امر می تواند باعث بروز بیماریهای متابولیک در دوران های بعدی زندگی شود. تغذیه در تمام رشته های تحصیلی پیشنهاد می شود.

واژگان کلیدی: وضعیت تغذیه، دانشجویان

پوستر: ۴۳

ارتباط وضعیت نمایه توده بدن با برخی عوامل اقتصادی-اجتماعی در نوجوانان ایرانی

دوست محمدیان، ا.، هوشیارراد، ا.، محمدی نصرآبادی، ف.، ابتهی، م.، عبداللهی، م.

انستیتو تحقیقات تغذیه ای و صنایع غذایی کشور، دانشکده علوم تغذیه و صنایع غذایی، دانشگاه شهید بهشتی
doost_mohammadi@yahoo.com

زمینه و هدف: این مطالعه با هدف بررسی ارتباط بین برخی عوامل اقتصادی-اجتماعی با وضعیت نمایه توده بدن در نوجوانان ایرانی انجام شد. **مواد و روش‌ها:** این مطالعه از نوع مشاهده ای - مقطعی بود که در قالب طرح جامع مطالعات الگوی مصرف مواد غذایی خانوار و وضعیت تغذیه ای کشور طی سالهای ۸۱-۱۳۷۹ انجام شد. نمونه گیری به روش خوشه ای سیستماتیک بود که جمعاً ۹۳۷۳ نوجوان ۱۱-۱۹ ساله مورد بررسی قرار گرفتند. اطلاعات تن سنجی و اقتصادی-اجتماعی جمع آوری شد. وضعیت نمایه توده بدن در نوجوانان با استفاده از مرجع CDC2000 تعیین شد. به منظور تعیین معیار واحدی برای طبقه بندی خانوار بر اساس وضعیت مسکن از روش تحلیل عاملی استفاده گردید.

یافته‌ها: نتایج نشان داد نوجوانانی که در خانوارهای پرجمعیت زندگی می‌کردند بیشتر در معرض خطر چاقی و اضافه وزن قرار داشتند ($p < 0.001$). بین سن والدین و سوء تغذیه در نوجوانان ارتباط معنی دار وجود داشت ($p < 0.001$). میزان چاقی و اضافه وزن در نوجوانانی که سطح سواد والدین شان در حد دبیرستان و بالاتر بود، افزایش معنی داری داشت ($p < 0.001$). میزان اضافه وزن در نوجوانانی که از نظر وضعیت مسکن در دهک اول (وضعیت اقتصادی پایین) قرار داشتند بیشتر بود ($p < 0.001$). درحالی که میزان کم وزنی در نوجوانانی که پدرانشان شغل کارگری داشتند، به طور معنی دار بیشتر بود ($p < 0.001$). بین شغل مادر با وضعیت نمایه توده بدن نوجوانان ارتباطی مشاهده نشد.

نتیجه گیری: وضعیت اقتصادی-اجتماعی خانوار از عوامل موثر بر وضعیت وزن و سلامت نوجوانان می‌باشد و توجه به این عوامل جهت ارتقاء سطح سلامت نوجوانان ضروری به نظر می‌رسد.

واژگان کلیدی: نوجوان، نمایه توده بدن، وضعیت اقتصادی-اجتماعی

پوستر: ۴۴

الگوی غذایی دانش آموزان دبستانی شهر تهران با تأکید بر میان وعده‌های مصرفی

مریم امینی، منیره دادخواه پیر آغاچ، تلما ذوقی، مریم اسلامی امیر آبادی، مرتضی عبداللهی، آناهیتا هوشیار راد

maramin2002@yahoo.com

زمینه و هدف: مطالعه حاضر با هدف بررسی مصرف مواد غذایی و تأکید بر الگوی مصرفی میان وعده‌های کودکان دبستانی شهر تهران انجام شد. **مواد و روش‌ها:** درفاصله سالهای ۸۳-۱۳۸۲، تعداد ۷۶۱ کودک دختر و پسر از کلیه پایه‌های تحصیلی دبستان (۳۷۸ نفر پایه اول و ۳۸۳ نفر سایر پایه‌ها) مناطق ۱۹گانه آموزش و پرورش شهر تهران وارد مطالعه شدند. برای کلیه دانش آموزان از پرسشنامه یادآمد ۲۴ ساعته خوراک یک روزه به تفکیک وعده‌های اصلی و میان وعده‌ها و نیز پرسشنامه بسامد مصرف برای آگاهی از تعداد دفعات و مقدار مصرف میان وعده‌ها استفاده شد.

یافته‌ها: میانگین دریافت انرژی در دانش آموزان پایه اول 551 ± 191 و در سایر پایه‌ها 539 ± 2014 کیلو کالری بود. به استثنای انرژی دریافتی در تمام نمونه‌های مورد بررسی و آهن دریافتی در سایر پایه‌ها، دریافت بقیه مواد مغذی در حد توصیه شده بود. وعده ناهار بیشترین میزان انرژی دریافتی روزانه (۲۹٪) را تأمین کرده بود. میان وعده‌ها حدود ۴۰٪ از انرژی دریافتی روزانه را در دانش آموزان تأمین کرده بودند. میوه‌ها و شیرینی‌ها از اقلامی بودند که تقریباً تمام دانش آموزان در طول هفته به عنوان میان وعده مصرف کرده بودند.

نتیجه گیری: میان وعده‌ها سهم مهمی در تأمین نیازهای تغذیه ای کودکان دبستانی داشتند. در مواردی سهم میان وعده‌ها از وعده‌های اصلی در تأمین انرژی مهم تر بوده است. یافته‌های مطالعه مسئولین را در طراحی مداخلات بهبود تغذیه یاری می‌دهد.

واژگان کلیدی: میان وعده، دانش آموزان دبستانی، الگوی مصرف مواد غذایی

پوستر: ۴۵

مشاوره تغذیه و بهبود کودکان دچار تاخیر رشد

مریم مهارت

مرکز بهداشت شهرستان شیراز

maharatnut@yahoo.com

زمینه و هدف: در نظام بهداشتی، کودکان زیر ۶ سال مورد ارزیابی و کودکان دچار تاخیر رشد شناسایی می‌شوند. این اقدامات زمانی موثر است که کودکان پس از شناسایی مورد پیگیری قرار گیرند تا روند رشد آنان طبیعی گردد هدف این بررسی ارزیابی اثر بخشی راه اندازی مراکز مشاوره جهت پیگیری این کودکان بوده است.

مواد و روش‌ها: جمعیت مورد مطالعه شامل کلیه کودکان دچار تاخیر رشد بود که در سال ۸۶ توسط مراکز شهری شیراز شناسایی شده بودند. یک مرکز مشاوره تغذیه در یکی از مراکز شهری که از نظر جغرافیایی دسترسی به آن برای کلیه مراکز آسان بود راه اندازی گردید و مقرر شد کلیه کودکان دچار تاخیر رشد شناسایی شده به مرکز مشاوره ارجاع گردند کودکان ارجاع شده به مرکز مذکور پس از تشکیل پرونده و ارزیابی شاخصهای تن سنجی توسط مشاور تغذیه مورد ارزیابی غذایی و مراقبت قرار گرفتند و رژیم غذایی متناسب با سن به آنان ارائه می‌گردید و پس از طی ۱۵ روز جهت ارزیابی دوم مراجعه می‌کردند.

یافته‌ها: در این مطالعه ۳۹۰ کودک مراجعه کننده مورد ارزیابی و مشاوره تغذیه قرار گرفتند ۲۳۰ نفر (۵۹٪) مراجعه دوم داشتند که روند رشد ۲۱۵ نفر در مراجعه دوم بهبودی داشت. نتایج نشان می‌دهد از مجموع افرادی که ارزیابی مجدد شدند ۹۲/۵٪ از نظر شاخصهای رشد و تغذیه بهبود یافته اند. در این بررسی ۴۰ کودک به دلیل عدم مراجعه در بار دوم و عدم اطلاع از روند رشد آنان از مطالعه خارج شدند.

نتیجه گیری: این بررسی نشانگر لزوم پیگیری رشد کودکان دچار تاخیر رشد و تاسیس مراکز مشاوره تغذیه در سیستم بهداشتی می‌باشد. به نظر می‌رسد جهت افزایش اثربخشی برنامه مراقبت کودکان می‌بایست برنامه ریزی لازم جهت ارجاع کودکان دچار تاخیر رشد به مشاور تغذیه و ارزیابی دقیق تر انجام پذیرد.

واژگان کلیدی: مشاوره تغذیه، کودکان، تاخیر رشد

پوستر: ۴۶

بررسی میانگین سن شروع قاعدگی دختران و رابطه آن با شاخص‌های تن سنجی و وضعیت تغذیه ای

باژن، م.

دانشکده علوم تغذیه و صنایع غذایی دانشگاه علوم پزشکی شهیدبهبشتی

marjanbazhan@yahoo.com

زمینه و هدف: این مطالعه با هدف تعیین میانگین سن شروع قاعدگی و رابطه آن با شاخص‌های تن سنجی و وضعیت تغذیه‌ای در دختران دبیرستانی شهر لاهیجان در سال ۱۳۷۹ انجام شد.

مواد و روش‌ها: در این مطالعه مقطعی- تحلیلی، ۴۰۰ دختر دبیرستانی با روش نمونه گیری طبقه ای و به طور تصادفی از ۱۲ مدرسه انتخاب شدند. اطلاعات دموگرافیکی، شاخص‌های آنتروپومتری، عادات غذایی و فعالیت بدنی بوسیله پرسشنامه جمع آوری و توسط نرم افزار SPSS تجزیه و تحلیل گردید. برای تعیین معنی دار بودن اختلاف میانگین‌ها از آزمون آنالیز واریانس یکطرفه (ANOVA) و برای تعیین همبستگی بین متغیرهای کمی از آزمون همبستگی پیرسون استفاده شد.

یافته‌ها: میانگین و انحراف معیار سن شروع قاعدگی $12/8 \pm 1/0$ سال بدست آمد. سن شروع قاعدگی در ۲۷٪ دختران ۱۳ سالگی بود. درصد شیوع سن قاعدگی دبیرس ۴/۵٪ گزارش شد. ۷۵/۳٪ دختران از وضعیت تغذیه‌ای متعادلی برخوردار بودند. بین زمان وقوع سن قاعدگی و شاخص توده بدن (BMI) همبستگی منفی و معنی‌داری مشاهده شد ($p = 0/02$ و $r = -0/12$). بین میانگین سن قاعدگی و وضعیت تغذیه دختران نوجوان ارتباط آماری معنی داری بدست آمد بدین صورت که میانگین سن قاعدگی با بهبود وضعیت تغذیه کاهش یافته بود.

نتیجه گیری: وضعیت تغذیه یکی از عوامل مؤثر در زمان وقوع سن قاعدگی می‌باشد. بهبود وضعیت تغذیه با تاثیر بر روی شاخص‌های تن سنجی موجب کاهش سن قاعدگی می‌شود.

واژگان کلیدی: سن شروع قاعدگی، دختران نوجوان، وضعیت تغذیه، شاخص‌های تن سنجی

پوستر: ۴۷

مقایسه وضعیت تغذیه و برخی عوامل مرتبط با آن در بین دانش آموزان سنین راهنمایی مدارس دولتی و غیر انتفاعی شهر دامغان

حسین فلاح^۱، عاطفه اصحابی^۲، سید علی کشاورز^۳ و مصطفی حسینی^۴

۱- کارشناس ارشد دانشگاه علوم پزشکی سمنان، دانشکده بهداشت دامغان Hossin417@yahoo.com

۲- کارشناس ارشد دانشگاه علوم پزشکی سمنان، دانشکده بهداشت دامغان

۳- عضو هیئت علمی و استاد گروه تغذیه و بیوشیمی، دانشکده بهداشت دانشگاه علوم پزشکی تهران

۴- عضو هیئت علمی گروه اپیدمیولوژی و آمار زیستی، دانشکده بهداشت دانشگاه علوم پزشکی تهران

زمینه و هدف: هدف از این مطالعه بررسی وضعیت تغذیه ای نوجوانان مدارس راهنمایی شهر دامغان بود.

مواد و روش‌ها: در یک بررسی ۳۰۰ دانش آموز مدارس دولتی و غیر انتفاعی با استفاده از نمونه گیری تصادفی مورد مطالعه قرار گرفتند. قد و وزن اندازه گیری و BMI محاسبه گردید. وضعیت تغذیه دانش آموزان به وسیله نمایه های BMI برای سن و قد برای سن طبق مرجع CDC2000 محاسبه شد. یافته‌های مربوط به دریافت انرژی و مواد مغذی با مرجع DRI مورد مقایسه قرار گرفتند. در تحلیل اطلاعات از آزمونهای آماری کای دو، آزمون دقیق فیشر و آزمون تعمیم یافته فیشر استفاده شد.

یافته‌ها: در مدارس دولتی درصد بالایی از نوجوانان به ترتیب ۱۰٪ و ۱۳٪ دچار کم وزنی و کوتاه قدی تغذیه ای بودند. در مدارس غیر انتفاعی درصد بالایی از نوجوانان (۱۶٪) دچار اضافه وزن بودند. به علاوه در هر دو نوع مدرسه میانگین دریافت ریزمغذیها (شامل اسید فولیک، ویتامین B12، کلسیم و روی) به طور معنی داری در مقایسه با مقادیر توصیه شده DRI کمتر بود. نوع مدرسه (دولتی یا غیرانتفاعی)، دریافت ویتامین B2، ویتامین B12، دریافت انرژی و شکلات کاکائویی در تفاوت وضعیت تغذیه بر اساس صدک BMI برای سن در مدارس دولتی و غیرانتفاعی موثر بودند.

نتیجه گیری: سوء تغذیه از مشکلات نوجوانان شهر دامغان می‌باشد. کم وزنی و کوتاه قدی در مدارس دولتی و اضافه وزن در مدارس غیر انتفاعی بالاست. لذا کنترل و انجام اقدامات پیشگیری کننده ضروری می‌باشد.

واژگان کلیدی: وضعیت تغذیه، دامغان، دانش آموزان

پوستر: ۴۸

تأثیر غنی سازی غذاهای سنتی بر وضعیت رشدی کودکان زیر سه سال روستای گلوگرد شهرستان بروجن در سال ۱۳۸۳

رضا خدیوی، لیلا معزی، میترا سعادت، عزت ا... اسکندری و راضیه راستی بروجنی

دانشگاه علوم پزشکی شهرکرد، شبکه بهداشت و درمان شهرستان بروجن

Rasty_3081@yahoo.com

زمینه و هدف: هدف بررسی، تعیین تأثیر غنی سازی غذاهای سنتی بر وضعیت رشدی کودکان زیر سه سال روستایی بود.

مواد و روش‌ها: در این مطالعه مداخله ای گروه مورد و شاهد براساس آمارهای فراوانی وزن/سن کودکان انتخاب، توسط پرسشگران دوره دیده در دو گروه وزن و قد کودکان اندازه گیری، با استاندارد NCHS مقایسه، غذاهای متداول مصرفی از مادران پرسیده و پرسشنامه خود ساخته تکمیل، ارزش کالری و تغذیه ای غذاها تعیین و برحسب میزان کالری، پروتئین، آهن و کلسیم رتبه بندی شدند. در گروه مورد کارکنان آموزش دیده مشاوره، نظارت برروش پخت و تغذیه کودک در منزل و آموزشهای تئوری و عملی را انجام دادند. یکسال بعد در هر دو گروه مشابه مرحله اول پرسشنامه تکمیل و اطلاعات با نرم افزارهای EPI2002 - Excel و NUT تحلیل شدند.

یافته‌ها: پس از مداخله در گروه مورد در ۲۸ غذای متداول، غذاهای پراثری (بیش از ۸۰۰ کیلوکالری) از ۳/۶٪ به ۲۵٪، غذاهای آهن دار (بیشتر از ۱۰ میلیگرم آهن) از ۷/۱٪ به ۲۱٪ و غذاهای با بیش از ۳۰ گرم پروتئین از ۳۲٪ به ۵۰٪ کل غذاها تغییر یافت. این تغییرات در گروه شاهد مشاهده نگردید. در کودکان ۳۶-۶ ماهه مورد، در آغاز کم وزنی شدید و متوسط ۱۸٪ و خفیف ۲۸/۶٪ بود، که بعد از مداخلات به ۷/۷٪ و ۱۰/۷٪ کاهش یافت. کوتاهی قد متوسط از ۷/۱٪ و خفیف از ۳۲/۱٪ به ۱۷/۹٪ رسید. در گروه شاهد کم وزنی شدید و متوسط در آغاز ۲۰٪ و خفیف ۳۵٪ بود که سال بعد به ۱۰ و ۵۰٪ تغییر یافت.

نتیجه گیری: افزایش ارزش کالری و تغذیه ای غذاهای متداول و سنتی ضمن پذیرش بهتر نسبت به ورود غذاهای جدید و یا اضافه کردن مکملهای غذایی میتواند از شدت و درجات سوء تغذیه کودکان بکاهد.

واژگان کلیدی: غنی سازی، غذای سنتی، سوءتغذیه

پوستر: ۴۹

تأثیر برنامه مشارکتی - حمایتی بر وضع تغذیه کودکان شهرستان خواف

آزاد صفائیان

مرکز بهداشت خواف

SAFAEIANA1@MUMS.AC.IR

زمینه و هدف: هدف بررسی تعیین تأثیر برنامه مشارکتی - حمایتی بر وضع تغذیه کودکان خواف بود (طرح با مشارکت کمیته امداد امام (ره) شهرستان خواف در حال اجرا می‌باشد).

مواد و روش‌ها: در این طرح تعداد ۵۵۰ کودک دچار اختلال رشد شناسایی شده و پس از شرکت مادر در کلاسهای آموزشی و دریافت کارت ویژه آموزش، جهت دریافت سبد غذایی به کمیته امداد امام (ره) معرفی می‌شوند.

یافته‌ها: طی دو مرحله بررسی بعمل آمده در سال ۸۶ نتایج ذیل حاصل شد: تعداد کودکان حذف شده به دلیل بهبود رشد: ۱۴۰ نفر (۲۹/۴۵٪)، تعداد کودکان حذف شده به دلیل افزایش سن: ۱۶۹ نفر (۳۰/۷۲٪)، و تعداد کودکان حذف شده به دلایل دیگر: ۳۱ نفر (۹/۶۳٪).

نتیجه گیری: یکی از مهمترین دلایل ایجاد سوء تغذیه فقر مالی و در دسترس نبودن مواد غذایی است. اجرای این طرح در شهرستان نشان داد که می‌توان با توزیع سبد غذایی تا حدودی این معضل را مهار کرد. اما گام مهم و اساسی آموزش والدین و ارتقاء سطح آگاهیهای تغذیه ای آنهاست که در نهایت منجر به تغییر نگرش در جامعه خواهد شد.

واژگان کلیدی: کودکان، وضع تغذیه، برنامه مشارکتی - حمایتی

پوستر: ۵۰

تأثیر دادن یک وعده غذایی گرم بر وضعیت رشدی کودکان ۶ - ۳ ساله روستا مهدهای شهرستان فلاورجان در سال ۱۳۸۷-۱۳۸۶

۱۳۸۶

راضیه راستی بروجنی و بتول سلیمانی درچه

شبکه بهداشت و درمان شهرستان فلاورجان، دانشگاه علوم پزشکی اصفهان

Rasty_3081@yahoo.com

زمینه و هدف: هدف این بررسی تعیین تأثیر دادن یک وعده غذایی گرم بر وضعیت رشدی کودکان ۶-۳ ساله روستا مهدهای شهرستان بود.

مواد و روش‌ها: این مطالعه روی ۸۵۰ کودک در روستامهدهای فلاورجان در طول ۹ ماه انجام شد. ابتدا کمیته بهبود تغذیه روستا با حضور نماینده شورای اسلامی روستا، نماینده مادران، بهورز و مدیر روستامهد تشکیل و در مدیریت برنامه شرکت کردند. مدیران و مربیان روستامهد در چهار جلسه مطالب تغذیه ای و بهداشتی را از کارشناسان بهداشت و تغذیه فراگرفتند و سپس با کمک کارکنان بهداشتی برای مادران کلاسهای آموزشی برگزار کردند. براساس مبلغ ۳۰۰ تومان روزانه، برنامه غذایی هفتگی با توجه به عادات غذایی کودکان با ارزش میانگین ۳۵۰ کیلو کالری برای یک وعده غذایی توسط کارشناسان تغذیه مشخص و در مهدکودکها پخته و به کودکان خوراندند. پایش رشد کودکان در سه مرحله با فواصل سه ماهه توسط بهورزان انجام و در فرمهای مشخص ثبت گردید. کودکان، اما دچار اختلال رشد مراقبت ویژه شدند. اطلاعات در نرم افزار EPI 2000 وارد و تحلیل شد.

یافته‌ها: کم وزنی در ۲۱٪ کودکان، لاغری در ۲۲٪ و کوتاهی قد تغذیه ای در ۱۸٪ کودکان بهبودیافت، اما تغییر تعداد کودکان مبتلا به انواع سوء تغذیه در انتهای بررسی نسبت به ابتدای بررسی از نظر آماری معنی دار نبود ($p=0.87$).

نتیجه گیری: تخصیص اعتبار برای دادن غذای گرم به کودکان در روستامهد موجب بهبودی معنی دار وضعیت رشدی کودکان نشد. توجه و سعی در رفع مشکلات اجرایی برنامه در سالهای آینده به تأثیر گذاری این برنامه کمک می‌کند.

واژگان کلیدی: غذا، رشد، مهدکودک

پوستر: ۵۱

عوامل تعیین کننده مصرف میان وعده‌های کم ارزش در دختران نوجوان شهر تهران

اکرم کریمی شاهنجرینی، نسرين امیدوار، داود شجاعی زاده و آرش رشیدیان

nomidvar@yahoo.com

زمینه و هدف: شناسایی تعیین کننده‌های نگرش، فشارهای اجتماعی و کنترل رفتاری در رابطه با مصرف میان وعده‌های کم ارزش در دختران نوجوان بر اساس نظریه رفتار برنامه ریزی شده.

مواد و روش‌ها: در این مطالعه مقطعی ۱۰ مدرسه راهنمایی در منطقه ۱۴ تهران انتخاب شد، و سپس انتخاب تصادفی ۳۰ کلاس (خوشه) انجام شد (۷۴۰ نفر). آزمون همبستگی پیرسون و رگرسیون چند گانه برای تحلیل داده‌ها انجام گرفت.

یافته‌ها: تعیین کننده‌های نگرش شامل تاثیر بر وزن، رشد قدی، اشتها و بیماری و همچنین مزه خوراکی‌ها بود، که مزه خوراکی‌ها بیشترین توان پیش بینی کنندگی را داشت ($p < 0/001$ و $\beta = 0/3$). این عوامل ۲۷ درصد از واریانس نگرش را تبیین می‌کردند. مراجع فشارهای اجتماعی شامل والدین، خواهر و برادر و پزشکان و متخصصان تغذیه بودند که نقش والدین مهمتر بود ($p < 0/001$ و $\beta = 0/2$). این عوامل تنها ۷ درصد از تغییرات فشارهای اجتماعی را تبیین می‌کردند. تعیین کننده‌های کنترل رفتاری شامل دسترسی، عادت، مزه، ترس از تمسخر همسالان و آگاهی بود، که عامل عادت پیش بینی کننده قویتری بود ($p < 0/001$ و $\beta = 0/3$). ۳۷ درصد از تغییرات این سازه توسط این عوامل تبیین می‌شد.

نتیجه گیری: توجه به تعیین کننده‌های زیر بنایی نگرش، فشار اجتماعی و کنترل رفتاری که بر اساس نظریه رفتار برنامه ریزی شده پیش بینی کننده‌های رفتار هستند، برای طراحی برنامه‌های تغییر رفتار ضروری به نظر می‌رسد.

واژگان کلیدی: میان وعده‌ها، دختران نوجوان

پوستر: ۵۲

تاثیر مداخلات تغذیه بر میزان سوء تغذیه کودکان زیر پنج سال در مناطق روستایی شهرستان نکا (۱۳۸۰ - ۱۳۸۶)

حمیدرضا شیراشرانی، محمد احمدی، اکبر فاضل تبار، جلال نوروزخانی، عباس هاشمی و عین اله اسماعیل پور

مرکز بهداشت شهرستان نکا، معاونت بهداشتی دانشگاه مازندران

h-r-ashtiani@yahoo.com

زمینه و هدف: با توجه به اهمیت شاخص وزن به سن برای تعیین سلامتی کودکان بر آن شدیم مدت هفت سال میزان تغییرات سوء تغذیه خفیف، متوسط و شدید را با حساس سازی پرسنل بهداشتی و اجرای برنامه‌های آموزش تغذیه مادران و دانش آموزان نموده و تاثیر این آموزشها را بر کاهش سوء تغذیه سنجش کنیم.

مواد و روش‌ها: برای کلیه کودکان زیر پنج سال که در ماه شهریور ۱۳۸۶ مراقبت شدند، اطلاعات مربوط به قد، وزن، سن و... جمع آوری گردید و با استفاده از نمودارهای S.D و برنامه SPSS وضعیت صدک و مقادیر سوء تغذیه کودکان مشخص و آنالیز گردید و برنامه‌های آموزشی آغاز شد. این بررسی مشابه بررسی اول که در شهریور ۱۳۸۰ انجام شده بود صورت گرفت و برنامه‌های آموزشی آغاز شده و هرساله تکرار و نتایج حاصله مقایسه گردید.

یافته‌ها: میزان سوء تغذیه خفیف از ۱۶/۷٪ در سال ۱۳۸۰ به ۸/۷٪ در سال ۱۳۸۶ و سوء تغذیه متوسط از ۲/۶ به ۱/۲ درصد و سوء تغذیه شدید از ۵/۰ به ۰/۲ درصد کاهش یافت که از لحاظ آماری معنی دار می‌باشد ($p < 0/000$).

نتیجه گیری: با افزایش سطح آگاهی تغذیه ای و استفاده صحیح از گروههای مواد غذایی و تغذیه تکمیلی مناسب کاهش چشمگیر در سوء تغذیه کودکان انجام می‌گردد (تقریباً نصف می‌شود).

واژگان کلیدی: مداخلات تغذیه ای، کودکان زیر ۵ سال، سوء تغذیه

پوستر: ۵۳

دریافت‌های غذایی در دانش آموزان دبستانی شهرستان بابل

عالیه عزیز آبادی فراهانی، ابوالقاسم جزایری، محمدرضا اشراقیان، حسن افتخار، سهیلا خوشببین و مینا طباطبایی
اداره سلامت سالمندان، دفتر سلامت خانواده، جمعیت و مدارس، معاونت سلامت، وزارت بهداشت، درمان و آموزش پزشکی
دانشگاه علوم پزشکی تهران
alfarahan@yahoo.com

زمینه و هدف: تعیین میزان دریافت انرژی درشت مغذی‌ها در دانش آموزان دبستانی شهرستان بابل به تفکیک جنس و محل سکونت
مواد و روش‌ها: تعداد ۵۶۰ دانش آموز دبستانی در سطح دبستانهای شهرستان بابل به روش خوشه‌ای دو مرحله‌ای در سال تحصیلی ۸۵-۱۳۸۴
انتخاب شدند. اطلاعات با استفاده از پرسشنامه، ضمن پرسش از والدین یا نزدیکترین فرد به دانش آموز، جمع‌آوری گردید.
یافته‌ها: میانگین انرژی دریافتی روزانه در دانش آموزان شهری $(2038 \pm 719/4)$ بیش از افراد روستایی (1762 ± 639) بود $(p < 0/01)$ ، و میانگین
دریافت روزانه پروتئین در شهر بیش از روستا بود $(69/3 \pm 23/3)$ در برابر $(56/0 \pm 24/1)$ ؛ $(p < 0/01)$. پسران و دختران از نظر میزان دریافت روزانه پروتئین
و انرژی تفاوت معنی‌داری نداشتند. میانگین درصد انرژی دریافتی از کربوهیدراتها در روستا بیش از شهر بود $(7/5 \pm 60/6)$ در برابر $(6/3 \pm 56/0)$ ؛
 $(p < 0/01)$. میانگین این درصد در پسران $(59/0 \pm 7/0)$ بیش از دختران $(57/7 \pm 7/7)$ بدست آمد $(p < 0/05)$. میانگین درصد انرژی دریافتی از پروتئین
و چربی در دانش آموزان شهری بیش از دانش آموزان روستایی بود $(p < 0/05)$. پسران نسبت به دختران درصد انرژی بیشتری از پروتئینها دریافت
می‌کردند $(p < 0/05)$ ؛ ولی درصد انرژی دریافتی از چربیها در دختران بیشتر بود $(p < 0/05)$.
نتیجه‌گیری: نتایج این بررسی حاکی از تفاوت معنی‌دار بین دانش آموزان شهری و روستایی از نظر دریافت‌های غذایی می‌باشد. براین اساس روستاها
نیازمند توجه بیشتری در برنامه ریزی‌های تغذیه‌ای هستند.
واژگان کلیدی: میزان دریافت، دانش آموزان

پوستر: ۵۴

مقایسه سوءتغذیه کودکان زیر پنج سال شهرستان کوار با وضعیت کشوری ۱۳۷۷

موسی صالحی و نجمه فرجی

najmeh_faraji_77777@yahoo.com

زمینه و هدف: شاخص‌های تن سنجی کودکان به عنوان نشانگر وضعیت تغذیه، از جمله ابزارهای قابل قبول بین‌المللی برای ارزیابی سلامت و
بیماری در جامعه‌اند. هدف این بررسی تعیین سوء تغذیه در کودکان زیر ۵ سال شهرستان کوار در مقایسه با وضعیت کشوری است.
مواد و روش‌ها: به منظور بررسی وضعیت تغذیه‌ای کودکان زیر پنج سال کوار، ۳۶۰ خانوار به طور تصادفی انتخاب و قد و وزن کودکان زیر پنج سال
آنها با دقت ۱۰۰ گرم در وزن و ۰/۱ سانتی متر در قد اندازه‌گیری شد. قد و وزن ثبت شده در پرونده‌های بهداشتی آنها به عنوان کنترل به کار گرفته
شد. قد و وزنه‌های به دست آمده را به نرم افزار EPI وارد کرده و شاخص‌های **Z score** وزن برای سن (WAZ) و قد برای سن (HAZ) آنها را
محاسبه نمودیم.
یافته‌ها: ۵/۳٪ از این نمونه‌ها WAZ و ۹/۷٪ آنها HAZ کمتر از ۲- داشتند. در گزارش مطالعه سال ۱۳۷۷ کشوری (بررسی نامگرهای تن سنجی
و تغذیه‌ای = ANS)، کم‌وزنی شهرهای فارس ۹/۷٪ و شهر و روستاها ۱۱/۳٪ بوده و در مطالعه حاضر ۵/۳٪ است. در مورد کوتاه‌قدی تغذیه‌ای
فارس ۱۳/۴٪ شهر و در کل ۱۶/۷٪ گزارش شده است، در حالیکه مطالعه حاضر ۹/۷٪ را گزارش نمود. بنابراین نسبت به مطالعه ANIS وضعیت
کوار بهتر شده ولی نسبت به استان‌های مازندران، تهران و گیلان وضع نامناسبی دارند.
نتیجه‌گیری: شایسته است برای پی بردن به دلایل رشد کمتر کودکان نسبت به رشد کودکان در شهرهای یاد شده یک مطالعه جامع سبب‌غذائی و
الگوی غذائی طراحی و در این شهرستان به اجرا در آید.
واژگان کلیدی: سوء تغذیه، ANIS، کوار

پوستر: ۵۵

شاخص‌های رشد کودکان زیر ۵ سال دارای مادرچاق در خانوارهای کم درآمد شهر تهران

ناهید سالارکیا، فاطمه اسفرجانی و بنفشه گلستان

انستیتو تحقیقات تغذیه‌ای و صنایع غذایی کشور، دانشکده علوم تغذیه و صنایع غذایی، دانشگاه علوم پزشکی شهید بهشتی و دانشگاه علوم پزشکی تهران

n_salarkia@hotmail.com

زمینه و هدف: در این مطالعه شاخص‌های رشد بدنی کودکان دارای مادر چاق و غیر چاق مورد مقایسه قرار گرفت.

مواد و روش‌ها: طی یک مطالعه توصیفی مقطعی ۱۳۷ کودک زیر ۵ سال و ۱۲۶ مادر آنها در خانوارهایی با سطح درآمد پایین که تحت پوشش کمیته امام خمینی (ره) بودند، مورد مطالعه قرار گرفتند. قد و وزن به روش استاندارد تعیین شد. شاخص‌های رشد بدنی از جمله وزن برای سن، قد برای سن و وزن برای قد با منحنی NCHS مورد مقایسه قرار گرفت. مادران با BMI بیش از ۳۰ به عنوان مادران چاق در نظر گرفته شدند.

یافته‌ها: شیوع شاخص وزن برای سن پایین تر از استاندارد در کودکان با مادر چاق (۶/۳٪) بیش از کودکان دارای مادران غیر چاق (۵/۱٪) بود. شیوع شاخص وزن برای سن پایین تر از استاندارد (۷/۳٪)، قد برای سن پایین تر از استاندارد (۸/۳٪) و وزن برای سن بالا تر از استاندارد (۴/۷٪) در کودکان مادر چاق کمتر از کودکان با مادران غیر چاق بود.

نتیجه گیری: شاخص وزن برای سن و قد بیشتر از سایر شاخص‌های رشد بدنی از جمله وزن برای سن و قد برای سن در بین کودکان با مادر چاق تحت تاثیر قرار گرفت که نه تنها نشانگر وجود سوء تغذیه ضعیف در بین کودکان مورد بررسی می‌باشد، بلکه ارتباط قوی بین ترکیب بدن مادر و کودک را نشان می‌دهد. برای این گروه از کودکان برنامه‌های آموزشی در جهت بهبود دانش تغذیه‌ای مادران توصیه می‌شود.

واژگان کلیدی: شاخص‌های رشد، کودکان، مادران چاق، خانوارهای کم درآمد

پوستر: ۵۶

الگوی رشد دانش آموزان دبستان‌های گلپایگان

موسی صالحی، میترا توکلی، سحر پوربختگان و وحیده عابدی

دانشکده بهداشت و تغذیه، دانشگاه علوم پزشکی شیراز

ABEDIV@YMAIL.COM

زمینه و هدف: کودکان در دوره دبستان مرحله مهم رشد جسمی خود را سپری و رشد و بالندگی ذهنی خود را آغاز می‌کنند. هدف از این مطالعه مقایسه الگوی رشد دانش آموزان دبستانهای گلپایگان با استاندارد NCHS است.

مواد و روش‌ها: مطالعه حاضر بر روی ۱۰۷۵ دانش آموز (۵۲۴ دختر و ۵۵۱ پسر) از دبستانهای شهرستان گلپایگان انجام گرفت. پرسشنامه‌های دموگرافیک توسط مراقبین بهداشت مدارس تکمیل شد. وزن با ۱۰۰ گرم دقت با استفاده از ترازوی SECA و قد با دقت ۰/۱ سانتیمتر با قدسنج SECA اندازه گیری شد.

یافته‌ها: از ۱۰۷۵ نمونه مورد مطالعه که در محدوده سنی ۶-۱۱ سال قرار داشتند ۵۱٪ پسر و ۴۹٪ دختر بودند. میانگین سن پسران و دختران به ترتیب ۷/۱۳±۱/۱ و ۸/۱۰±۱/۱ ماه، وزن آنها ۱/۲۷±۰/۱ و ۷/۲۶±۰/۷ کیلوگرم و قد آنها ۲/۱۳۱±۰/۲ و ۶/۱۰۳±۰/۶ سانتی متر بود. طبق منحنی قد برای سن، پسران همه در جاده سلامت قرار داشتند. ۱۷٪ آنها زیر صدک ۱۰، ۵۹٪ در محدوده ۱۰ تا ۵۰ و فقط ۲۴٪ بالای صدک ۵۰ قرار داشتند. ۳٪ افراد بالای صدک ۹۵ بودند. دختران از نظر قد برای سن ۲٪ زیر صدک ۵، ۲۱٪ زیر صدک ۱۰، ۵۷٪ در محدوده صدک ۱۰ تا ۵۰ و ۲۲٪ بالای صدک ۵۰ قرار داشتند و فقط ۱٪ بالای صدک ۹۷ بودند.

نتیجه گیری: دانش آموزانی که زیر صدک ۱۰ قرار دارند باید پیگیری شوند. موثرترین راه، تماس با والدین آنها و اجرای برنامه‌های آموزش تغذیه برای آنهاست، که مجریان در حال اجرای این برنامه‌ها هستند. نتیجه این برنامه‌های آموزشی در مقاله دیگری ارائه خواهد شد.

واژگان کلیدی: رشد، دانش آموزان دبستانی

پوستر: ۵۷

وضعیت رشد و تغذیه کودکان تحت پوشش برنامه مشارکتی-حمایتی بهبود وضع تغذیه کودکان زیر ۶ سال مراکز بهداشتی درمانی شهری استان قم
مریم غواصه، زهرا شکوری، علی اکبر حق ویسی و سمانه یوسفی مقدم
مرکز بهداشت استان قم
z.shakoori@yahoo.com

زمینه و هدف: از این بررسی تعیین وضعیت رشد و تغذیه کودکان تحت پوشش برنامه مشارکتی-حمایتی در مراکز شهری استان قم بود.
مواد و روش‌ها: مطالعه به روش توصیفی تحلیلی و به صورت مقطعی در مهر ماه ۱۳۸۶ انجام شد. برای این منظور کل جامعه آماری موجود که شامل ۵۲۲ پرونده کودک زیر ۶ سال تحت پوشش بود، مورد بررسی قرار گرفت. ابزار گردآوری داده‌ها، پرسشنامه‌هایی بود که براساس داده‌های موجود در پرونده‌ها تکمیل می‌گردید. آزمون آماری مورد استفاده تست همبستگی پیرسون، وکای ۲ بود.
یافته‌ها: یافته‌های این بررسی نشان داد که ۶۶/۵٪ از کودکانی که بدلیل ابتلا به نوعی اختلال رشد، تحت پوشش این برنامه قرار گرفته بودند، بهبود یافته و رشد صعودی داشته‌اند. در عین حال ۱۶/۹٪ از کودکان دچار کندی رشد، ۱۳/۸٪ از آنان دچار توقف رشد و ۲/۹٪ دچار کاهش رشد بودند. همچنین در این بررسی وضعیت رشد با هیچیک از متغیرهای مورد بررسی رابطه‌ای نداشت ($p > 0/05$).
نتیجه گیری: نتایج این بررسی نشان داد که تداوم برنامه مشارکتی حمایتی می‌تواند بطور چشمگیری بر بهبود وضعیت رشد و تغذیه کودکان اثرات مثبتی داشته باشد.

واژگان کلیدی: کودکان، رشد، تغذیه، برنامه بهبود وضع تغذیه

پوستر: ۵۸

شیوع سوء تغذیه و تاخیر رشد در کودکان زیر ۵ سال مراجعه کننده به بیمارستان کودکان ابوذر اهواز (۸۴-۸۶)
سید احمد حسینی، منصوره پورچیت ساز، مینا جورابدوز پور، زهرا کنجدکار، سید محمود لطیفی و رضا ملیحی
دانشکده پیراپزشکی - گروه تغذیه دانشگاه علوم پزشکی جندی شاپور اهواز
seyedahmadhosseini@yahoo.com

زمینه و هدف: این مطالعه به منظور بررسی شیوع سوء تغذیه و تاخیر رشد (FTT) در کودکان زیر ۵ سال بیمارستان ابوذر اهواز و سنجش ارتباط آن با بیماریهای زمینه ساز بوده است.

مواد و روش‌ها: این مطالعه از نوع گذشته نگر بوده که تمامی پرونده‌های موجود در بخش اطفال بیمارستان کودکان ابوذر اهواز از بهمن ۱۳۸۴ تا اسفند ۱۳۸۶ به تعداد ۷۰۷۱ نفر از نظر داده‌های تن سنجی، بیوشیمیایی و بالینی مورد بررسی قرار گرفت و نتایج حاصل با استفاده از نرم افزار SPSS مورد تحلیل قرار گرفت.

یافته‌ها: از تعداد ۷۰۷۱ کودک ۱۱۴ نفر مبتلا به FTT و سوء تغذیه به شرح زیر بوده اند: ۳۳/۳٪ اختلال گوارشی و FTT، ۲۱/۹٪ اختلال تنفسی و FTT، ۹/۶٪ SEPSIS و FTT، ۵/۳٪ اختلال متابولیک و FTT، ۶/۱٪ اختلال کلیوی و FTT، ۳/۵٪ UTI و FTT، ۵/۳٪ اختلالات دیگر، ۱۲/۳٪ FTT به تنهایی و ۲/۶٪ سوء تغذیه به تنهایی.

نتیجه گیری: با توجه به نتایج حاصله از این تحقیق مشخص میگردد که نقش بیماری‌های گوارشی و تنفسی در ایجاد FTT بالاترین درصد را به خود اختصاص داده که این امر نشان دهنده نقش بارز هضم و جذب و نهایتاً سوخت و ساز سلولی در روند رشد بدنی است و در مقایسه با بررسی مشابه ۱۰ سال گذشته در همین بیمارستان شیوع FTT و اختلال گوارشی ۳۱/۴٪ کاهش و FTT و اختلال تنفسی ۴/۹٪ افزایش یافته است.

واژگان کلیدی: سوء تغذیه، FTT، کودکان زیر ۵ سال

پوستر: ۵۹

وضعیت نمایه توده بدن در کودکان پایه اول شهر تهران، سال ۸۷-۱۳۸۶

اسفرجانی ف، روستایی ر، مظاهری ن، علیپور س و عبدوس ن

انستیتو تحقیقات تغذیه ای و صنایع غذایی کشور

f_esfarjani@hotmail.com

زمینه و هدف: جامعه ایرانی در گذر تغذیه ای از یک سو با مشکل کم وزنی و از سوی دیگر با مشکل اضافه وزن و چاقی در کودکان روبروست. مطالعه حاضر با هدف بررسی وضعیت نمایه توده بدن در کودکان کلاس اول شهر تهران انجام پذیرفت.

مواد و روش‌ها: در این مطالعه توصیفی- مقطعی، از پنج منطقه شهر تهران ۴۶ دبستان دولتی انتخاب و در هر مدرسه کلیه دانش آموزان پایه اول (n=۳۱۴۹) مورد بررسی قرار گرفتند. پرسشنامه ی دموگرافیک برای آنان تکمیل و اندازه گیریهای تن سنجی شامل وزن، قد و نمایه توده بدن (BMI) انجام شد. سپس یافته‌ها با استانداردهای CDC2000 (صدکها) مقایسه و میزان کم وزنی ($\leq 5^{th}$ صدک)، در معرض خطر اضافه وزن (5th - 85th صدک) و اضافه وزن ($\geq 95^{th}$ صدک) تعیین شد.

یافته‌ها: ۵۲٪ دانش آموزان مورد بررسی دارای رتبه تولد اول، ۷۹٪ متعلق به خانوارهای ۴ نفره و کمتر و ۵۵٪ دختر بودند. میانگین وزن زمان تولد آنان 3.2 ± 0.5 (Kg) و ۶/۶٪ دچار کم وزنی بودند و میزان خطر اضافه وزن و اضافه وزن در آنان به ترتیب ۱۱/۲٪ و ۱۰/۲٪ بود. بین متغیرهای بعد خانوار، رتبه تولد و وزن زمان تولد با خطر اضافه وزن و اضافه وزن رابطه معنی داری دیده شد ($p < 0.05$). در تحلیل رگرسیون لجستیک رابطه جنس کودک با اضافه وزن و خطر اضافه وزن معنی دار بود به طوریکه نسبت شانس (OR) آن در پسران ۱/۸۶ برابر ($95\% \text{ CI}: 0.13-2.90$) ($p < 0.05$) دختران بود.

نتیجه گیری: یافته‌ها بیانگر وجود درجات بالای اضافه وزن خصوصاً در پسران است که ضرورت اجرای مداخلات مناسب در جهت پیشگیری و حل این مشکل را هرچه بیشتر نشان می‌دهد.

واژگان کلیدی: کودکان دبستانی، نمایه توده بدن، اضافه وزن

پوستر: ۶۰

شیوع اضافه وزن و کم وزنی در دانش آموزان دبیرستانی دختر شهر تبریز در سال ۱۳۸۶ و ارتباط آنها با شاخص‌های

دموگرافیک

بهرام پورقاسم گرگری، مهدیه حامد بهزاد، دینز کوشاور، ندا سید سجادی، صفورا کرمی و حسین کوشاور

گروه تغذیه و بیوشیمی، مرکز تحقیقات تغذیه، دانشکده بهداشت و تغذیه دانشگاه علوم پزشکی تبریز

bahrampg@yahoo.com

زمینه و هدف: اضافه وزن در نوجوانان عامل خطر مهمی برای افزایش خطر چاقی در مراحل بعدی زندگی است. با توجه به افزایش شیوع چاقی در جامعه در این مطالعه تصمیم گرفته شد تا شیوع اضافه وزن و کم وزنی در دانش آموزان دبیرستانی دختر شهر تبریز و ارتباط آنها با عوامل جمعیت شناختی چون ناحیه محل سکونت، رتبه تولد، تحصیلات و شغل والدین، درآمد و بعد خانوار، نوع منزل، سن شروع قانذگی و استعمال دخانیات ارزیابی شود.

مواد و روش‌ها: مطالعه مقطعی - توصیفی و تحلیلی بود. ۱۸۸۷ دانش آموز دبیرستانی دختر ۱۸-۱۴ ساله از کل نواحی تبریز بصورت تصادفی انتخاب شدند. اطلاعات مورد نیاز توسط کارشناس تغذیه جمع آوری شد. بر اساس شاخص توده بدنی و صدکهای CDC، حالت‌های مختلف کم وزنی، خطر اضافه وزن و اضافه وزنی مشخص شد. برای آنالیز آماری از SPSS14 استفاده شد.

یافته‌ها: شیوع حالت‌های کم وزنی، در معرض خطر اضافه وزن و اضافه وزن در جامعه مورد بررسی به ترتیب ۵/۵۶٪، ۱۲/۳۵٪ و ۴/۴۵٪ بود. سن شروع قانذگی کمتر از ۱۱ سال و بعد خانوار کمتر از ۴ نفر به صورت معنی دار همراه با افزایش شیوع اضافه وزن بود. سایر عوامل دموگرافیک مورد بررسی تأثیری در شیوع حالت‌های فوق نداشت.

نتیجه گیری: خطر اضافه وزن در جمعیت نشانگر لزوم انجام برنامه‌های مداخله ای مناسب است. وجود همزمان مشکل کم وزنی در کنار اضافه وزن در نمونه‌های مورد بررسی قابل توجه است. بلوغ زودرس می‌تواند عاملی برای افزایش خطر چاقی در نوجوانان دختر باشد.

واژگان کلیدی: اضافه وزن، کم وزنی، نوجوانان دختر، عوامل جمعیت شناختی

پوستر: ۶۱

شیوع کوتاه قدی در دانش آموزان کلاس اول شهر تهران در سال ۱۳۸۷

اسفرجانی ف ، درستی ا ، روستایی ر ، عبدالهی م ، احدی ز.

انستیتو تحقیقات تغذیه و صنایع غذایی کشور ، دانشگاه علوم پزشکی شهید بهشتی

f_esfarjani@hotmail.com

زمینه و هدف: کوتاه قدی یکی از جلوه‌های بارز سوءتغذیه مزمن در کودکان می‌باشد و مطالعه حاضر جهت تعیین شیوع کوتاه قدی در دانش آموزان کلاس اول شهر تهران در سال ۱۳۸۷ انجام پذیرفت.

مواد و روش‌ها: در این مطالعه توصیفی- مقطعی ، ابتدا از پنج منطقه شهر تهران، ۴۶ دبستان دولتی انتخاب و در هر مدرسه کلیه دانش آموزان پایه اول (n=۳۱۴۹) مورد بررسی قرار گرفتند. سپس پرسشنامه ی دموگرافیک از طریق مصاحبه با مادر تکمیل گردید و قد با قدسنج قابل حمل seca (مدل ۲۱۴) با دقت ۰/۱ اندازه گیری و کوتاه قدی بر اساس شاخص قد برای سن (صدک ۵<) در مقایسه با استاندارد CDC2000 تعیین شد.

یافته‌ها: ۵۵/۶٪ دانش آموزان مورد بررسی دختر بودند. شیوع کوتاه قدی در دختران و پسران به ترتیب ۴/۴٪ و ۲/۸٪ و در مجموع ۳/۷٪ بود. بین متغیرهای جنس و تحصیلات والدین با کوتاه قدی کودکان رابطه معنی داری دیده شد (p < ۰/۰۵). اما در تحلیل رگرسیون لجستیک تنها رابطه تحصیلات پدر با کوتاه قدی معنی دار بود به طوری که نسبت شانس (OR) کوتاه قدی در کودکان پدران بی سواد ۱۲/۸۷ برابر (۶۲/۷۸ - ۲/۱۰): ۹۵% (CI) (p < ۰/۰۵) کودکان پدران با تحصیلات دانشگاهی بود.

نتیجه گیری: درصد شیوع کوتاه قدی در کودکان کلاس اول شهر تهران نگران کننده به نظر نمی رسد ، اما شیوع بالاتر آن در دختران، لزوم توجه بیشتر به این گروه را ایجاب می‌نماید.

واژگان کلیدی: کوتاه قدی، دانش آموزان

پوستر: ۶۲

مصرف قرص آهن و برخی عوامل مرتبط با آن توسط دانش آموزان دختر مناطق آموزش پرورش غرب استان گلستان

رسول برتیمار، حسن کشاورزبان و عزازگلدی حاجی چوگان

دانشگاه علوم پزشکی و خدمات بهداشتی درمانی گلستان

bbertimar@yahoo.com

زمینه و هدف: اجرای طرح آهن یاری در مدارس دخترانه یکی از راهکارهای وزارت بهداشت برای پیشگیری از کم خونی فقر آهن می‌باشد. این پژوهش مصرف قرص آهن و برخی عوامل مرتبط با آن را در دانش آموزان مدارس مجری طرح مورد بررسی قرار می‌دهد.

مواد و روش‌ها: در این مطالعه توصیفی ۵۳۰ دانش آموز دختر مقطع راهنمایی (۱۸۰ نفر) و دبیرستان (۳۵۰ نفر) از سه منطقه آموزش پرورش غرب استان گلستان به روش نمونه گیری تصادفی چند مرحله ای انتخاب و بررسی شدند. داده‌ها از طریق تکمیل پرسشنامه توسط دانش آموزان جمع آوری و با نرم افزار SPSS آنالیز گردید.

یافته‌ها: بررسی میزان مصرف قرص نشان داد که ۲۱ درصد از دانش آموزان قرص آهن تحویلی را مصرف نمی‌کنند. این میزان در مدارس راهنمایی ۱۱/۷ درصد و در دبیرستانها ۲۵/۷ درصد بود. اختلاف آماری معنی داری بین سه منطقه بندرتراکم (۲۳٪)، گمیشان (۹٪) و کردکوی (۳۱٪) مشاهده گردید. درخصوص دلایل عدم مصرف قرص، طعم و مزه نامناسب ۶۷/۶ درصد، ایجاد ناراحتی گوارشی و تهوع ۲۶/۹ درصد، سیاه شدن مدفوع ۹/۳ درصد، عدم اعتقاد به مصرف قرص ۱۴/۸ درصد نقش داشتند. و ۲۷/۸ درصد آنان عدم مصرف قرص را بدون علت خاص عنوان نموده اند. ۵۴/۴٪ دانش آموزان از تاثیر مصرف قرص آهن به مدت ۴ ماه درپیشگیری از کم خونی و ۶۰/۴٪ آنان از زمان مناسب مصرف قرص آگاهی داشتند.

نتیجه گیری: نتایج این مطالعه نشان داد که طعم و مزه نامناسب قرص و ایجاد ناراحتی گوارشی و همچنین عدم آگاهی دانش آموزان درخصوص تاثیر مصرف قرص درپیشگیری از کم خونی فقر آهن و نحوه درست مصرف قرص از علل عمده پایین بودن مصرف قرص میباشد که درمداخلات بایستی مد نظر قرار گیرد.

واژگان کلیدی: قرص آهن، دانش آموزان، کم خونی فقر آهن

پوستر: ۶۳

وضعیت سوء تغذیه کودکان زیر ۶ سال در استان خوزستان در سال ۸۶

سعیده حاجی نجف، عبدالرسول نیکخوی، الهام توکلی، مهرداد برهانی و عبدالناصر میرشکاک
معاونت بهداشتی دانشگاه علوم پزشکی جندی شاپور اهواز
elham1tavakoli@yahoo.com

زمینه و هدف: سوء تغذیه به عنوان یکی از مشکلات بهداشتی، تغذیه ای در کشورمان مطرح است. ناآگاهی و عاداتهای غلط غذایی، مراقبت ناکافی و سایر عوامل در بروز سوء تغذیه مؤثر است. هدف مطالعه تعیین وضعیت سوء تغذیه در کودکان زیر ۶ سال در استان خوزستان بود.

مواد و روش‌ها: مطالعه از نوع توصیفی- مقطعی و جامعه مورد مطالعه کودکان زیر ۶ سال استان خوزستان بود. بررسی با استفاده از روش نمونه گیری در دسترس اجرا گردید و تعداد ۴۰۱۲۸ کودک مورد بررسی قرار گرفتند. قد و وزن کودکان با استفاده از قدسنج و ترازوهای استاندارد اندازه گیری و برای تجزیه و تحلیل داده‌ها از روش‌های آمار توصیفی، نرم افزار epi info6 و آزمون Z استفاده شد.

یافته‌ها: نتایج این بررسی نشان داد که میزان شیوع سوء تغذیه کم وزنی، لاغری و کوتاه قدی متوسط و شدید در سطح استان به ترتیب درصد ابتلا ۵/۱٪، ۲/۶٪ و ۱۲/۳٪ می‌باشد. بیشترین میزان کوتاه قدی در کودکان زیر ۲ سال با شیوع ۱۱/۱٪ بود. در لاغری و کم وزنی تفاوت معنی داری بین دختر و پسر وجود نداشت ($p > 0.05$).

نتیجه گیری: نتایج این پژوهش نشان داد که کوتاه قدی نسبت به لاغری و کم وزنی وضعیت نامطلوبی را دارد. با توجه به اینکه کوتاه قدی تغذیه ای معرف سوء تغذیه مزمن می‌باشد. آگاهی و آموزش مستمر به مادران مراجعه کننده به مراکز بهداشتی درمانی در خصوص مسائل تغذیه ای و بهداشتی پیشنهاد می‌گردد.

واژگان کلیدی: سوء تغذیه، کودکان زیر ۶ سال، خوزستان

پوستر: ۶۴

قد و وزن دانش آموزان پسر ۱۹ - ۷ ساله اردبیل

علی نعمتی و عباس نقی زاده باقی

دانشگاه علوم پزشکی اردبیل

A.NEMATI@ARUMS.AC.IR

زمینه و هدف: یکی از مهمترین شاخص‌های بین المللی برای ارزیابی رشد و سلامت جسمی، اندازه گیری وزن و قد و تعیین توده بدن (BMI) بر اساس سن می‌باشد.

مواد و روش‌ها: بر این اساس، جهت تعیین شاخص‌های فوق در اردبیل در سال ۱۳۸۴ مطالعه ای توصیفی - مقطعی بر روی ۴۲۸۲ دانش آموز پسر ۷-۱۹ سال که به روش نمونه گیری چند مرحله ای انتخاب شده بودند، انجام و میانگین و انحراف استاندارد و صدک‌های ۵، ۱۰، ۲۵، ۵۰، ۷۵، ۹۰ و ۹۵ قد و وزن و شاخص توده بدن به تفکیک سن محاسبه گردید.

یافته‌ها: نتایج نشان می‌دهد که میانگین قد و وزن پسران شهری به صورت معنی دار از همسالان روستایی خود بیشتر است ($p < 0.05$). میانگین قد پسران اردبیلی در تمامی سنین مورد مطالعه از همسالان کرمانی کمتر و از همسالان قانقانی بیشتری باشد. هم چنین میانگین و تمامی صدک‌های قد و وزن و توده بدن پسران ۷-۱۹ ساله اردبیل زیر صدک‌های مشابه خود در استاندارد NCHS قرار دارند.

نتیجه گیری: در مجموع به نظر میرسد با انتخاب دقیق نمونه‌ها از مناطق مختلف، استانهای کشور و یا سطح کشور نسبت به تدوین یک معیار مشخصی برای قد و وزن اقدام و الگوی رشد متناسب با هر منطقه وکل کشور را تعیین نمود.

واژگان کلیدی: قد، وزن، نمایه توده بدن، پسران

پوستر: ۶۵

اثرات تغذیه ای در کودکان بیش فعال که داروی متیل فنیدات مصرف می کنند

جمشیدعباسی^۱ و محمد باقر سیفی^۲

۱- کارشناس ارشدسم شناسی و داروشناسی دانشگاه علوم پزشکی تبریز، معاونت دارو و غذا، بخش داروهای اپیوئیدی

Jamshidabbasi-tab@yahoo.com:Email

۲- دکترای داروسازی دانشگاه علوم پزشکی تبریز، معاونت دارو و غذا، بخش داروهای اپیوئیدی

زمینه و هدف: متیل فنیدات (Methylphenidate) یک داروی محرک سیستم اعصاب مرکزی است که قدرت اثر آن بین آمفتامین و کافئین است. این دارو برای درمان افسردگی و خواب آلودگی بکار می رود. متیل فنیدات یک داروی انتخابی برای درمان کودکان بیش فعال بکار می رود و از عوارض ناخواسته آن می توان به عصبانیت، بی خوابی، بی اشتها، تهوع، سردرد، طپش قلب و سرگیجه را نام برد و هم چنین ممکن است این دارو ایجاد وابستگی روانی نماید. هدف از این تحقیق تعیین اثرات تغذیه ای در کودکان بیش فعال که داروی متیل فنیدات دریافت بود.

مواد و روش ها: در این بررسی تعداد ۲۰ نفر از کودکان بیش فعال که داروی متیل فنیدات دریافت می کردند مطالعه شدند. ابزار تحقیق مصاحبه و پرسشنامه بود.

یافته ها: با توجه به آنالیز آماری، بررسی مصاحبه و تکمیل پرسشنامه نتایج زیر حاصل شد:

- ۸۵ درصد از کودکان بیش فعال که داروی متیل فنیدات دریافت می کردند دچار بی اشتها می شده بودند.

- ۱۵ درصد از کودکان از نظراشتها به غذا بی تاثیر بود.

نتیجه گیری: نتایج این بررسی نشان می دهد کودکان بیش فعال که داروی متیل فنیدات دریافت می کردند دچار بی اشتها می و کاهش وزن شده بودند و تمرکز حواسشان افزایش یافته بود.

واژگان کلیدی: بی اشتها، متیل فنیدات، کودکان بیش فعال

پوستر: ۶۶

ارتباط بین اختلالات خوردن و اضطراب نسبت به ظاهر فیزیکی در دختران دبیرستانی

صفورا کرمی، بهرام پورقاسم گرگری، مهدیه حامد بهزاد، دنیز کوشاور، ندا سید سجادی و حسین کوشاور

مرکز تحقیقات تغذیه، دانشکده بهداشت و تغذیه دانشگاه علوم پزشکی تبریز

bahrampg@yahoo.com

زمینه و هدف: اضطراب نسبت به ظاهر فیزیکی (SPA= Social Physique Anxiety) عبارت است از میزان اضطرابی که هر فرد نسبت به ظاهر فیزیکی خویش در جامعه پیدا می کند. این مطالعه جهت تعیین ارتباط اختلالات خوردن با SPA در دختران دانش آموز دبیرستانی انجام گرفت.

مواد و روش ها: این مطالعه مقطعی- توصیفی بر روی ۱۸۸۷ دانش آموز دبیرستانی ۱۸-۱۴ ساله دختر ۵ منطقه شهر تبریز صورت گرفت. میزان اضطراب نسبت به ظاهر فیزیکی خویش و اختلالات خوردن با پرسشنامه های تایید شده SPA و EAT-26 ارزیابی شدند. بررسیهای آماری با استفاده از آمار پارامتریک و غیرپارامتریک با نرم افزار SPSS 14 انجام شد.

یافته ها: میانگین امتیاز SPA در بین نواحی ۵ گانه مورد بررسی متفاوت بود. در دانش آموزان در معرض خطر اختلالات خوردن و دانش آموزان سالم امتیاز پرسشنامه SPA تفاوت معنی دار با همدیگر داشت (۷/۱۹ ± ۳۹/۰۲ در برابر ۶/۰۴ ± ۳۲/۵۷، $p < ۰/۰۵$). رابطه مثبت و قوی بین امتیاز EAT و امتیاز پرسشنامه SPA دیده شد ($p < ۰/۰۱$ ، $r = ۰/۴۸$) میزان اضطراب در دانش آموزانی که وزن خود را خیلی زیاد می دانستند و از آن ناراضی بوده و تمایل به کاهش وزن داشتند، بیشتر از سایرین بود.

نتیجه گیری: اختلالات خوردن می تواند عامل مهمی برای افزایش مشکلات روحی و روانی از جمله افزایش اضطراب نسبت به ظاهر فیزیکی خویش در جامعه شود. تصویر بدنی با تصور وزن بدنی بالا و عدم رضایتمندی از وزن بدن عاملی در افزایش میزان اضطراب است.

واژگان کلیدی: اضطراب، ظاهر فیزیکی، پرسشنامه SPA، پرسشنامه EAT-26

پوستر: ۶۷

ارتباط بین اختلالات خوردن و اعتماد به نفس در دانش آموزان دبیرستانی دختر
ندا سید سجادی، بهرام پورقاسم گرگری، مهدیه حامد بهزاد، دنیز کوشاور، صفورا کرمی و حسین کوشاور
مرکز تحقیقات تغذیه، دانشکده بهداشت و تغذیه دانشگاه علوم پزشکی تبریز
bahrampg@yahoo.com

زمینه و هدف: کاهش اعتماد به نفس (Self-esteem) همراه با افت تحصیلی و هزینه‌های گزاف بر جامعه می‌تواند باشد. در دو دهه اخیر شیوع اختلالات خوردن در دنیا در حال افزایش است. با توجه به کمی مطالعات در زمینه ارتباط اختلالات خوردن با اعتماد به نفس، مطالعه جهت تعیین ارتباط این دو در دانش آموزان دبیرستانی دختر شهر تبریز انجام گرفت.

مواد و روش‌ها: مطالعه مقطعی - توصیفی بر روی ۱۸۸۷ دانش آموز ۱۸-۱۴ ساله دختر شهر تبریز انجام گرفت. برای بررسی وضعیت اختلالات خوردن و میزان اعتماد به نفس از پرسشنامه‌های تایید شده EAT-26 و "رنزبرگ" استفاده شد. جهت بررسی‌های آماری از SPSS 14 با آمار پارامتریک و غیرپارامتریک استفاده شد.

یافته‌ها: ۲۷/۳٪ از نمونه‌ها دارای اعتماد به نفس پایین (امتیاز کمتر از ۱۵ از پرسشنامه رنزبرگ) بودند. در دانش آموزان با اعتماد به نفس پایین میزان امتیاز پرسشنامه EAT-26 به صورت معنی دار بیشتر از دانش آموزان با اعتماد به نفس بالا بود ($p < 0/05$). در دانش آموزان در معرض خطر اختلالات خوردن امتیاز پرسشنامه رنزبرگ کمتر از دانش آموزان سالم بود ($p < 0/05$). رابطه منفی بین امتیاز پرسشنامه EAT-26 با امتیاز پرسشنامه رنزبرگ دیده شد ($r = -0/16$, $p < 0/05$). بیشترین اعتماد به نفس در دانش آموزانی دیده شد که وزن خود را مناسب می‌دانستند و یا از وزن خود راضی بودند.

نتیجه گیری: اختلالات خوردن می‌تواند عاملی برای کاهش اعتماد به نفس در دانش آموزان گردد. رضایت مندی از وزن خویشتن و تصویر بدنی مناسب از وزن خویشتن عاملی برای افزایش اعتماد به نفس می‌تواند باشد.

واژگان کلیدی: اختلالات خوردن، اعتماد به نفس، پرسشنامه رنزبرگ، پرسشنامه EAT-26

پوستر: ۶۸

بررسی وضعیت سوء تغذیه در کودکان زیر ۶ سال شهرستان بندر آستارا-۱۳۸۵

سپیده جباری

شبکه بهداشت و درمان شهرستان بندر آستارا- واحد تغذیه، باشگاه پژوهشگران جوان- دانشگاه آزاد اسلامی واحد آستارا

jabbari487@yahoo.com

زمینه و هدف: تامین سلامت کامل کودک که به صراحت در کنوانسیون حقوق کودک مطرح شده است، شامل ارتقای وضعیت تغذیه نیز می‌باشد و به عنوان یک مسئولیت اجتماعی باید در نظر گرفته شود. بهبود وضعیت تغذیه، خود مستلزم دریافت کافی غذا و عدم وجود بیماری است. سوء تغذیه در کودکان زیر ۶ سال یکی از مشکلات اساسی کشور ما می‌باشد و بررسی‌های انجام گرفته در مناطق مختلف نشان از وفور گسترده آن دارد. مطالعه حاضر به منظور بررسی وضعیت سوء تغذیه کودکان زیر ۶ سال شهرستان بندر آستارا صورت گرفته است.

مواد و روشها: این بررسی به عنوان یک مطالعه توصیفی مقطعی بر روی ۷۶۳۲ کودک زیر ۶ سال تحت پوشش مراکز بهداشتی درمانی شهری و روستایی شهرستان بندر آستارا در طول سال ۱۳۸۵ انجام گرفت. شاخصهای تن سنجی این کودکان در پرونده ثبت و با منحنی‌های استاندارد مقایسه گردید و وضعیت تغذیه آنها مشخص شد. داده‌ها با استفاده از نرم افزار Excel تجزیه و تحلیل شد.

یافته‌ها: یافته‌های این بررسی نشان داد که ۶/۶٪ از کودکان دچار سوء تغذیه می‌باشند، که وزن ۱/۱٪ آنها زیر صدک ۳ (کم وزن) و ۵/۵٪ آنها بالای صدک ۹۷ (چاق) می‌باشد.

نتیجه گیری: نتایج حاکی از آن است که در سطح شهرستان آستارا سوء تغذیه کودکان از لحاظ کم وزنی تا حدود زیادی کنترل شده است ولی سوء تغذیه چاقی رو به افزایش می‌باشد. بنابراین چاقی بعنوان یک مشکل اساسی در سلامت کودکان بوده و برنامه ریزی در جهت بهبود کیفیت الگوی غذایی و شاخصهای سلامتی در سطح شهرستان ضرورت دارد.

واژگان کلیدی: چاقی، کم وزنی، کودکان زیر ۶ سال، سوء تغذیه

پوستر: ۶۹

رابطه وضعیت تغذیه کودکان دبستانی و پیش دبستانی با پوسیدگی دندان برحسب شاخص DMF

کیومرث دانشور و طاهره نجفی

دانشکده پزشکی دانشگاه علوم پزشکی کرمانشاه

tafadad@yahoo.com

زمینه و هدف: تاخیر رشد جسمی ناشی از سوءتغذیه مزمن در دوران رشد تاثیر منفی بر مینرالیزه شدن دندانها دارد. هدف این تحقیق ارزیابی رابطه شاخص DMF برحسب پوسیدگی دندان با وضعیت تغذیه کودکان دبستانی بود.

مواد و روشها: مطالعه به روش مقطعی و نمونه گیری به صورت چند مرحله ای خوشه ای و تصادفی ساده انجام شد. از تعداد ۱۰۹۵ دانش آموز مقطع دبستانی، شامل ۵۴۹ پسر و ۵۴۶ دختر در مقطع سنی ۷ تا ۱۳ سال، از ۲۲ مدرسه ابتدایی شهر کرمانشاه و حومه (انتخاب شده از ۶۱۶ مدرسه) در سال ۸۵-۸۶ بطور تصادفی انتخاب و با استفاده از روش نمونه گیری خوشه ای از هر پایه ابتدایی (یک تا ۵ مقطع) در هر دبستان، ۱۵ نفر بطور تصادفی (به تعداد کل ۷۵ دانش آموز در هر مدرسه) انتخاب شدند. روش جمع آوری دادهها مستقیم و شامل معاینه کامل دندانها بود. دادهها با استفاده از نرم افزار آماری SPSS و آمار توصیفی و آمار استنباطی (t و X^2) تحلیل شد.

یافتهها: ۴ دندان پوسیده در ۲۳/۵٪ پسران و در ۲۲/۵٪ دختران گزارش شد (تفاوت معنی دار). ۲۰/۹ درصد پسران و ۱۳/۴ درصد دختران دندان پوسیده نداشتند. سوء تغذیه مزمن در پسران و دختران مورد مطالعه در حوالی سن بلوغ (۱۲ تا ۱۳ سالگی) دیده شد.

نتیجه گیری: الگوی خاصی در رابطه با شاخص DMF و میزان سوءتغذیه یافت نشد ($p = ۰/۰۰۰۱$).

واژگان کلیدی: وضعیت تغذیه، کودکان دبستانی، DMF، پوسیدگی دندان

پوستر: ۷۰

تاثیر حمایت تغذیه ای بر بهبود وضع تغذیه کودکان مبتلا به سوء تغذیه خانوارهای نیازمند کشور

مینا مینایی، بهروز کمالی، سید عبدالله عمادی، مریم زارعی و فرزانه صادقی قطب آبادی

وزارت بهداشت، درمان و آموزش پزشکی

کمیته امداد امام خمینی(ره)

وزارت رفاه و تامین اجتماعی

minaie40@yahoo.com

زمینه و هدف: هدف این بررسی تعیین تاثیر حمایت تغذیه ای بر بهبود وضع تغذیه کودکان مبتلا به سوء تغذیه خانوارهای نیازمند بود.

مواد و روشها: این مداخله با همکاری مشترک وزارت خانههای بهداشت و رفاه و تامین اجتماعی و کمیته امداد امام خمینی(ره) در سال ۱۳۸۶ به اجرا درآمد و ۴۰۰۰۰ کودک مبتلا به سوء تغذیه خانوارهای نیازمند توسط بخش بهداشت شناسایی و جهت دریافت سبد غذایی به کمیته امداد امام خمینی معرفی شدند. کودکان زیر ۳ سال تا پایان ۳ سالگی و کودکان ۳ تا ۶ سال تا زمان بهبودی با دورههای پایش ۶ ماهه تحت حمایت قرار گرفتند. پایش منظم رشد کودکان، حضور مادران در کلاسهای آموزشی و ارجاع آنان به مراکز مشاوره تغذیه از دیگر اقداماتی است که همزمان با ارائه سبد غذایی انجام گردید.

یافتهها: نتایج ارزشیابی مداخله در ۴۰۰۰۰ کودک تحت پوشش بیانگر ارتقاء وضع تغذیه کودکان پس از دریافت سبد غذایی، آموزش و مشاوره تغذیه مادران می باشد؛ به طوری که در برخی استانها نظیر قم؛ آذربایجان شرقی؛ مرکزی؛ مازندران؛ هرمزگان؛ همدان و خوزستان وضع تغذیه بیش از ۵۰٪ کودکان پس از دریافت سبد غذایی بهبود یافته است. کمترین درصد بهبودی در کودکان استانهای سمنان؛ ایلام و خراسان رضوی مشاهده شده است (حدود ۲۰٪).

نتیجه گیری: اجرای مداخلههای تغذیه ای (آموزش؛ مشاوره تغذیه و توزیع سبد غذایی) با همکاری سایر بخشهای توسعه و رفاه اجتماعی نقش موثری در بهبود وضع تغذیه کودکان خانوارهای نیازمند داشته است. لذا تقویت برنامههای آموزشی- حمایتی از راهکارهای اجرایی موثر در کاهش سوء تغذیه کودکان می باشد.

واژگان کلیدی: حمایت تغذیه ای، وضع تغذیه، کودکان

پوستر: ۷۱

تاثیر حمایت تغذیه ای بر وضع تغذیه کودکان ۳-۶ سال روستامهدهای استان خراسان جنوبی

مینا مینایی، سوری صغری راغبی و ولی الله زراعتکار

اداره بهبود تغذیه جامعه، معاونت سلامت، وزارت بهداشت، درمان و آموزش پزشکی؛ معاونت بهداشتی دانشگاه علوم پزشکی خراسان جنوبی

minaie40@yahoo.com

زمینه و هدف: تعیین تاثیر حمایت تغذیه ای بر وضع تغذیه کودکان ۳-۶ ساله خانواده‌های نیازمند در مناطق محروم و روستایی بود.

مواد و روش‌ها: با همکاری وزارت خانه‌های بهداشت و رفاه و سازمان بهزیستی؛ ۱۰۱۹۲ کودک ۳-۶ سال در روستامهدهای استان خراسان جنوبی از مهر ۱۳۸۶ لغایت خرداد ۱۳۸۷ تحت پوشش حمایت تغذیه ای قرار گرفتند. در ابتدا فهرستی از کودکان ۳-۶ سال تحت پوشش روستامهدها تهیه و به منظور ارزیابی وضعیت تغذیه آنان به مراکز بهداشتی ارسال گردید. پس از تعیین وضعیت تغذیه کودکان بر اساس شاخص وزن برای سن و تنظیم برنامه غذایی کودکان با همکاری کارشناس تغذیه مرکز بهداشت استان، توزیع یک وعده غذای گرم آغاز شد. کمیته بهبود تغذیه روستا متشکل از مدیرروستامهد؛ بهورز و معتمدین محلی مسئولیت هماهنگی؛ نظارت و توزیع غذا در سطح روستا را به عهده داشتند. همزمان با ارائه یک وعده غذای گرم، آموزش مربیان، مدیران و والدین نیز شروع شد. ارزیابی وضعیت تغذیه کودکان در ۳ مرحله (ابتدا؛ میان و انتهای طرح) تعیین شد.

یافته‌ها: میزان بهبودی وضع تغذیه کودکان بر اساس شاخص کم وزنی برتریب در شهرستانهای بیرجند؛ قاین؛ فردوس؛ سریشه؛ نهبندان؛ سراپان و درمیان به ترتیب ۵۶٪؛ ۶۰٪؛ ۵۲٪؛ ۱۰۰٪؛ ۵۰٪؛ ۹۳٪ و ۱۶ درصد بود. میزان بهبودی وضع تغذیه کودکان در کل استان ۶۱ درصد محاسبه شد.

نتیجه گیری: اجرای مداخله‌های تغذیه ای با همکاری سایر بخشهای توسعه و رفاه اجتماعی نقش موثری در بهبود وضع تغذیه کودکان خانوارهای نیازمند داشته است. لذا تقویت برنامه‌های آموزشی- حمایتی از راهکارهای اجرایی موثر در کاهش سوءتغذیه کودکان میباشد.

واژگان کلیدی: حمایت تغذیه ای، وضع تغذیه، کودکان

پوستر: ۷۲

اثربخشی مداخلات تغذیه ای بر وضعیت تغذیه کودکان ۳-۶ سال روستا مهدهای استان هرمزگان

مینا مینایی، سهیلا مرادی، فرنگیس غریب دشتی و محمود حسین پور

اداره بهبود تغذیه جامعه، معاونت سلامت، وزارت بهداشت، درمان و آموزش پزشکی؛ معاونت بهداشتی دانشگاه علوم پزشکی هرمزگان

minaie40@yahoo.com

زمینه و هدف: تعیین اثربخشی مداخلات تغذیه ای بر وضع تغذیه کودکان ۳-۶ سال خانواده‌های نیازمند در روستا مهدهای استان هرمزگان

مواد و روش‌ها: در یک طرح مداخله ای با همکاری سازمان بهزیستی و وزارت خانه‌های رفاه و بهداشت؛ ۹۵۶۹ کودک ۳-۶ سال در روستامهدهای استان هرمزگان از مهر ۱۳۸۶ لغایت خرداد ۱۳۸۷ تحت پوشش حمایت تغذیه ای قرار گرفتند. قبل از شروع مداخله از طریق مراکز بهداشتی- درمانی وضعیت تغذیه کلیه کودکان تحت پوشش تعیین گردید. همزمان با ارائه یک وعده غذای گرم آموزش مربیان، مدیران و والدین در زمینه مسائل بهداشتی- تغذیه ای شروع شد. ارزیابی وضعیت تغذیه کودکان در ۳ مرحله (ابتدا، میان، و انتهای طرح) همراه با سایر شاخص‌های عملکردی از جمله درصد مدیران؛ مربیان و والدین آموزش دیده تعیین شد.

یافته‌ها: میزان بهبودی وضع تغذیه کودکان بر اساس شاخص کم وزنی به ترتیب در شهرستان‌های جاسک؛ میناب؛ خمیر؛ حاجی آباد؛ بندرعباس؛ رودان؛ قشم؛ بشارگرد؛ پارسیان؛ بندرلنگه و بستک به ترتیب ۷۰٪؛ ۷۸٪؛ ۴۸٪؛ ۸۹٪؛ ۵۸٪؛ ۷۱٪؛ ۷۲٪؛ ۲۷٪؛ ۵۲٪؛ ۵۱٪ و ۷۲ درصد بود. میزان بهبودی وضع تغذیه کودکان در کل استان ۶۲ درصد محاسبه شد.

نتیجه گیری: درگیر نمودن بخشهای توسعه و رفاه اجتماعی در برنامه ارتقاء سلامت و بهبود وضعیت رشد و تغذیه کودکان، به ویژه اجرای حمایت‌های تغذیه ای، نقش موثری در بهبود وضع تغذیه کودکان خانوارهای نیازمند داشته است. بنابر این تقویت برنامه‌های حمایتی تغذیه ای یکی از راهکارهای اجرایی موثر در بهبود وضع تغذیه کودکان خانوارهای نیازمند می‌باشد.

واژگان کلیدی: مداخله تغذیه ای، وضعیت تغذیه، کودکان.

پوستر: ۷۳

تاثیر ارتقاء کیفیت خدمات تغذیه ای در بهبود وضع تغذیه کودکان زیر ۶ سال مبتلا به سوء تغذیه شهرستان لالی - استان خوزستان

مینا مینایی، سعیده حاجی نجف، سعید صادقان شریف، مهرنوش صاحبدل و عبدالرسول نیکخوی
وزارت بهداشت، درمان و آموزش پزشکی؛ معاونت بهداشتی
دانشگاه علوم پزشکی خوزستان
minaie40@yahoo.com

زمینه و هدف: ارتقاء کیفیت خدمات تغذیه ای به کودکان کمتر از ۶ سال مناطق روستایی از طریق الگوسازی مراکز ارائه مشاوره تغذیه.
مواد و روش‌ها: در اردیبهشت ۱۳۸۶، کلیه کودکان زیر ۶ سال شهرستان لالی (۶۶۰ کودک) تحت پوشش مطالعه ای مداخله ای قرار گرفتند. در این مطالعه ابتدا شاخص‌های تن سنجی کودکان توسط نرم افزار EPI6 تعیین گردید. سپس کودکان مبتلا به سوء تغذیه شناسائی و نظر به تشخیص پزشک به مرکز مشاوره تغذیه ارجاع و ضمن تنظیم رژیم غذایی با استفاده از نرم افزار Food Processor و سایر خدمات از جمله آموزش تغذیه؛ مکمل یاری و پایش رشد را دریافت می‌کردند. پس از ۶ ماه مداخله وضعیت تغذیه کودکان مجدداً تعیین و با قبل از مداخله مقایسه گردید.
یافته‌ها: نتایج این بررسی حاکی از بهبودی بیش از ۹۰ درصد کودکان دچار اختلال رشد می‌باشد. این میزان در کودکان مبتلا به سوء تغذیه ۴۸/۶ درصد است. همچنین در انتهای مطالعه درصد کودکانی که به طور منظم قطره آهن و مولتی ویتامین را مصرف کرده بودند بطور معناداری افزایش یافت ($p < 0/001$) و درصد کودکانی که تا ۲۴ ماهگی شیرمادر خورده اند به طور معناداری افزایش نشان داد ($p < 0/001$).
نتیجه گیری: نظر به اینکه سرمایه گذاری در بخش بهداشت به ویژه آموزش در زمینه پایش رشد و تغذیه کودکان یکی از ابزارهای مهم بهبود وضع تغذیه کودکان می‌باشد، لزوم تقویت و استقرار برنامه‌های آموزشی به ویژه ارائه خدمات مشاوره تغذیه ای به مادران از طریق راه اندازی مراکز مشاوره برای ارتقاء وضع رشد و تغذیه کودکان ضروری است.
واژگان کلیدی: خدمات تغذیه ای، وضع تغذیه، کودکان، سوء تغذیه

پوستر: ۷۴

وضعیت تغذیه و عوامل موثر بر آن در کودکان ۵-۲ ساله مهدکودک‌های شهرستان رفسنجان

ناصر کلانتری، حمیده امینی بابک و ساره کارگر
دانشگاه علوم پزشکی شهید بهشتی
sarehkargar@yahoo.com

زمینه و هدف: وضعیت تغذیه در دوران کودکی به دلیل سرعت بالای تکامل مغزی و رشد جسمی اهمیت ویژه ای دارد و عدم توجه لازم به وضعیت تغذیه در این دوران می‌تواند منجر به کاهش کارایی جسمی و ذهنی شده و عوارض جبران ناپذیری به همراه داشته باشد. از این رو مطالعه حاضر به صورت مقطعی و با هدف بررسی وضعیت تغذیه کودکان ۵-۲ ساله و عوامل موثر بر آن در مهدکودک‌های شهرستان رفسنجان در سال ۱۳۸۵ صورت گرفته است.

مواد و روش‌ها: ۱۲۰ کودک از ۵ مهدکودک شهرستان رفسنجان انتخاب شدند. بررسی وضعیت تغذیه بر اساس شاخص‌های آنتروپومتری (قد برای سن، وزن برای سن، وزن برای قد) انجام گرفت.

یافته‌ها: نتایج نشان داد که بر اساس شاخص‌های ذکر شده به ترتیب ۲۰٪، ۱۲٪ و ۲۰٪ کودکان دچار سوء تغذیه بودند. بین بعد خانوار و درآمد خانواده با هر سه شاخص قد برای سن، وزن برای سن، وزن برای قد ارتباط معنی داری وجود داشت. بین وضعیت اشتغال مادر با شاخص‌های وزن برای قد و وزن برای سن ارتباط معنی دار نبود ولی با قد برای سن رابطه معنی داری دیده شد. همچنین بین منبع دریافت اطلاعات تغذیه ای با شاخص‌های وزن برای قد و قد برای سن ارتباط معنی دار نبود ولی برای وزن برای سن ارتباط معنی دار بود.

نتیجه گیری: با توجه به یافته‌ها، آموزش والدین در زمینه‌های بهداشتی و تغذیه ای و توجه هر چه بیشتر مادران شاغل به وضعیت تغذیه ای کودکان شان پیشنهاد می‌گردد.

واژگان کلیدی: وضعیت تغذیه، کودکان، مادران شاغل

پوستر: ۷۵

میزان مصرف میوه و سبزی و برخی عوامل موثر بر آن در بین کودکان ۳-۶ ساله مهدکودک‌های خصوصی منطقه ۵ تهران

ناصر کلانتری استادیار، الهام زمانی و ساره کارگر

دانشگاه علوم پزشکی شهید بهشتی

sarehkargar@yahoo.com

زمینه و هدف: با توجه به اهمیت تغذیه در دوران کودکی و از آنجایی که بسیاری از عادات غذایی در این دوران شکل می‌گیرند، مطالعه حاضر به صورت مقطعی و با هدف بررسی میزان مصرف میوه و سبزی و برخی عوامل موثر بر آن در بین کودکان ۳-۶ ساله مهدکودک‌های خصوصی منطقه ۵ تهران در سال ۱۳۸۶ انجام گرفته است.

مواد و روش‌ها: ۲۵۸ کودک ۳-۶ ساله از ۱۲ مهدکودک خصوصی منطقه ۵ تهران انتخاب شدند. سن، جنس، رتبه تولد کودک و نیز اطلاعات مربوط به وضعیت اجتماعی - اقتصادی خانوار شامل بعد خانوار، تحصیلات و شغل والدین و نیز وضعیت مسکن از اولیای کودکان سوال و در پرسشنامه ثبت شد. اطلاعات مربوط به تکرر مصرف میوه و سبزی با استفاده از پرسشنامه بسامد خوراک جمع آوری شد. برای ارزیابی آگاهی، نگرش و عملکرد مدیران از پرسشنامه KAP استفاده شد.

یافته‌ها: میزان مصرف روزانه میوه و سبزی در ۲۳/۳٪ کودکان کمتر از ۵ واحد و در ۷۶/۷٪ آنها ۵ واحد یا بیشتر بود. ۸۹/۵٪ کودکان در طول روز ۲ واحد یا بیشتر میوه مصرف می‌کردند اما تنها ۲۷/۵٪ کودکان در طول روز ۳ واحد یا بیشتر سبزی مصرف می‌کردند. میزان مصرف میوه و سبزی تنها با سن کودک و نگرش و عملکرد مادر ارتباط معنی دار داشت.

نتیجه گیری: با توجه به یافته‌ها بیشتر کودکان مقادیر توصیه شده میوه و سبزی را در طول روز دریافت می‌کنند، ولی با توجه به اینکه بیشترین دریافت از گروه میوه‌ها می‌باشد لازم است در زمینه اهمیت مصرف سبزی‌ها آموزش‌های لازم به والدین داده شود.

واژگان کلیدی: میوه، سبزی، کودکان، مهدکودک

پوستر: ۷۶

وضعیت تغذیه ای کودکان خیابانی ۱۴-۶ ساله مراجعه کننده به خانه کودک میدان شوش تهران به روش آنتروپومتری

ناصر کلانتری، سودابه بازاری مقدم و ساره کارگر

دانشگاه علوم پزشکی شهید بهشتی

sarehkargar@yahoo.com

زمینه و هدف: در جامعه امروز وجود انواعی از ناهنجاری‌های اجتماعی از جمله وجود کودکان خیابانی پدیده ای تاسف بار و نیازمند توجه بیشتر در همه ابعاد از جمله بعد سلامتی و بهداشتی است تا در آینده سبب تحمیل هزینه‌های درمانی بالایی به جامعه نگردد. به همین دلیل بررسی وضعیت تغذیه این کودکان به عنوان شاخصی از وضعیت سلامتی آنها حایز اهمیت است. مطالعه حاضر به صورت مقطعی و با هدف تعیین وضعیت تغذیه ای کودکان خیابانی مراجعه کننده به خانه کودک میدان شوش تهران در سال ۱۳۸۲ به روش آنتروپومتری صورت گرفته است.

مواد و روش‌ها: ۱۲۰ کودک خیابانی در سنین ۱۴-۶ سال انتخاب گردیدند. وزن، قد و مشخصات فردی و خانوادگی کودکان در پرسشنامه ثبت شد. وضعیت تغذیه ای کودکان با شاخص‌های توده بدن برای سن و قد برای سن تعیین شد.

یافته‌ها: نتایج نشان داد که براساس شاخص توده بدن برای سن، ۲۶/۲٪ از پسرها و ۲۷/۱٪ از دخترها دچار سوء تغذیه زمان حال یا لاغری بودند و بر اساس شاخص قد برای سن، ۵۰/۸٪ پسرها و ۵۴/۲٪ دخترها دچار کوتاه قدی بودند. بین وضعیت تغذیه ای بر اساس شاخص توده بدن برای سن با محل تولد، مرتبه تولد و میزان تحصیلات پدر ارتباط معنی داری وجود داشت، در حالی که بین وضعیت تغذیه ای بر اساس شاخص قد برای سن با هیچکدام از متغیرها رابطه معنی داری وجود نداشت.

نتیجه گیری: با توجه به یافته‌های این بررسی لزوم توجه بیشتر مسئولین ذیربط به وضعیت تغذیه ای کودکان خیابانی با اقداماتی نظیر پایش و کنترل رشد جسمی و رسیدگی به وضعیت تغذیه آنها پیشنهاد می‌گردد.

واژگان کلیدی: وضعیت تغذیه ای، کودکان خیابانی، آنتروپومتری

پوستر: ۷۷

ارتباط بین مصرف لبنیات، قند، و میوه و پوسیدگی دندان در کودکان ۶ و ۹ ساله ایرانی

شهلا افشار، محمد مهدی شکوری و آناهیتا هوشیارراد

دانشکده دندان پزشکی دانشگاه علوم پزشکی رفسنجان و انستیتو تحقیقات تغذیه کشور

farhud11@yahoo.com

زمینه و هدف: عادت‌های غذایی از عوامل مهم ایجاد پوسیدگی دندان هستند. لیکن تاکنون مطالعه‌ای در سطح ملی که ارتباط الگوی غذایی را با پوسیدگی دندانها را نشان دهد انجام نشده است. این مطالعه با هدف بررسی ارتباط الگوی غذایی بر روی پوسیدگی دندان کودکان انجام شد. **مواد و روش‌ها:** در این مطالعه از داده‌های بررسی مصرف مواد غذایی کشور که با روش پرسشنامه و توزین اقلام غذایی و مطالعه سیمای بهداشت دهان و دندان کودکان ایرانی که با روش معاینه که در فاصله ۱۳۷۹ تا ۱۳۸۱ انجام شد، استفاده شد. برای بدست آوردن ارتباط الگوی غذایی با وضعیت پوسیدگی دندانها از آزمون همبستگی استفاده گردید.

یافته‌ها: نتایج نشان داد که ارتباط مستقیم و معنی داری بین dmft (پوسیدگی شیری) و مصرف قند ($p=0.019$, Pearson Correlation=0.433) و ارتباط معکوس و معنی داری بین dmft و مصرف میوه ($P=0.030$, Pearson Correlation=-0.404) در ۶ سالگی وجود دارد. همچنین بین مصرف میوه و DMFT در ۶ سالگی رابطه معکوس و روبه معنی دار شدن وجود دارد ($P=0.09$, Pearson Correlation = -0.319)، هرچند که این رابطه در ۹ سالگی معنی دار نیست.

نتیجه گیری: بنظر می‌رسد که در سلامت دهان میوه‌ها از اهمیت ویژه‌ای برخوردارند. به عکس، مصرف مواد قندی باعث افزایش پوسیدگی دندان می‌شود. بررسی جامع‌تری که هم الگوی غذایی و هم بهداشت فردی در آن گنجانده شود در سطح وسیع ضروریست.

واژگان کلیدی: میوه، قند، لبنیات، پوسیدگی دندان، کودکان

پوستر: ۷۸

تأثیر ترکیب صبحانه بر حافظه کودکان دبستانی در اهواز

فاطمه السادات امیری، رضا امانی، بهرام رشید خانی و ناهید خواجه موگهی

دانشکده پیراپزشکی، دانشگاه علوم پزشکی جندی شاپور اهواز؛ گروه تغذیه جامعه، دانشکده علوم تغذیه و صنایع غذایی، دانشگاه علوم

پزشکی شهید بهشتی؛ بیمارستان گلستان اهواز

fatemehamiri84@yahoo.com

زمینه و هدف: عنوان شده که حذف صبحانه موجب افت عملکرد شناختی می‌شود. اما همه مطالعات اثر مثبت مصرف صبحانه روی عملکرد شناختی را نشان نداده‌اند. تفاوت در نوع صبحانه می‌تواند دلیل نتایج متناقض موجود در مطالعات باشد. با این وجود، مطالعه‌ای که اثر نوع صبحانه روی عملکرد شناختی را در ایران مورد بررسی قرار داده باشد، نیافتیم. بنابراین این مطالعه جهت بررسی تأثیر دو نوع صبحانه معمول ایرانی (پر کربوهیدرات و پر پروتئین) بر عملکرد شناختی کودکان دبستانی انجام شد.

مواد و روش‌ها: تعداد ۵۱ کودک خوب تغذیه شده ۱۱-۹ ساله (۲۷ دختر) در مطالعه شرکت کردند. کودکان در این مطالعه با طرح کارآزمایی کنترل شده تصادفی - متقاطع، سه روز به فاصله یک هفته یکی از دو نوع صبحانه را مصرف کرده یا به عنوان کنترل ناشتا باقی می‌ماندند. دو نوع صبحانه عبارت بودند از صبحانه پر کربوهیدرات (۶۰٪) و صبحانه پر پروتئین (۲۵٪) که انرژی و چربی یکسان داشتند اما از نظر محتوای کربوهیدرات و پروتئین متفاوت بودند. عملکرد شناختی آنها قبل از صبحانه و ۳۰ و ۱۲۰ دقیقه بعد از صرف صبحانه به وسیله آزمون‌های استاندارد شده مؤسسه CDR بریتانیا با استفاده از رایانه ارزیابی گردید. تمامی یافته‌ها با استفاده از نرم افزار آماری SPSS ویرایش ۱۵ پردازش شدند و با قبول سطح معنی داری $p < 0.05$ مورد قضاوت آماری قرار گرفتند.

یافته‌ها: نتایج نشان دادند که در پی هر سه الگو (مصرف صبحانه پر کربوهیدرات، مصرف صبحانه پر پروتئین و عدم مصرف صبحانه) افت عملکرد شناختی در هر دو جنس رخ داد و تفاوت معنی داری بین سه گروه در بیشتر آزمون‌های شناختی وجود نداشت.

نتیجه گیری: یافته‌های این مطالعه اثر نوع صبحانه بر حافظه کودکان خوب تغذیه شده را نشان ندادند و تحقیقات بیشتری لازم است تا تفاوت انواع مختلف صبحانه بر حیطه‌های مختلف عملکرد شناختی را نشان دهد. همچنین کمیت و کیفیت صبحانه به دلیل تأثیر بر خلق، دو عامل مهمی هستند که روی ارتباط صبحانه و عملکرد شناختی اثر می‌گذارند و باید در کنار آن مورد سنجش قرار گیرند.

واژگان کلیدی: نوع صبحانه، عملکرد شناختی، حافظه، کودکان دبستانی

پوستر: ۷۹

ارتباط مصرف کربوهیدراتهای ساده، رنگها و طعم‌های مصنوعی و شاخص‌های مرتبط با روی سرم با اختلال بیش فعالی/نقص توجه در کودکان دبستانی و دبستانی

احمد دارابی و فرزاد شیدفر

دانشگاه علوم پزشکی ایران

farzadshidfar@yahoo.com

زمینه وهدف: هدف از این مطالعه بررسی ارتباط مصرف قندهای ساده، رنگها و طعم دهنده‌های مصنوعی با وضعیت روی سرم در کودکان مبتلا به اختلال بیش فعالی - نقص توجه بود. اختلال بیش فعالی - نقص توجه در کودکان (ADHD) بعنوان یکی از مهمترین اختلالات رفتاری است.

مواد و روش‌ها: ۳۵ کودک مبتلا به ADHD و ۳۵ کودک سالم (به عنوان گروه شاهد) انتخاب و سپس اطلاعات دموگرافیکی، بسامد خوراک و یادآمد ۳ روزه خوراک آنها گرفته شد. کودکان ۲ گروه از لحاظ سن، جنس، وضعیت اقتصادی اجتماعی و دسترسی به خدمات بهداشتی درمانی همسان بودند. نتایج با استفاده از نرم افزار Nutrition II , Excel , ارزیابی و روی سرم به روش اسپکترو فتومتری جذب اتمی اندازه گیری شد.

یافته‌ها: بر طبق تاریخچه غذایی گرفته شده، مصرف قندهای ساده در گروه کنترل ۷/۱ درصد از کالری روزانه را بطور میانگین تشکیل می‌داد. این رقم در گروه آزمایش به ۱۴/۹ درصد از کالری روزانه در سالهای گذشته می‌رسید که تفاوت معنی داری در این مورد دیده شد ($p < 0.05$). تفاوت معنی داری بین مصرف مواد حاوی رنگ و طعم مصنوعی بین دو گروه دیده نشد. میانگین روی سرم در گروه کودکان آزمایش کاهش معنی داری در مقایسه با گروه کودکان سالم داشت ($p < 0.01$).

نتیجه گیری: آموزش‌های لازم در زمینه مقدار مصرف قندهای ساده در سالهای ابتدایی زندگی و به علاوه توصیه به مصرف منابع غذایی حاوی روی در کودکان مبتلا ضروری به نظر می‌رسد.

واژگان کلیدی: کربوهیدراتهای ساده، روی سرم، کودکان، بیش فعالی/ نقص توجه، رنگ مصنوعی، طعم مصنوعی

پوستر: ۸۰

ارتباط عوامل فردی با چاقی در دختران دبیرستانی

هاله صدرزاده یگانه، امیر منصور علوی نایینی، احمدرضا درستی مطلق، مریم چمری و فرشته سجودی

دانشکده بهداشت و انستیتو تحقیقات بهداشتی دانشگاه علوم پزشکی تهران

halsadrzadeh@yahoo.com

زمینه و هدف: کودکان و نوجوانان چاق بیشتر در معرض عوامل خطرزای متابولیک برای ابتلا به بیماری‌های قلبی-عروقی، دیابت نوع-۲ و سرطان می‌باشند. هدف از این مطالعه تعیین ارتباط میان چاقی و برخی عوامل فردی در دختران نوجوان دبیرستانی می‌باشد.

مواد و روش‌ها: این بررسی یک مطالعه مورد-شاهدی است که در آن از روش نمونه گیری تصادفی چند مرحله ای در دبیرستان‌های دخترانه شهر کرمان استفاده شد. بررسی بر روی ۸۴ دانش آموز چاق و ۲۵۳ شاهد انجام گرفت. ملاک چاقی نمایه توده بدن (BMI) مساوی و یا بیشتر از صدک ۹۵ براساس استاندارد CDC بود. از آزمون X^2 و t برای مقایسه دو گروه استفاده شد.

یافته‌ها: بیشترین میزان چاقی در گروه سنی ۱۶ ساله مشاهده گردید. میزان تحصیلات و شغل پدر و مادر در دو گروه دختران چاق و غیر چاق تفاوت معنی داری نداشت، هرچند در گروه غیر چاق میزان تحصیلات والدین کمتر از گروه چاق بود. میزان طلاق والدین و فقدان پدر یا مادر در گروه چاق بیشتر مشاهده گردید ولی این تفاوت معنی دار نبود. بعد خانوار در گروه غیر چاق کمتر از گروه چاق بود ($p = 0.04$). چاقی والدین و چاقی مادر در گروه دختران چاق بیشتر از گروه غیر چاق بود (به ترتیب $p = 0.001$ و $p = 0.04$).

نتیجه گیری: نتایج این مطالعه می‌تواند حاکی از اهمیت نقش وراثت و شیوه زندگی و همچنین تحصیلات والدین در هر مداخله ای در سطح خانوار باشد.

واژگان کلیدی: عوامل فردی، چاقی، دختران دبیرستانی

پوستر: ۸۱

شیوع کوتاه قدی، کم وزنی و لاغری در کودکان ۲ تا ۸ سال مراجعه کننده به مراکز بهداشتی درمانی غرب تهران و ارتباط آن با دریافت غذایی

فرزاد شیدفر، مهدی منتظر و علیرضا عزیزی

دانشگاه علوم پزشکی ایران

farzadshidfar@yahoo.com

زمینه و هدف: این بررسی با هدف تعیین میزان کم وزنی (Under weight)، لاغری (wasting)، کوتاه قدی (Stunting) و ارتباط آنها با دریافت‌های غذایی در کودکان ۲ تا ۸ سال مرکز بهداشتی درمانی غرب شهر تهران در سال ۸۵ انجام گرفت.

مواد و روش‌ها: جامعه مورد بررسی ۸۷۱ کودک ۲ تا ۸ سال بود و شاخصهای وزن برای سن، وزن برای قد و قد برای سن در مقایسه با جداول NCHS/WHO به عنوان جامعه مرجع به ترتیب برای تعیین میزان شیوع کم وزنی، لاغری و کوتاه قدی مورد استفاده قرار گرفت.

یافته‌ها: شیوع کم وزنی در پسران ۲۹/۹ درصد، در دختران ۲۵/۷ درصد بود. شیوع لاغری در پسران کمتر از شیوع کم وزنی و ۲۵/۲ درصد بود. شیوع درجات مختلف لاغری در دختران به ترتیب ۹/۳، ۶/۰ و ۲۴/۱ درصد و در مجموع بیشتر از کم وزنی بود. شیوع کوتاه قدی در پسران ۱۹/۵ درصد و در دختران ۱۸/۰ درصد بود و تنها در ۶-۷ ساله‌های دختر بیشتر از پسر مشاهده شد ($p < 0.05$). تفاوت بین شیوع در گروههای سنی مختلف تنها در مورد کوتاه قدی معنی دار بود ($p < 0.001$). دریافت انرژی و کربوهیدرات در پسران کم وزن به طرز معنی داری کمتر و در دختران لاغر بطور معنی داری بیشتر از سایرین بود ($p < 0.05$).

نتیجه گیری: پایین بودن دریافت انرژی و کربوهیدرات در پسران کم وزن می‌تواند کم وزنی آنان را توجیه نماید، اما بیشتر بودن دریافت انرژی و کربوهیدرات در دختران لاغر شاید به دلیل کم گزارش دهی مادران دختران چاق باشد.

واژگان کلیدی: کم وزنی، کوتاه قدی، لاغری، کودکان، دریافت غذایی

پوستر: ۸۲

قد، وزن و شاخص توده بدنی دانش آموزان دختر سالم ۱۵-۶ ساله بابتی در سالهای ۸۱-۱۳۷۴: مقایسه با مرجع مرکز کنترل و پیشگیری بیماریها سال ۲۰۰۰

فرزاد شیدفر، مهدی منتظر و علیرضا عزیزی

دانشگاه علوم پزشکی ایران

farzadshidfar@yahoo.com

زمینه و هدف: هدف انجام این مطالعه، مقایسه شاخصهای رشدی دختران ۱۵-۶ ساله بابتی با مرجع CDC2000 می‌باشد.

مواد و روش‌ها: ششصد و نه دانش آموز دختر سالم ۱۵-۶ ساله سالم بابتی به طور گذشته نگر طی سالهای ۸۱-۱۳۷۴ بررسی شدند. نمونه گیری به روش غیراحتمالی آسان بود و برای محاسبه صدکهای قد، وزن و شاخص توده بدنی از روش LMS و نرم افزار LMS Light 1.28 استفاده شد. پس از تبدیل داده‌های رشدی به نمره انحراف معیار بر اساس مرجع CDC2000، میانگین این نمرات در هر گروه سنی به تفکیک و نیز در تمامی گروههای سنی با هم، با استفاده از آزمون آماری one sample T-test و نرم افزار SPSS 10.0.1 مقایسه شد.

یافته‌ها: میانگین نمرات انحراف معیار برای قد، وزن و شاخص توده بدنی به ترتیب $(SD=1)$ و -0.2 و $(SD=1.19)$ و -0.3 و $(SD=1.17)$ بود که با صفر اختلاف معنی داری داشتند ($p=0.000$). این نمرات بیانگر مقدار اختلاف با مرجع می‌باشند. این اختلافات با افزایش سن کاهش می‌یابند و در سنین ۶ تا ۱۱ سالگی برجسته تر است؛ در این سنین، مقادیر نمره انحراف معیار قد، وزن و شاخص توده بدنی، به ترتیب $(SD=1.01)$ و 0.24 و $(SD=1.15)$ و -0.48 بودند که با صفر اختلاف آماری معنی داری داشتند ($p=0.000$). مقادیر قد، وزن و شاخص توده بدنی جامعه مورد مطالعه، همگی از مقادیر CDC2000 کمتر بود.

نتیجه گیری: کاربرد مرجع CDC 2000 برای دختران بابتی مناسب نمی‌باشد. با توجه به روش نمونه گیری احتمالی، تعمیم پذیری نتایج بایستی با احتیاط صورت گیرد. این مطالعه از ایجاد مرجع رشدی محلی برای مصارف کاربردی حمایت می‌کند.

واژگان کلیدی: وزن، قد، نمایه توده بدن، دانش آموزان دختر، CDC

پوستر: ۸۳

ارتباط الگوی مصرف چربی با اضافه وزن و ضخامت چربی زیرپوستی در دختران نوجوان شمال و جنوب تهران

میترا ابتهی، ابوالقاسم جزایری، احمد رضا درستی مطلق، محمد رضا اشراقیان، حامد پورآرام، مریم چمری و اعظم دوست محمدیان گروه تحقیقات تغذیه، انستیتو تحقیقات تغذیه ای و صنایع غذایی کشور؛ دانشکده بهداشت، دانشگاه علوم پزشکی و خدمات بهداشتی درمانی تهران و وزارت بهداشت، درمان و آموزش پزشکی کشور

mitra_abtahi@yahoo.com

زمینه و هدف: بررسی حاضر به منظور تعیین ارتباط الگوی مصرف چربی با اضافه وزن و ضخامت چربی زیرپوستی در دختران نوجوان مناطق شمال و جنوب شهر تهران، سال ۱۳۸۴ انجام شد.

مواد و روش‌ها: مطالعه بر روی ۲۱۰ دختر ۱۷-۱۴ ساله تهرانی با استفاده از نمونه گیری دو مرحله ای سیستماتیک و تصادفی ساده انجام شد. الگوی مصرف چربی بوسیله تکمیل سه پرسشنامه یادآمد یک روزه و یادداشت خوراک ۲۴ ساعته و بسامد مصرف منابع غذایی پرچربی گردآوری گردید. وزن و قد دختران طبق روش استاندارد اندازه‌گیری گردید. اضافه وزن بصورت نمایه توده بدن برای سن بزرگتر یا مساوی صدک هشتادوپنجم (CDC 2000) تعریف شد. ضخامت چربی زیر پوستی (TSF) در ناحیه ماهیچه سه سر باوزن یا کالیپر استاندارد هارپنتر با دقت ۱ میلی متر اندازه گیری شد. از آزمون‌های کای مربع، t-test مستقل، و ضریب همبستگی پیرسون جهت تجزیه و تحلیل آماری استفاده گردید.

یافته‌ها: شیوع اضافه وزن در دختران منطقه شمال تهران ۱۵/۲٪ و جنوب ۲۶/۷٪ برآورد شد که این اختلاف از لحاظ آماری معنی دار بود ($p=0/04$). میانگین TSF در دختران مناطق شمال و جنوب به ترتیب ۱۷/۴ و ۱۷/۳ میلی متر بود. بین BMI و TSF دختران دو منطقه با میزان انرژی و انواع چربی‌های دریافتی روزانه همبستگی معنی داری وجود نداشت. در دختران منطقه شمال بین BMI با بار مصرف هفتگی ماهی همبستگی منفی و معنی دار وجود داشت ($p<0/05$).

نتیجه گیری: از آنجایی که بین میزان انرژی و انواع چربی‌های دریافتی با BMI و TSF ارتباطی وجود نداشت، چنین به نظر می‌رسد که کم گزارش دهی دریافت مواد غذایی یکی از معضلات مطالعات تغذیه ای است که باید برای آن چاره ای اندیشید.

واژگان کلیدی: اضافه وزن، چربی زیرپوستی، ضخامت چربی زیرپوستی، دختران، مصرف چربی

پوستر: ۸۴

میزان مصرف لبنیات در دختران نوجوان در مناطق ۳ و ۱۰ آموزش پرورش تهران

زهرا کارگروین، ریاض غیرتمند، خدیجه متقیان و زهرا شیخ‌السلام

گروه تغذیه جامعه، دانشکده علوم تغذیه و صنایع غذایی، دانشگاه علوم پزشکی شهید بهشتی و دفتر تغذیه آموزش پرورش استان تهران

zknovin@gmail.com

زمینه و هدف: نیاز به کلسیم در دوران نوجوانی و جوانی بیش از کودکی و بزرگسالی است. در واقع سنین ۹ تا ۲۰ سالگی دوران حساس جهت دریافت و مصرف کلسیم محسوب می‌شود و بیشترین نیاز کلسیم در دختران سنین ۱۱ تا ۱۵ سالگی است. در این تحقیق میزان مصرف لبنیات در دختران نوجوان در دو منطقه ۳ و ۱۰ آموزش پرورش شهر تهران بررسی می‌شود.

مواد و روش‌ها: بررسی بصورت توصیفی - تحلیلی - مقطعی بر روی ۱۸۰ دختر دانش آموز مقطع راهنمایی انجام شد. جمع آوری اطلاعات از طریق پرسشنامه یاد آمد و بسامد خوراک صورت گرفت.

یافته‌ها: در بررسی انجام شده ۳۹٪ از دانش آموزان منطقه ۳ آموزش پرورش و ۷۳٪ از دانش آموزان منطقه ۱۰ کمتر از مقادیر توصیه شده لبنیات مصرف می‌کردند. در بین دانش آموزانی که دریافت لبنیات روزانه داشتند فقط ۱۰٪ از لبنیات ۲/۵ درصد چربی و اکثریت از لبنیات پرچرب استفاده می‌نمودند. بیشترین میزان مصرف لبنیات ۵۱٪ بود که در بین دختران ۱۴ سال مشاهده گردید. یاد آمد ۲۴ ساعته و بسامد لبنیات نشان داد که بیشترین مصرف روزانه ماست بود. میزان مصرف لبنیات ارتباط معنی داری با تحصیلات، درآمد و وضعیت اقتصادی والدین دانش آموزان و بعد خانوار داشت.

نتیجه گیری: مصرف بسیار کم لبنیات مشکل این گروه سنی است که بسیار حائز اهمیت است. اکثریت دانش آموزان از لبنیات پر چربی استفاده می‌کردند.

واژگان کلیدی: لبنیات، دختران نوجوان

پوستر: ۸۵

وضعیت تغذیه کودکان ۵۹-۶ ماهه و تاثیر مداخلات برنامه‌های مشارکتی بهبود تغذیه کودکان شهرستان سرخس در سال

۱۳۸۶

سیمین سیدی، دکتر عباس زوار و حمید جهان‌دخت مرعشی

مرکز بهداشت سرخس

seyedis1@mums.ac.ir

زمینه و هدف: هدف بررسی عبارت بود از تعیین وضعیت تغذیه کودکان ۵۹-۶ ماهه شهرستان بر اساس سن، جنس و منطقه جغرافیایی و همچنین تعیین تاثیر مداخلات برنامه‌های مشارکتی بر بهبود وضعیت تغذیه کودکان شهرستان سرخس.

مواد و روش‌ها: به دنبال استاندارد سازی ابزار و مواد مورد نیاز، تعداد ۱۴۷۴ کودک (۱۱۰۰ کودک روستایی، ۳۷۴ کودک شهری) مورد ارزیابی قرار گرفتند. سوء تغذیه شامل کم وزنی، لاغری، کوتاه قدی به تفکیک جنس، گروه‌های سنی و مناطق جغرافیایی محاسبه شد. اطلاعات طی یک دوره ۲۰ روزه از تمامی کودکان ۵۹-۶ ماهه مراجعه کننده به پایگاه‌های بهداشتی درمانی شهری و خانه‌های بهداشت شهرستان جمع آوری گردیده و با استفاده از نرم افزار آماری Epi 6 مورد تجزیه و تحلیل آماری شد.

یافته‌ها: از کل کودکان مورد بررسی، ۲۵/۴٪ شهری و ۷۴/۶٪ روستایی بودند، ۵۲/۲٪ مذکر (۵۰/۸٪ شهری، ۵۲/۶٪ روستایی) و ۴۷/۸٪ مونث (۴۹/۲٪ شهری، ۴۷/۴٪ روستایی) بودند. بر اساس نتایج حاصله، میزان کوتاه قدی شدید و متوسط ۱۳/۴ درصد، میزان کم وزنی شدید و متوسط ۹/۵ درصد و میزان لاغری شدید و متوسط ۷/۸ درصد محاسبه گردید. بر اساس نتایج سال ۱۳۸۳ میزان کوتاه قدی شدید و متوسط (۱۴/۷٪ در سال ۸۳) به میزان ۱/۳٪ کاهش داشته است.

نتیجه گیری: ارزیابی رشد (شامل قد، وزن) به بهترین وجه وضعیت تغذیه و سلامتی کودکان را روشن می‌سازد. اجرای مداخلات تغذیه ای شامل آموزش‌های مدون در خصوص تغذیه تکمیلی عملی، مشاوره تغذیه، پیگیری کودکان دچار اختلال رشد، بهسازی توالت‌ها، ترویج سبزی کاری در منازل و اقداماتی از این قبیل می‌تواند به بهبود شاخص‌های سوء تغذیه کمک کند.

واژگان کلیدی: وضعیت تغذیه، کودکان زیر ۵ سال، مداخله تغذیه مشارکتی

پوستر: ۸۶

تاثیر توزیع یک وعده غذای گرم بین کودکان ۶-۳ ساله روستا مهدهای شهرستان سرخس در سال تحصیلی ۱۳۸۷-۱۳۸۶

سیمین سیدی، دکتر عباس زوار و نوید سوداگر امیری

مرکز بهداشت سرخس

seyedis1@mums.ac.ir

زمینه و هدف: یکی از ابزارهای مهم تاثیر گزار بر رشد کودکان تغذیه مناسب می‌باشد. هم چنین عواملی چون فقر، عدم دسترسی به غذای کافی، ناآگاهی و عادات غلط غذایی، بروز بیماری‌ها و مراقبت ناکافی، محیط آلوده و ناسالم، موجبات سوء تغذیه در کودکان را فراهم می‌کند. هدف بررسی عبارت بود از تاثیر توزیع یک وعده غذای گرم بین کودکان ۶-۳ ساله روستا مهدهای شهرستان سرخس در سال تحصیلی ۱۳۸۷ - ۱۳۸۶.

موارد و روش‌ها: طی ۹ ماه اجرای برنامه، تعداد ۱۸۱ کودک ۶-۳ ساله روستایی (۳/۸٪ کودکان ۶-۳ ساله روستایی شهرستان)، به تعداد ۲۲-۲۰ وعده در ماه (۵ روز در هفته)، غذای گرم را براساس منوی غذایی دریافت کردند. از این تعداد ۴۷٪ دختر و ۵۳٪ درصد پسر بودند. نظارت بر حسن اجرای برنامه با کمک چک لیست‌های نظارتی بود. همچنین با استفاده از فرم‌های تنظیم شده، سه مرحله مراقبت شامل اندازه گیری قد، وزن، وضعیت اختلال رشد در شروع، نیمه و انتهای طرح صورت گرفت. در طی اجرای برنامه، آموزش‌های تغذیه ای بر اساس کتب آموزشی، جهت مدیران روستا مهدها و مادران کودکان انجام گردید.

یافته‌ها: میزان اختلال رشد در کودکان تحت پوشش از ۱/۲٪ (۲ کودک)، در ابتدای طرح به ۲۷٪ (۴۸ کودک) در انتهای طرح افزایش یافت که عواملی چون افزایش بار بیماری‌ها در فصل زمستان، عدم توجه کافی مادران به تغذیه در وعده غذایی صبحانه کودکان و دیگر عوامل در این موضوع مداخله داشتند.

نتیجه گیری: با توجه به اجرای برنامه برای اولین بار در شهرستان و با توجه به مشکلات شناسایی شده در طی اجرای طرح و تلاش در جهت رفع آن‌ها، می‌توان امیدوار بود که این برنامه در سال تحصیلی آینده، با موفقیت بیشتری صورت گیرد.

واژگان کلیدی: کودکان، وعده غذایی، روستامهد

پوستر: ۸۷

مقایسه میزان استقبال اولیاء کودک دچار لاغری از برنامه مشاوره تغذیه با اولیاء کودکان دچار چاقی در برنامه سنجش بدو ورود به مقطع ابتدایی شهرستان شیراز

مریم مهارت و محسن فرخی
maharatnut@yahoo.com

زمینه و هدف: شاخصهای آنتروپومتری از بخش‌های مورد سنجش کودکان ورودی به مقطع ابتدایی می‌باشد. تجزیه و تحلیل این شاخص و برنامه ریزی جهت حل مشکل سوتغذیه در این مقطع سنی نقش مهمی در پیشگیری از افت تحصیلی و بهبود رشد کودکان دارد.

مواد و روش‌ها: در این مطالعه توصیفی - مقطعی کلیه کودکان مورد ارزیابی در پایگاه‌های سنجش ورود به اول ابتدایی تحت پوشش مرکز بهداشت شماره ۱ شیراز مورد ارزیابی قرار گرفتند. (۵۳۲۱ نفر) وزن برحسب kg و قد به سانتیمتر ارزیابی و بر اساس آن شاخص BMI با منحنی‌های استاندارد مقایسه شد جهت آنالیز آماری از نرم افزار SPSS و آمار توصیفی استفاده شد با تهیه برگ ارجاع از مادران در دو گروه کودکان دچار لاغری و چاقی بصورت هفتگی دعوت گردید تا در جلسات مشاوره تغذیه مجزا شرکت نمایند. و میزان استقبال آنان از این برنامه مورد ارزیابی قرار گرفت

یافته‌ها: ۲۷/۱٪ تعداد از کودکان دچار لاغری و ۶/۵٪ دچار چاقی بودند که همگی جهت شرکت در جلسات مشاوره ارجاع شدند ارزیابی موارد شرکت در جلسات مشاوره نشان داد که از مجموع ۱۴۴۱ مادر دارای کودک دچار لاغری ۲۱/۸٪ و از ۳۴۳ مادر دارای کودک دچار چاقی و اضافه وزن ۲۱٪ در جلسات شرکت نمودند.

نتیجه گیری: بین میزان استقبال مادران کودکان چاق و لاغر در زمینه شرکت در جلسات مشاوره اختلافات آماری معنی دار وجود ندارد و لیکن در کل نتایج بررسی نشانگر آنست که در مجموع تنها یک پنجم از برنامه مشاوره استقبال داشته اند که بیانگر لزوم ارتقاء آگاهی مادران در زمینه عوارض اختلال رشد در مادران از بدو کودکی فرزندان شان در مراکز بهداشتی دارد.

واژگان کلیدی: کودکان، مشاوره تغذیه

پوستر: ۸۸

وضعیت رشد کودکان ۶-۲ سال تحت نظارت سازمان بهزیستی شهر شیراز در سال ۱۳۸۷ و مقایسه آن با استاندارد NCHS

محمدحسن افتخاری، وحیده عابدی و سحر پوربختگان
گروه تغذیه، دانشکده بهداشت و تغذیه، دانشگاه علوم پزشکی شیراز
h_eftekhari@yahoo.com

زمینه و هدف: هدف از این مطالعه تعیین رشد کودکان ۶-۲ سال بر اساس صدکهای قد، وزن و میانگین آنها در مقایسه با استاندارد NCHS می‌باشد.

مواد و روش‌ها: این مطالعه مقطعی توصیفی تحلیلی در سال ۱۳۸۷ بر روی ۲۸۶ کودک ۶-۲ سال (۱۴۵ دختر و ۱۴۱ پسر) تحت نظارت سازمان بهزیستی از مهدکودک‌های با درجات مختلف ۱، ۲ و ۳ مناطق ۴ گانه شهر شیراز انجام شد. نمونه‌ها به روش تصادفی طبقه ای (نوع مهدکودکها طبقات را تشکیل می‌دادند) انتخاب شدند. سنجش وزن بر حسب کیلوگرم و قد بر حسب سانتیمتر انجام شد. جهت آنالیز آماری با استفاده از نرم افزار SPSS از آزمون‌های مربوط به صدکها، آزمون one sample t-test و آمار توصیفی استفاده شد.

یافته‌ها: از نظر رشد وزنی درصد بیشتری از دختران ۲۴ تا ۳۶ ماه در مقایسه با استاندارد NCHS زیر صدک ۵ بوده اند (۱۴/۲٪ دختران و ۱۲/۶٪ پسران). در سنین ۶-۴ سال براساس وزن برای سن به ترتیب ۱۶/۳ و ۱۰/۵٪ پسران و دختران زیر صدک ۵ و ۵/۴٪ پسران بالای صدک ۹۵ بودند. براساس شاخص قد برای سن ۴۱٪ پسران و ۱۷٪ از دختران ۲۴ تا ۳۶ ماه زیر صدک ۵ بودند. همچنین براساس این شاخص ۱۶/۲۷ و ۲۰/۳٪ پسران و دختران ۶-۴ سال زیر صدک ۵ و ۳/۸۷ و ۱/۵٪ پسران و دختران بالای صدک ۹۵ بودند. بین طبقه اجتماعی و وزن کودکان رابطه معنی داری پیدا شد (p=0.04). بین طبقه اجتماعی و قد کودکان رابطه معنی داری وجود داشت (p=0.07).

نتیجه گیری: نتایج نشان می‌دهد با توجه به اختلاف میانگین، صدکهای وزن و قد دختران و پسران منطقه در مقایسه با استاندارد NCHS سوءتغذیه مزمن (کوتاه قدی) و حاد (کم وزنی) در کودکان وجود داشته است. در هر دو جنس طبقه اجتماعی در بروز سوءتغذیه مؤثر بوده است.

واژگان کلیدی: مهد کودک، وضعیت تغذیه

پوستر: ۸۹

کم وزنی و کوتاهی قد در بین دانش آموزان پایه اول ابتدایی شهر تبریز در سال تحصیلی ۸۶-۸۵

مریم خزدوز، سید جمال قائم مقامی و مهین داهیم

دانشگاه علوم پزشکی تبریز

maryamkh_83@yahoo.com

زمینه و هدف: با وجود تلاش‌های فراوان سازمان بهداشت جهانی در جهت ارتقاء سلامت جوامع، سوءتغذیه هنوز هم از مشکلات عمده دنیاست. از جمله اشکال مهم سوءتغذیه در جوامع کم وزنی و کوتاهی قد می‌باشد. لذا مطالعه حاضر به منظور بررسی کم وزنی و کوتاهی قد در بین دانش آموزان پایه اول ابتدایی شهر تبریز صورت گرفته است.

مواد و روش‌ها: این تحقیق بر روی ۵۶۰۰ نفر از کل جمعیت دانش آموزان پایه اول ابتدایی شهر تبریز انجام شد. نمونه گیری بصورت خوشه ای تصادفی در ۵ ناحیه آموزش و پرورش شهر تبریز انجام و اندازه گیری‌های آنترپومتر از قبیل قد و وزن طبق استانداردها صورت گرفت. با توجه به نمودارهای استاندارد بین المللی CDC افراد با نمایه توده بدنی بین صدک ۳-۲۵ کم وزنی متوسط و زیر صدک ۳ کم وزنی شدید و همچنین کوتاه قدی براساس شاخص قد به سن (Stunting) کمتر از انحراف معیار SD ۲- تعریف شد. از نرم افزار Epi-info و Spss جهت آنالیز داده‌ها استفاده شد.

یافته‌ها: اطلاعات بدست آمده نشان دادند که ۲۲/۹٪ افراد (۲۲/۹٪ دختران و ۲۳/۳٪ پسران) بین صدک ۳-۲۵ و ۱۳/۸٪ افراد (۱۲/۹٪ دختران و ۱۴/۸٪ پسران) زیر صدک ۳ قرار داشتند. در مقایسه بین دو جنس در مورد کم وزنی رابطه معنی داری مشاهده نگردید. در مورد کوتاه قدی ۸/۳٪ افراد (۷/۹٪ دختران و ۸/۶٪ پسران) زیر SD ۲- قرار داشتند

نتیجه گیری: یافته‌ها حاکی از وجود کم وزنی متوسط تا شدید و کوتاهی قد در بین این دسته از کودکان بود که نشان دهنده سوءتغذیه متوسط تا شدید در جامعه است.

واژگان کلیدی: کم وزنی، کوتاه قدی، دانش آموزان ابتدایی

پوستر: ۹۰

وضعیت رشد کودکان ۶-۲ سال تحت نظارت سازمان بهزیستی شهر شیراز در سال ۱۳۸۷ و مقایسه آن با استاندارد

NCHS

محمدحسن افتخاری استادیار، وحیده عابدی، سحر پوربختگان وهاله قائم

دانشکده بهداشت و تغذیه دانشگاه علوم پزشکی شیراز

h_eftekhari@yahoo.com

زمینه و هدف: هدف از این مطالعه تعیین رشد کودکان ۶-۲ سال بر اساس صدکهای قد، وزن و میانگین آنها در مقایسه با استاندارد NCHS می‌باشد.

مواد و روش‌ها: این مطالعه مقطعی توصیفی تحلیلی در سال ۱۳۸۷ بر روی ۲۸۶ کودک ۶-۲ سال (۱۴۵ دختر و ۱۴۱ پسر) تحت نظارت سازمان بهزیستی از مهدکودکهای با درجات مختلف ۱، ۲ و ۳ مناطق ۴ گانه شهر شیراز انجام شد. نمونه‌ها به روش تصادفی طبقه ای (نوع مهدکودکها طبقات راتشکیل می‌دادند) انتخاب شدند. سنجش وزن بر حسب کیلوگرم و قد بر حسب سانتیمتر انجام شد. جهت آنالیز آماری با استفاده از نرم افزار SPSS از آزمون‌های مربوط به صدکها، آزمون one sample t-test و آمار توصیفی استفاده شد.

یافته‌ها: از نظر رشد وزنی در صدبیشتری از دختران ۲۴ تا ۳۶ ماه در مقایسه با استاندارد NCHS زیر صدک ۵ بوده اند (۱۴/۲٪ دختران و ۱۲/۶٪ پسران). در سنین ۶-۴ سال براساس وزن برای سن به ترتیب ۱۰/۵ و ۱۶/۳٪ پسران و دختران زیر صدک ۵ و ۵/۴٪ پسران بالای صدک ۹۵ بودند. براساس شاخص قد برای سن ۴۱٪ پسران و ۱۷٪ از دختران ۲۴ تا ۳۶ ماه زیر صدک ۵ بودند. همچنین براساس این شاخص ۱۶/۲۷ و ۲۰/۳٪ پسران و دختران ۶-۴ سال زیر صدک ۵ و ۳/۸۷ و ۱/۵٪ پسران و دختران بالای صدک ۹۵ بودند. بین طبقه اجتماعی و وزن کودکان رابطه معنی داری پیدا شد (p=0/04). همچنین بین طبقه اجتماعی و قد کودکان رابطه معنی داری وجود داشت (p=0/07).

نتیجه گیری: نتایج نشان می‌دهد با توجه به اختلاف میانگین، و صدکهای وزن و قد دختران و پسران منطقه در مقایسه با استاندارد NCHS، سوءتغذیه مزمن (کوتاه قدی) و حاد (کم وزنی) در کودکان وجود داشته است. در هر دو جنس طبقه اجتماعی دربروز سوءتغذیه مؤثر بوده است.

واژگان کلیدی: کودکان، رشد، بهزیستی، قد، وزن

پوستر: ۹۱

رویکرد مادران در مورد مصرف میان وعده کودکان دبستانی - منطقه ۱۳ تهران

ناهید خلدی، فرهاد جعفری، ملیحه امین زاده و فرزانه اخوان

دانشکده پزشکی دانشگاه شاهد

kholdi_nahid@yahoo.com

زمینه و هدف: میان وعده‌ها در تامین نیازهای تغذیه ای کودکان نقش دارند. برخی از والدین تصور میکنند کودکان در مصرف میان وعده زیاده روی می‌کنند، و بدین جهت بجای آموزش در مورد مصرف میان وعده‌های مناسب، مانع مصرف آنها می‌شوند. هدف این مطالعه تعیین رویکرد مادران در مورد مصرف میان وعده کودکان دبستانی است.

مواد و روش‌ها: در این مطالعه توصیفی-تحلیلی-مقدماتی ۱۴۲ مادر مراجعه کننده به مراکز بهداشتی-درمانی منطقه ۱۳ تهران که کودک دبستانی داشتند مورد مصاحبه قرار گرفتند. برای تعیین رابطه سطح و رشته تحصیلی و شغل والدین با رفتار مادران در مورد مصرف میان وعده کودکان از آزمون کای-دو و تست دقیق فیشر استفاده شد.

یافته‌ها: سطح تحصیلات ۶۵٪ مادران دیپلم و فقط ۱۲/۱٪ مادران شاغل بودند. کنترل مصرف پول توجیبی کودکان برای خرید موادغذایی توسط ۸۳/۵٪ مادران انجام می‌شد. بطور کلی ۸۵/۷٪ مادران رفتار درمورد ترغیب کودک به مصرف میان وعده داشتند که با شغل، سطح و رشته تحصیلی والدین رابطه نداشت. در ۹۱/۸۱٪ موارد میان وعده توسط والدین تهیه می‌شد و ۱۸٪ مادران شیر، ۳۰٪ میوه و ۳۰٪ آبمیوه طبیعی را میان وعده مناسبی برای کودک نمی‌دانستند. تمام مادران شاغل و دارای تحصیلات بالای دیپلم در تهیه میان وعده علاقه کودک ($p = 0/015$) و ارزش غذایی ($p = 0/012$) را در نظر می‌گرفتند. شغل مادران بر ترتیب با در نظر گرفتن علاقه کودک ($p = 0/038$) و شغل پدر با بهداشتی بودن میان وعده ($p = 0/03$) رابطه داشت.

نتیجه گیری: یافته‌ها نشان میدهد برای تصحیح رفتار غذایی کودک درمورد مصرف میان وعده‌های مناسب آموزش و تغییر رویکرد والدین به میان وعده‌ها ضروری است.

واژگان کلیدی: مادران، میان وعده، کودکان دبستانی

پوستر: ۹۲

مقایسه دو استاندارد جهانی در تعیین وضعیت نمایه توده بدنی دانش آموزان دبستانی شهر اهواز

مینا طباطبایی، احمدرضا درستی، سیدعلی کشاورز، فریدون سیاسی وعباس رحیمی

گروه تغذیه و بیوشیمی، دانشکده بهداشت، دانشگاه علوم پزشکی تهران

m.tabatabaei@yahoo.com

زمینه و هدف: این بررسی با هدف تعیین وضعیت نمایه توده بدنی (BMI) در دانش آموزان دبستانی شهر اهواز براساس مرجع جدید سازمان بهداشت جهانی WHO 2007 و مقایسه آن با مرجع CDC2000 صورت گرفت.

مواد و روش‌ها: در یک مطالعه مقطعی در دبستانهای شهر اهواز در زمستان ۱۳۸۱، تعداد ۳۴۸۲ دانش آموز ۶-۱۲ ساله به روش خوشه ای دو مرحله ای انتخاب شدند. قد و وزن اندازه گیری و BMI محاسبه شد. دو مرجع WHO و CDC برای تعیین وضعیت BMI دانش آموزان بکار رفت، بدین صورت که دانش آموزانی که در مقایسه با صدکهای BMI دو مرجع، BMI کمتر از صدک ۵، $95 < BMI$ و $85 \leq BMI$ داشتند، بترتیب لاغر، دارای اضافه وزن و چاق محسوب شدند.

یافته‌ها: شیوع لاغری، اضافه وزن و چاقی براساس مرجع CDC بترتیب ۱۳/۳٪، ۶/۷٪ و ۵/۲٪ بدست آمد که این درصدها براساس مرجع WHO بترتیب ۱۱/۹، ۶/۴ و ۸/۲ بود. شیوع لاغری و اضافه وزن تفاوت معنی داری بین دو مرجع نداشت، درحالیکه چاقی تفاوت معنی دار داشت. برپایه مرجع CDC کم وزنی و اضافه وزن در دختران بیش از پسران بود ($p < 0/05$)، ولی چاقی تفاوت معنی داری نشان نداد. براساس مرجع WHO شیوع چاقی و لاغری تفاوت معنی داری بین دو جنس نداشت، ولی اضافه وزن در دختران بیش از پسران بود ($p < 0/05$).

نتیجه گیری: شیوع لاغری و چاقی در دانش آموزان دبستانی شهر اهواز بالاست و انجام مداخلات برای کاهش شیوع لازم می‌باشد. همچنین شیوع چاقی با استفاده از دو مرجع فوق تفاوت معنی دار دارد.

واژگان کلیدی: نمایه توده بدن، دانش آموزان، لاغری، چاقی، WHO، CDC

پوستر: ۹۳

شیوع کوتاه قدی تغذیه ای در کودکان زیر ۶ سال استان خراسان جنوبی به تفکیک شهرستان

مینا طباطبایی، سوری صغری راغبی، مینا مینایی و ولی الله زراعتکار

اداره بهبود تغذیه جامعه، وزارت بهداشت، درمان و آموزش پزشکی و معاونت بهداشتی دانشگاه علوم پزشکی بیرجند

m.tabatabaei@yahoo.com

زمینه و هدف: سوء تغذیه علت ۵۳٪ مرگ و میر کودکان در جهان است و کوتاه قدی تغذیه ای بازتاب غفلت گذشته و فرصتهای از دست رفته است. نظر به نبود اطلاعاتی درباره وضعیت کوتاه قدی تغذیه ای شهرستانهای استان خراسان جنوبی، بررسی حاضر با هدف تعیین شیوع کوتاه قدی تغذیه ای در کودکان زیر ۶ سال این استان انجام گرفت.

مواد و روشها: تعداد ۱۸۹۶ کودک زیر ۶ سال (۲۷۰ کودک در هر شهرستان) در تابستان ۱۳۸۶ به روش خوشه ای و به نسبت جمعیت شهری و روستایی انتخاب شدند. قد و وزن اندازه گیری و امتیاز قد برای سن براساس مرجع NCHS 1978 با استفاده از نرم افزار EPI محاسبه گردید. کودکانی که امتیاز قد برای سن آنها ≥ -2 انحراف معیار بود، به عنوان افراد مبتلا به کوتاه قدی تغذیه ای محسوب شدند.

یافتهها: شیوع کوتاه قدی تغذیه ای در هر یک از شهرستانهای نهبندان، سربیشه، قائن، درمیان، سرایان، فردوس و بیرجند بترتیب ۳۵/۴٪، ۲۶/۲٪، ۲۰/۴٪، ۱۸/۵٪، ۱۵/۰٪، ۱۴/۷٪ و ۱۱/۰٪ بود. شیوع در کل استان ۱۸/۳٪ بدست آمد که این رقم در شهر ۱۲/۹٪ و در روستا ۲۳/۷٪ محاسبه شد ($p < 0.001$). شیوع کوتاه قدی بین پسران و دختران تفاوت معنی داری نشان نداد (۱۹/۱٪ و ۱۷/۶٪: بترتیب).

نتیجه گیری: شیوع کوتاه قدی تغذیه ای در کودکان زیر ۶ سال شهرستانهای استان خراسان جنوبی یک مشکل تغذیه ای است و انجام اقدامات لازم برای درمان و پیشگیری از آن ضروری است. انجام این اقدامات به همکاریهای سازمانهای مختلف مانند وزارت بهداشت، وزارت رفاه و تامین اجتماعی، سازمان بهزیستی و سایر بخشها نیاز دارد.

پوستر: ۹۴

شیوع کم وزنی در کودکان زیر ۶ سال استان خراسان شمالی به تفکیک شهرستان

مینا طباطبایی، نسرین علیزاده، سعیدصادقیان شریف، مینا مینایی، طاهره رام و زهرا حسینی خوشان

اداره بهبود تغذیه جامعه، معاونت سلامت، وزارت بهداشت، درمان و آموزش پزشکی؛ معاونت بهداشتی دانشگاه علوم پزشکی خراسان

شمالی

m.tabatabaei@yahoo.com

زمینه و هدف: در حدود ۲۷٪ کودکان کمتر از ۵ سال در کشورهای درحال توسعه کم وزن هستند. برنامه ریزی برای مداخلاتی که به کاهش سوءتغذیه بینجامد، به آگاهی از شیوع سوءتغذیه بستگی دارد. بنابراین، نظر به نبود اطلاعات جامع درباره وضعیت کم وزنی استان خراسان شمالی و شهرستانهای آن، بررسی حاضر با هدف تعیین شیوع کم وزنی در کودکان زیر ۶ سال این استان صورت گرفت.

مواد و روشها: طی یک نمونه گیری خوشه ای که به نسبت جمعیت شهری و روستایی هریک از شهرستانها در تابستان ۱۳۸۶ انجام گرفت، تعداد ۱۶۲۴ کودک زیر ۶ سال در سطح استان (۲۷۰ کودک در هر شهرستان) بررسی شدند. قد و وزن اندازه گیری و امتیاز وزن برای سن با استفاده از مرجع NCHS 1978 و نرم افزار EPI تعیین شد. کم وزنی به صورت امتیاز وزن برای سن ≥ -2 انحراف معیار مرجع تعریف گردید.

یافتهها: اسفراين بیشترین شیوع کم وزنی (۱۳/۰٪) و بجنورد کمترین شیوع را (۶/۳٪) بین شهرستانها داشتند. در شهرستانهای مانه و سملقان، فاروج، جاجرم و شیروان شیوع کم وزنی بترتیب ۸/۸٪، ۷/۱۸٪، ۷/۱٪ و ۷/۱۰٪ بدست آمد. در کل استان ۷/۳٪ کودکان کم وزن بودند. کودکان روستایی بیش از کودکان شهری کم وزنی داشتند (۱۰/۸٪ برابر ۳/۶؛ $p < 0.05$). شیوع در پسران ۶/۷٪ و در دختران ۸/۹٪ بود که تفاوت آماری در مرز معنی داری داشت ($p = 0.054$).

نتیجه گیری: در بین شهرستانهای استان خراسان شمالی، اسفراين با بالاترین شیوع در اولویت برنامههای مداخله ای برای کاهش کم وزنی در این استان است. انجام این مداخلات به همکاریهای بین بخشی سازمانهای مرتبط نیاز دارد.

پوستر: ۹۵

مقایسه شیوع کم وزنی، اضافه وزن و چاقی در دانش‌آموزان دبستانی شهر اراک بر اساس معیار ایرانی و نمودارهای CDC

افسون طلائی، فردین فرجی و حمید رضا مهاجرانی

دانشگاه آزاد اراک و دانشگاه علوم پزشکی اراک

talaieafsoon@yahoo.com

زمینه و هدف: امروزه روند رو به رشد چاقی در میان کودکان کشورهای در حال توسعه که هنوز گریبانگر سوء تغذیه می‌باشند، بعنوان یکی از معضلات بهداشتی مطرح می‌باشد. در این مطالعه شیوع کم وزنی، اضافه وزن و چاقی در دانش‌آموزان دبستانی شهر اراک بررسی گردید.

مواد و روش‌ها: در یک مطالعه مقطعی از طریق نمونه‌گیری خوشه‌ای در سال تحصیلی ۸۵-۱۳۸۴ تعداد ۷۴۲ دانش‌آموز ۱۲-۷ ساله (۳۳۵ پسر، ۴۰۷ دختر) مورد بررسی قرار گرفتند. وزن با دقت ۰/۵ کیلوگرم و قد با دقت ۰/۵ سانتی‌متر اندازه‌گیری و BMI محاسبه گردید. صدک کمتر از ۵، ۹۵ < صدک ≤ ۸۵ و صدک ≤ ۹۵ به، ترتیب، به عنوان کم وزن، دارای اضافه وزن و چاق محسوب شدند. با استفاده از نرم افزار SPSS و روش‌های آماری توصیفی و با آزمون Mann-Whitney مقادیر صدکها مورد مقایسه قرار گرفت.

یافته‌ها: شیوع کم وزنی بر اساس معیار CDC، ۴/۴۱٪ و بر اساس معیار ایرانی ۹/۳٪ بود ($P < ۰/۰۰۱$). اضافه وزن بر اساس معیار CDC و ایرانی به ترتیب ۸٪ و ۱۷/۱٪ و چاقی بر اساس CDC و معیار ایرانی به ترتیب ۴٪ و ۱۰/۱٪ بود.

نتیجه گیری: مقادیر صدک‌های کم وزنی استاندارد CDC از مقادیر صدکهای مشابه معیار ایرانی بیشتر است ($P < ۰/۰۰۱$). شیوع کم وزنی بر اساس معیار CDC به میزان قابل توجهی بیش از حد انتظار بود ولی بر اساس معیار ایرانی شیوع کم وزنی در حد منتظره آن (۵٪) می‌باشد. بنابراین به نظر می‌رسد استفاده از مرجع CDC برای ارزیابی کودکان ایرانی مناسب نمی‌باشد.

واژگان کلیدی: کم وزنی، اضافه وزن، چاقی، دانش‌آموزان

پوستر: ۹۶

شیوع لاغری در کودکان زیر ۶ سال استان خراسان شمالی به تفکیک شهرستان

مینا مینایی، مریم زارعی، نسرین علیزاده، مینا طباطبایی، زهرا حسینی خوشان و فرزانه صادقی قطب آبادی

اداره بهبود تغذیه جامعه، معاونت سلامت، وزارت بهداشت، درمان و آموزش پزشکی؛ معاونت بهداشتی دانشگاه علوم پزشکی خراسان شمالی

minaie40@yahoo.com

زمینه و هدف: با توجه به لزوم آگاهی از وضعیت سوء تغذیه در مناطق مختلف کشور برای انجام مداخلات، همچنین نبود اطلاعات کافی درباره شیوع لاغری در شهرستان‌های مختلف استان خراسان شمالی، این مطالعه با هدف تعیین وضعیت لاغری در کودکان زیر ۶ سال این استان انجام گرفت.

مواد و روش‌ها: در تابستان ۱۳۸۶، تعداد ۱۶۲۴ کودک زیر ۶ سال (۲۷۰ کودک در هر یک از شهرستانهای استان خراسان شمالی به نسبت جمعیت شهری و روستایی) به روش خوشه‌ای مطالعه شدند. قد و وزن اندازه‌گیری شد و مرجع NCHS 1978 و نرم افزار EPI برای تعیین امتیاز وزن برای قد بکار رفت. لاغری به صورت امتیاز وزن برای قد $-2 \leq$ انحراف معیار مرجع تعریف گردید.

یافته‌ها: شیوع لاغری در شهرستانهای بجنورد، شیروان، اسفراین، جاجرم، فاروج و مانه و سملقان به ترتیب ۶/۱۰٪، ۵/۶٪، ۵/۲٪، ۴/۵٪، ۴/۴٪ و ۳/۳٪ بدست آمد. در کل استان ۵/۲٪ کودکان لاغر بودند که این رقم در شهر ۶/۱٪ و در روستا ۴/۵٪ محاسبه شد که تفاوت آماری در مرز معنی داری داشت ($p=۰/۰۵۶$). شیوع لاغری بین پسران و دختران تفاوت معنی داری نداشت (۵/۰٪ و ۵/۶٪ به ترتیب).

نتیجه گیری: براساس تقسیم بندی WHO، استان خراسان شمالی دارای شیوع متوسط لاغری است. در بین شهرستانهای استان، بجنورد بالاترین شیوع (۶٪) و مانه و سملقان کمترین شیوع (۳/۳٪) را دارند. بنابراین برخی از شهرستان‌های این استان نیازمند طراحی و اجرای مداخلات تغذیه‌ای با مشارکت سایر بخشهای توسعه و رفاه اجتماعی می‌باشند.

واژگان کلیدی: لاغری، کودکان زیر ۶ سال، خراسان شمالی

پوستر: ۹۷

شیوع کوتاه قدی تغذیه ای در کودکان زیر ۶ سال استان خراسان شمالی به تفکیک شهرستان
مینامینایی، فرزانه صادقی قطب آبادی، نسرین علیزاده، سعید صادقیان شریف، طاهره رام و مریم زارعی
اداره بهبود تغذیه جامعه، معاونت سلامت، وزارت بهداشت، درمان و آموزش پزشکی؛ معاونت بهداشتی دانشگاه علوم پزشکی خراسان
شمالی

minaie40@yahoo.com

زمینه و هدف: در حدود ۳۲ درصد کودکان زیر ۵ سال در کشورهای در حال توسعه به کوتاه قدی تغذیه ای مبتلا هستند. در ایران نیز کوتاه قدی در برخی مناطق شیوع بالایی دارد. با توجه به نبود اطلاعات کافی از وضعیت کوتاه قدی تغذیه ای کودکان زیر ۶ سال در استان خراسان شمالی و شهرستانهای آن، این بررسی با هدف تعیین شیوع کوتاه قدی تغذیه ای صورت گرفت.

مواد و روش‌ها: در تابستان ۱۳۸۶، تعداد ۱۶۳۴ کودک زیر ۶ سال (۲۷۰ نفر در هر شهرستان) بررسی شدند. روش نمونه گیری به صورت خوشه ای و به نسبت جمعیت شهری و روستایی هر شهرستان بود. قد و وزن اندازه گیری و مرجع NCHS 1978 و نرم افزار EPI برای تعیین امتیاز قد برای سن بکار برده شد. امتیاز قد برای سن ≥ -2 انحراف معیار مرجع به عنوان کوتاه قدی محسوب گردید.

یافته‌ها: در کل استان، ۷/۳٪ کودکان کوتاه قد بودند. شیوع در شهر ۳/۶٪ و در روستا ۱۰/۸٪ بود که تفاوت معنی داری بود. کوتاه قدی تغذیه ای در پسران و دختران برتریب ۵/۶٪ و ۹/۱٪ بدست آمد ($p < 0/01$). شیوع کوتاه قدی در مانه و سملقان ۱۰/۹٪، فاروج ۸/۷٪، اسفراین ۸/۶٪، بجنورد ۶/۷٪، جاجرم ۵/۶٪ و شیروان ۵/۲٪ بود.

نتیجه گیری: براساس تعریف WHO، شهرستان مانه و سملقان دارای شیوع متوسط کوتاه قدی و سایر شهرستانها دارای شیوع پایین می‌باشند. مناطق روستایی استان شیوع متوسط و مناطق شهری شیوع پایین کوتاه قدی دارند. بنابراین، این شهرستان و مناطق روستایی استان در اولویت برنامه‌های مداخله ای برای کاهش کوتاه قدی تغذیه ای هستند.

واژگان کلیدی: کوتاه قدی تغذیه ای، کودکان زیر ۶ سال، خراسان شمالی

پوستر: ۹۸

شیوع لاغری در کودکان زیر ۶ سال استان خراسان جنوبی به تفکیک شهرستان
سعید صاقیان شریف، مریم زارعی، مینا مینایی، سوری صغری راغبی، ولی الله زراعتکار و مصطفی فاطمی
اداره بهبود تغذیه جامعه، وزارت بهداشت، درمان و آموزش پزشکی، مرکز تحقیقات غدد دانشگاه علوم پزشکی شهید بهشتی و معاونت
بهداشتی دانشگاه علوم پزشکی بیرجند

minaie40@yahoo.com

زمینه و هدف: بیشتر مرگهای کودکان زیر ۵ سال در کشورهای در حال توسعه به اثرات سوءتغذیه متوسط و شدید روی عفوئتها قابل استناد است. آگاهی از وضعیت موجود برای برنامه ریزی در راستای کاهش سوءتغذیه ضروری می‌باشد. بنابراین مطالعه حاضر با هدف تعیین شیوع لاغری در کودکان زیر ۶ سال شهرستانهای استان خراسان جنوبی که اطلاعاتی درباره وضعیت لاغری آنها در دست نبود، انجام شد.

مواد و روش‌ها: در تابستان ۱۳۸۶، تعداد ۱۸۹۶ کودک زیر ۶ سال (۲۷۰ کودک در هر یک از شهرستانها) به نسبت جمعیت شهری و روستایی و به روش خوشه ای مطالعه شدند. قد و وزن اندازه گیری شد و مرجع NCHS 1978 و نرم افزار EPI برای تعیین امتیاز وزن برای قد بکار رفتند. لاغری در کودکان به صورت امتیاز وزن برای قد برابر یا زیر ۲ انحراف معیار مرجع تعریف گردید.

یافته‌ها: بیشترین شیوع لاغری در نهندان (۱۰/۹٪) و کمترین در فردوس (۴/۶٪) بود. شیوع لاغری در شهرستانهای سرایان ۹٪، بیرجند ۸/۹٪، سربیشه ۸/۶٪، درمیان ۸/۵٪ و قائن ۷/۰٪ بدست آمد. لاغری در کل استان ۸/۲٪ محاسبه گردید. شیوع در مناطق روستایی ۹/۰٪ و در مناطق شهری ۷/۴٪ محاسبه شد که تفاوت معنی دار نبود. پسران در مقایسه با دختران بیشتر لاغر بودند (به ترتیب ۹/۴٪ و ۶/۶٪ و $p < 0/05$).

نتیجه گیری: براساس تقسیم بندی سازمان بهداشت جهانی، استان خراسان جنوبی دارای شیوع متوسط لاغری است. در بین شهرستانهای استان، نهندان دارای شیوع بالای لاغری و سایر شهرستانها غیر از فردوس دارای شیوع متوسط لاغری می‌باشند. بنابراین انجام مداخلات بین بخشی با همکاری سازمانهای مرتبط برای کاهش شیوع ضروری است.

واژگان کلیدی: لاغری، کودکان، خراسان جنوبی

پوستر: ۹۹

شیوع کم وزنی در کودکان زیر ۶ سال استان خراسان جنوبی به تفکیک شهرستان
مینا مینایی، فرزانه صادقی قطب آبادی، سوری صغری راغبی، مصطفی فاطمی و مینا طباطبایی
اداره بهبود تغذیه جامعه، معاونت سلامت، وزارت بهداشت، درمان و آموزش پزشکی؛ معاونت بهداشتی دانشگاه علوم پزشکی خراسان جنوبی

minaie40@yahoo.com

زمینه و هدف: سوء تغذیه یک بحران فراگیر جهانی است و درمان و پیشگیری از آن مستلزم آگاهی از وضعیت شیوع در مناطق مختلف کشور می باشد. بر این اساس، با توجه به نبود اطلاعات کافی در زمینه شیوع کم وزنی در شهرستانهای استان خراسان جنوبی بررسی حاضر با هدف تعیین شیوع کم وزنی در کودکان زیر ۶ سال انجام گرفت.

مواد و روش ها: طی یک نمونه گیری خوشه ای، تعداد ۱۸۹۶ کودک زیر ۶ سال (۲۷۰ کودک در هر شهرستان) به نسبت جمعیت شهری و روستایی در تابستان ۱۳۸۶ بررسی شدند. قد و وزن اندازه گیری و از مرجع NCHS 1978 و نرم افزار EPI برای تعیین امتیاز وزن برای سن کودکان استفاده شد. کم وزنی بر اساس امتیاز وزن برای سن برابر یا زیر ۲ انحراف معیار مرجع تعریف گردید.

یافته ها: در کل استان شیوع کم وزنی ۱۸/۴٪ بدست آمد. کم وزنی در کودکان روستایی استان (۲۲/۴٪) بطور معنی داری بیش از کودکان شهری (۱۴/۱٪) بود. شیوع کم وزنی در پسران ۱۸/۹٪ و در دختران ۱۷/۹٪ محاسبه گردید که تفاوت معنی داری نداشت. بیشترین شیوع کم وزنی در نهمندان (۲۶/۷٪) مشاهده شد و درصد شیوع در سایر شهرستانها عبارت بود از: سرایان ۲۲/۶٪، قائن ۲۱/۸٪، سربیشه ۱۹/۴٪، درمیان ۱۵/۱٪، بیرجند ۱۴/۷٪ و فردوس ۱۳/۱٪.

نتیجه گیری: کم وزنی در کودکان زیر ۶ سال استان خراسان جنوبی شیوع بالایی دارد و شناخت عوامل دخیل، همچنین تمهیداتی برای کاهش شیوع آن لازم می باشد. در بین شهرستانهای استان، نهمندان با بالاترین شیوع در اولویت برنامه های مداخله ای است و به توجه ویژه برای کاهش سوء تغذیه نیاز دارد.

واژگان کلیدی: کم وزنی، کودکان، خراسان جنوبی

پوستر: ۱۰۰

شیوع سوء تغذیه در کودکان زیر ۵ سال ضیاء آباد قزوین و مقایسه آن با استاندارد NCHS/WHO و میانگین کشوری
مصطفی نوروزی، رزا زاوشی، محمود علیپور حیدری، مریم باقری وند و بیتا صفایی
دانشگاه علوم پزشکی و خدمات بهداشتی درمانی قزوین

m41noroozi@yahoo.com

زمینه و هدف: هدف بررسی تعیین شیوع سوء تغذیه در کودکان ۵ - ۰ ساله پایگاه ضیاء آباد و مقایسه آن با استاندارد NCHS/WHO و میانگین کشوری بود.

مواد و روش ها: این پژوهش یک مطالعه مقطعی توصیفی بوده که شامل ۷۱۶ کودک زیر ۵ سال (۳۵۹ پسر و ۳۵۷ دختر) منطقه ضیاء آباد بود. کودکان به روش Total sampling از ۷ روستای منطقه نمونه گیری و تحت اندازه گیری قد، وزن و دور سر قرار گرفتند. آنالیز داده ها با استفاده از آزمونهای t و z انجام و با استاندارد NCHS/WHO مقایسه شد.

یافته ها: میزان شیوع سوء تغذیه خفیف از نوع کوتاه قدی در کل پسران و دختران بترتیب ۲۶/۲٪ و ۲۳/۲٪ و از نوع کم وزنی (۱۴/۸٪ و ۱۲/۰۴٪) بود. میزان کوتاه قدی متوسط و شدید ۲۴/۶٪ بود که بیشتر از سایر مناطق قزوین (۱۶/۷٪) است. میزان شیوع سوء تغذیه شدید و متوسط از نوع کم وزنی ۲/۷٪ بود که کمتر از میزان آن در کل مناطق روستایی کشور (۱۳/۷٪) است. میزان لاغری شدید و متوسط ۰/۲۷٪ و در ضیاء آباد کمتر از میزان آن در کل مناطق روستایی کشور (۴/۸٪) است. براساس صدک قد، وزن و دور سر، بترتیب پسران و دختران ۶۹/۹٪ و ۷۸/۶٪، ۵۳/۰۴٪ و ۳۷/۴۳٪ و ۵۵/۶٪ و ۵۳/۲٪ زیر صدک ۵۰ NCHS قرار دارند.

نتیجه گیری: قد در هر دو جنس کمتر از استانداردهای NCHS/WHO و میانگین قد، وزن و دور سر کودکان کمتر از میانه NCHS/WHO است.

واژگان کلیدی: کودکان زیر ۵ سال، شیوع سوء تغذیه، کوتاه قدی، کم وزنی

پوستر: ۱۰۱

مقایسه میزان استقبال اولیاء کودکان لاغر از برنامه مشاوره تغذیه با اولیاء کودکان چاق در برنامه سنجش بدو ورود به مقطع

ابتدایی شهرستان شیراز

مریم مهارت

مرکز بهداشت شهرستان شیراز

maharatnut@yahoo.com

زمینه و هدف: بر خورداری از روند رشد مناسب یکی از مهمترین فاکتورهای لازم جهت پیشرفت تحصیلی دانش آموزان می باشد بدلیل حساسیت بیشتر این مسئله در کودکان ورودی به پایه اول ابتدایی این طرح باهدف ارزیابی روند رشد این گروه طراحی گردید.

مواد و روش ها: در این مطالعه توصیفی - مقطعی کلیه کودکان مورد ارزیابی در پایگاههای سنجش ورود به اول ابتدایی تحت پوشش مرکز بهداشت شماره ۱ شیراز مورد ارزیابی قرار گرفتند. (۵۳۲۱ نفر). وزن برحسب kg و قد به سانتیمتر ارزیابی و بر اساس آن شاخص BMI با منحنی های استاندارد مقایسه شد. جهت آنالیز آماری از نرم افزار SPSS و آمارتوصیفی استفاده شد.

یافته ها: از مجموع کودکان مورد ارزیابی ۳۵۳۷ نفر (۶۶/۴٪) از BMI طبیعی برخوردار و ۱۴۴۱ نفر از کودکان دچار لاغری (۲۷/۱٪) و ۳۴۳ نفر (۶/۵٪) دچار چاقی بودند.

نتیجه گیری: نتایج سنجش وضعیت رشد کودکان بدو ورود به ابتدایی نشانگر عدم برخورداری ۳۳/۶٪ از آنان از روند رشد طبیعی و لزوم برنامه ریزی در خصوص ارائه خدمات مشاوره تغذیه و پیگیری این کودکان تا حصول رشد مطلوب دارد. همچنین این نتایج نشانگر لزوم بازنگری در سیستم ارائه خدمات مراقبت کودکان زیر ۸ سال در سیستم بهداشتی به منظور بهبود شاخص رشد کودکان نیز می باشد.

واژگان کلیدی: کودکان، چاقی، لاغری، مشاوره تغذیه

پوستر: ۱۰۲

ارتباط بین مصرف صبحانه و شغل مادر در کودکان پیش دبستانی شهر اصفهان

نرگس هوئی، اکبر حسن زاده، منصور رجائی و الناز السادات طباطبائی

دانشگاه علوم پزشکی اصفهان

s_mani_h@yahoo.com

زمینه و هدف: مطالعات نشان داده است عوامل موثر اصلی بر دریافت غذا در سالهای رشد شامل محیط خانوادگی، گرایش های اجتماعی، رسانه ها، گروه های همسن و سال، بیماری و یا ناخوشی است. از آنجائی که صبحانه یکی از وعده های مهم به شمار میرود و با توجه به اینکه کودکانی که صبحانه نمی خورند انرژی کمتری از سایر کودکان داشته و مواد مغذی کمتری را نیز دریافت می کنند بر آن شدیم تا برخی از عوامل تاثیر گذار بر مصرف صبحانه را بررسی نمائیم.

مواد و روش ها: این مطالعه بر روی ۲۵۰ نفر از کودکان پیش دبستانی مناطق مختلف (۱،۲،۳،۴،۵) آموزش و پرورش شهر اصفهان انجام گرفت، بدین ترتیب که ۲۵۰ پرسشنامه بصورت تصادفی در اختیار خانواده های این کودکان قرار گرفت و ارتباط بین شغل مادر (خانه دار - کارمند) و مصرف صبحانه توسط کودک بررسی شد. آنالیز داده ها بوسیله نرم افزار SPSS انجام شد.

یافته ها: ارتباطی بین مصرف صبحانه و شغل مادر در کودکان پیش دبستانی وجود ندارد. در این زمینه نیاز به پژوهش های بیشتر و بررسی دیگر عوامل موثر در مصرف صبحانه توسط کودک می باشد.

واژگان کلیدی: صبحانه، کودکان پیش دبستانی، شغل مادر

پوستر: ۱۰۳

ارتباط بین وضع تغذیه کودکان زیر دو سال مبتلا به گاستروانتریت با طول مدت بستری

مهناز مردانی، اعظم محسن زاده، صادق رضاپور و قدرت الله دهستانی اردکانی

گروه تغذیه دانشکده پزشکی دانشگاه علوم پزشکی لرستان

msmardani@yahoo.com

زمینه و هدف: مطالعات حاکی از آن است اسهال در مبتلایان به سوء تغذیه شایع تر است. هدف این بررسی تعیین ارتباط بین وضع تغذیه کودکان زیر ۲ سال مبتلا به گاستروانتریت با طول مدت بستری بود.

مواد و روش‌ها: این تحقیق به صورت مقطعی بر روی ۱۰۰ کودک زیر ۲ سال مبتلا به گاستروانتریت انجام گرفت. بیماران به ۲ گروه کودکان با «وضع تغذیه مناسب» و کودکان مبتلا به «سوء تغذیه» تقسیم شدند. کودکان مورد مطالعه با شرایط وزن هنگام تولد بالاتر از ۲۵۰۰ گرم، فاصله تولد با نوزاد قبلی بیشتر از ۲ سال، محدوده سنی مادران بین ۲۰ تا ۳۵ سال و عدم سابقه بستری به علت هرگونه بیماری در ۶ ماهه گذشته، به روش متوالی انتخاب و اطلاعات جمع آوری گردید.

یافته‌ها: بین میانگین مدت بستری با وضع تغذیه، دردو گروه تفاوت معنی دار آماری مشاهده گردید ($p < 0.001$)، بطوریکه متوسط مدت بستری در کودکان زیر ۲ سال مبتلا به گاستروانتریت توام با «سوء تغذیه»، $3/86$ روز، حال آنکه در کودکان با «وضع تغذیه مناسب» $2/58$ روز بود. تغذیه انحصاری با شیر مادر بر طول مدت بستری تاثیر آماری معنی داری داشت ($p = 0.001$).

نتیجه گیری: در کودکان مبتلا به گاستروانتریت طول مدت بستری در بیمارستان ارتباط معنی داری با وضع تغذیه آنان داشت.

واژگان کلیدی: گاستروانتریت، تغذیه مناسب، سوء تغذیه، خرم آباد

پوستر: ۱۰۴

شیوع سوء تغذیه در نوجوانان ۱۷-۱۲ ساله مدارس شبانه روزی فیروزآباد در استان فارس بهار ۱۳۸۷

فهیمة ادریسی، مهرباب سیادی، مهدی اتابکی و سیروس استوار

شبکه بهداشت

fahimehed@yahoo.com

زمینه و هدف: هدف از این مطالعه بررسی شیوع سوء تغذیه از طریق ارزیابی وضعیت تن سنجی دانش آموزان مدارس شبانه روزی منطقه فیروزآباد در استان فارس است.

مواد و روش‌ها: در این تحقیق که به روش مطالعه توصیفی- مقطعی انجام شد، تعداد کل دانش آموزان ۱۷-۱۲ ساله (۲۷۰ نفر) پایه اول راهنمایی و اول دبیرستان مدارس شبانه روزی با اندازه گیری قد و وزن مورد مطالعه قرار گرفتند. وضعیت سوءتغذیه بر اساس شاخص‌های: وزن برای سن، قد برای سن و BMI برای سن مورد بررسی قرار گرفت و ارزیابی شد. داده‌ها با نرم افزار EPI2002 و SPSS11.5 مورد تجزیه و تحلیل آماری قرار گرفت و یافته‌ها با NCHS مقایسه شد.

یافته‌ها: شیوع کوتاه قدی در دانش آموزان ۴۳٪ (مرد: ۷۳/۳٪، زن: ۲۶/۷٪ و $p=0.000$) بود که نتایج نشان دهنده سوءتغذیه گذشته در این دانش آموزان می‌باشد. شیوع کم وزنی ۳۷/۸٪ (مرد: ۶۵/۷٪، زن: ۳۴/۳٪ و $p=0.000$) بود که نشان دهنده سوء تغذیه حال می‌باشد. در ۱۶/۳٪ دانش آموزان شاخص BMI برای سن زیر صدک ۵ بودند، اما تفاوت معنی داری بین دو جنس وجود نداشت.

نتیجه گیری: با توجه به شیوع بالای سوءتغذیه در مطالعه انجام شده و همچنین عوارض آن از جمله کوتاه قدی و کم وزنی، تلاش‌های هماهنگ بخش‌های مختلف توسعه از جمله بهداشت و آموزش و پرورش جهت بهبود وضعیت تغذیه ای مدارس شبانه روزی ضروری است.

واژگان کلیدی: سوء تغذیه، نوجوانان، کوتاه قدی، کم وزنی

پوستر: ۱۰۵

برخی عوامل تغذیه ای در پوسیدگی دندان در کودکان ۶-۳ ساله استان اصفهان

علیرضا ریاحی، امید فاخران اصفهانی، محمد باقرنیا و شهناز سمسارزاده
دانشگاه علوم پزشکی و خدمات بهداشتی درمانی اصفهان - دانشکده دندانپزشکی
omid_goodhero@yahoo.com

زمینه و هدف: دانسته‌های موجود حاکی است که پوسیدگی دندان بیش از آن که یک بیماری ارثی باشد بیماری محیطی است. لذا از نخستین گام‌ها در جهت ارتقاء بهداشت دهان و دندان در هر جامعه ای شناسایی عوامل موثر بر پوسیدگی دندان است. هدف از مطالعه حاضر یافتن عوامل تغذیه ای مرتبط و موثر بر پوسیدگی دندان در جامعه ما بود.

مواد و روش‌ها: این مطالعه از نوع مشاهده ای (توصیفی) است و بصورت مقطعی به اجرا درآمد. حجم نمونه ۳۳۰ نفر بود که از میان مراجعین مراکز درمانی سطح استان طی سال‌های ۸۴ تا ۸۶ از طریق نمونه گیری ساده انتخاب شدند. ابزار جمع آوری اطلاعات، پرسشنامه محقق ساخته بود و اطلاعات دموگرافیک کودک در قالب سولاتی از والدین گردآوری گردید. ملاک برای اندازه گیری پوسیدگی نیز در کودکان و بزرگسالان به ترتیب dmft و DMFT بود. پس از استخراج داده‌ها تحلیل و آنالیز آنها، با استفاده از روش‌های آمار توصیفی نرم افزار SPSS صورت پذیرفت.

یافته‌ها: در جمعیت مورد مطالعه میانگین طول دوران تغذیه با شیر مادر در کودکان با dmft خوب ۱۸/۹ ماه و در گروه کودکان با dmft بد ۲۱ ماه بود. همچنین در کودکان با dmft خوب ۸۰.۳٪ مصرف مرتب قطره مولتی ویتامین و ۷۶/۳٪ مصرف مرتب قطره آهن داشتند ولی این ارقام در گروه کودکان با dmft بد به ترتیب ۶۸/۴٪ و ۶۶/۱٪ بود. در گروه کودکان با dmft خوب مصرف روزانه مواد خوراکی شیرین ۸۵/۳٪ و در گروه کودکان با dmft بد ۹۵/۱٪ مشاهده شد. میانگین وزن کودکان در مجموع ۱۵/۷۹ kg و به ترتیب در گروه dmft = ۰ و dmft > ۰ برابر ۱۴/۴۸ kg و ۱۶/۳۶ kg بود. میانگین وزن هنگام تولد کودکان در مجموع ۳/۵۶ kg و به ترتیب در گروه dmft = ۰ و dmft > ۰ برابر ۳/۶۰ kg و ۳/۰۲ kg بود.

نتیجه گیری: فاکتورهای مورد بررسی عوامل تغذیه ای بود که تأثیر فاکتورهایی چون تغذیه با شیر مادر، مصرف قطره ی مولتی ویتامین و قطره آهن، میانگین وزن کودکان و مصرف روزانه ی مواد خوراکی شیرین بر پوسیدگی دندان تأیید شد.

واژگان کلیدی: پوسیدگی، تغذیه، DMFT، وزن

پوستر: ۱۰۶

ارتباط عوامل غذایی با چاقی در دانش‌آموزان دبستانی شهر یزد

زهرآ کریم سلطانی، احمد رضا درستی، ابوالقاسم جزایری، فریدون سیاسی و محمدرضا اشراقیان
گروه تغذیه و بیوشیمی، دانشکده بهداشت دانشگاه علوم پزشکی تهران
zksoltani@yahoo.com

زمینه و هدف: چاقی در سالهای اخیر تنها به علل ژنتیکی نبوده و تغییر در الگوی مصرف مواد غذایی از جمله عواملی بوده‌اند که نیز در این افزایش سهم عمده‌ای داشته‌اند. بنابراین مطالعه ی حاضر به منظور تعیین ارتباط بین دفعات مصرف نوشابه، آبمیوه مصنوعی و طبیعی، شیر، سبزی، میوه، چیپس، غذای آماده و شکلات با چاقی در دانش‌آموزان دبستانی شهر یزد انجام شد.

مواد و روش‌ها: طی نمونه گیری خوشه ای دو مرحله ای در سال تحصیلی ۸۴-۱۳۸۳، تعداد ۳۳۴۵ دانش آموز ۱۱-۶ ساله بررسی شدند. تعداد ۱۸۷ دانش‌آموز ۱۱-۹ ساله دارای BMI بزرگتر یا مساوی صدک ۹۵ مرجع ایرانی حسینی و همکاران، به عنوان افراد چاق (مورد) و همین تعداد افراد هم سن و هم جنس غیر چاق (BMI کوچکتر از صدک ۸۵ همان مرجع) به عنوان گروه شاهد محسوب شدند. پرسشنامه بسامد خوراک برای تعیین دفعات مصرف مواد غذایی در ماه بکار رفت.

یافته‌ها: براساس نتایج، در بین اقلام غذایی مصرفی در یک ماه، مصرف آبمیوه مصنوعی در گروه مورد بطور معنی داری بیش از گروه شاهد بود. همچنین همبستگی منفی معنی داری بین BMI دانش‌آموزان چاق با دفعات مصرف میوه ($r = -0.179$; $p = 0.014$) و همبستگی در مرز معنی - داری بین BMI دانش‌آموزان چاق با دفعات مصرف شکلات ($r = 0.139$; $p = 0.059$) وجود داشت.

نتیجه گیری: مصرف آبمیوه مصنوعی، میوه و شکلات از عوامل غذایی مرتبط با چاقی در بین دانش‌آموزان ۱۱-۹ ساله شهر یزد بودند.

واژگان کلیدی: چاقی، دانش‌آموزان دبستانی، مصرف مواد غذایی، نمایه توده بدن

پوستر: ۱۰۷

ارتباط عوامل فردی با چاقی در دانش‌آموزان دبستانی شهر یزد

احمد رضا درستی، زهرا کرم سلطانی، فریدون سیاسی، محمدرضا اشراقیان و ابوالقاسم جزایری

گروه تغذیه و بیوشیمی، دانشکده بهداشت دانشگاه علوم پزشکی تهران

zksoltani@yahoo.com

زمینه و هدف: چاقی یک مشکل بهداشتی در سراسر جهان است و شیوع آن در سالهای اخیر در بین بزرگسالان و کودکان در حال افزایش است. از آنجا که اطلاعات چندانی در ارتباط بین عوامل مرتبط با چاقی در میان کودکان ایرانی در دست نمی باشد، انجام مطالعات در این زمینه ضروری به نظر می رسد. بدین منظور این مطالعه با هدف تعیین ارتباط بین جنس، وزن هنگام تولد، رتبه تولد، سن شروع غذای کمکی، مدت تغذیه با شیر مادر و بعد خانوار در بین دانش‌آموزان شهر یزد صورت گرفت.

مواد و روش ها: تعداد ۱۸۷ دانش‌آموز ۹ تا ۱۱ ساله دارای BMI بزرگتر یا مساوی صدک ۹۵ مرجع ایرانی حسینی و همکاران، به‌عنوان افراد چاق (مورد) و همین تعداد افراد هم سن و هم جنس غیر چاق BMI (کوچکتر از صدک ۸۵ همان مرجع) به‌عنوان گروه شاهد محسوب شدند. اطلاعات مورد نیاز با پرسش از مادر جمع آوری گردید.

یافته ها: میانگین وزن هنگام تولد در دانش‌آموزان چاق بطور معنی داری بیش از گروه شاهد بود. همچنین همبستگی مثبت معنی داری بین BMI دانش‌آموزان چاق و بعد خانوار مشاهده گردید ($F=0/156$; $P=0/033$). اما بین جنس، رتبه تولد، سن شروع غذای کمکی و مدت تغذیه با شیر مادر تفاوت آماری معنی داری دیده نشد.

نتیجه گیری: وزن بالای تولد و بعد خانوار از ویژگیهای فردی مرتبط با چاقی در بین دانش‌آموزان دبستانی شهر یزد بودند.

واژگان کلیدی: چاقی، عوامل فردی، دانش‌آموزان دبستانی

پوستر: ۱۰۸

وضعیت تغذیه کودکان دبستانی شهر خوی بر مبنای معیارهای تن سنجی در سال ۱۳۸۷

خاطره رضازاده، احمد رضا درستی، نسرین امیدوار و بهرام رشید خانی

دانشگاه علوم پزشکی شهید بهشتی

khaterehzazadeh@yahoo.com

زمینه و هدف: شیوع چاقی در میان کودکان در دهه گذشته در کشورهای در حال توسعه افزایش یافته و این در حالی است که هنوز شیوع کوتاه قدی بعنوان شاخص سوءتغذیه مزمن و کم وزنی بعنوان شاخص سوءتغذیه حاد در این کشورها بالا می باشد. در این تحقیق شیوع کوتاه قدی، کم وزنی و اضافه وزن - چاقی در کودکان دبستانی شهر خوی مورد بررسی قرار گرفت.

مواد و روش ها: تعداد ۴۴۰۱ دانش‌آموز در محدوده سنی ۱۲-۶ از ۷۰ مدارس ابتدایی سطح شهر به روش نمونه گیری تصادفی انتخاب شدند. نمایه توده بدن با تقسیم وزن بر مجذور قد (Kg/m^2) محاسبه شد. بر اساس مقادیر شاخص BMI برای سن کودکان، کم وزنی خفیف (>۵)، کم وزنی شدید (>۱۵)، اضافه وزن (بین صدک ۸۵ و ۹۵)، چاقی (<۹۵)، همچنین بر اساس شاخص قد برای سن، کوتاه قدی خفیف (<۱۵)، کوتاه قدی شدید (>۵) در مقایسه با استاندارد CDC2000 تعیین شد.

یافته ها: شیوع کوتاه قدی خفیف ۱۹/۵٪ و شدید ۵/۷٪، کم وزنی خفیف ۱۱/۹٪ و شدید ۳/۸٪، اضافه وزن ۹/۸٪، چاقی ۵/۶٪ بود. شیوع اضافه وزن، چاقی، کوتاه قدی خفیف و شدید تفاوت معنی داری در پسران و دختران نداشت، ولی شیوع کم وزنی خفیف و متوسط بطور معنی داری در دختران بیشتر از پسران بود.

نتیجه گیری: شیوع اضافه وزن، چاقی، کم وزنی خفیف و شدید در دانش‌آموزان شهر خوی بر حسب استاندارد مورد استفاده در حد مورد انتظار می باشد، ولی شیوع کوتاه قدی خفیف و شدید بیش از میزان مورد انتظار می باشد.

واژگان کلیدی: کودکان دبستانی، سوء تغذیه، اضافه وزن، چاقی، کم وزنی

پوستر: ۱۰۹

تأثیر مصرف صبحانه در مدرسه بر روند یادگیری دانش آموزان مقطع راهنمایی

فربیا کوهدانی و زهرا سادات مشکانی

دانشکده پزشکی، دانشگاه علوم پزشکی تهران

fkoohdan@tums.ac.ir

زمینه و هدف: هدف این مطالعه تحقیقی است که به شکل کارآزمایی آینده نگر تاریخی جهت ارزیابی اثرات مصرف صبحانه در مدرسه بر میزان یادگیری، حافظه کوتاه مدت، تمرکز و سرعت عملکرد دانش آموزان انجام شد.

مواد و روش ها: این مطالعه در دو مدرسه توسط نمونه گیری تصادفی انجام گرفت. مدرسه آزمون شونده برنامه مرتب و روزانه ارائه صبحانه داشت. خصوصیات فردی و وضعیت اجتماعی اقتصادی دانش آموزان، بر اساس اطلاعات موجود در پرونده مدرسه، میزان دریافت مواد غذایی صبح روز آزمون بر اساس پرسشنامه یادآمد خوراک و نیز اطلاعات هر یک از آزمونها توسط مشاهده نتایج آزمونها جمع آوری شد. یادگیری از طریق پیش آزمون، پس آزمون و آزمون مجدد یک هفته بعد، در یک موضوع آموزش داده شده، یک ساعت پس از صرف صبحانه در گروه آزمون شونده و همزمان با آن در گروه شاهد اندازه گیری شد. به همین روش، اطلاعات مربوط به سرعت عملکرد، وضعیت حافظه کوتاه مدت و تمرکز به ترتیب توسط آزمونها، ماز، آزمون استاندارد حروف و آزمون کلمات رنگی استروپ نیز اندازه گیری گردید. جهت آزمون فرضیات از تستهای t -test، Mann-whitney و رگرسیون استفاده شد.

یافته ها: گروه آزمون شونده نسبت به گروه شاهد، انرژی و مواد مغذی بیشتری دریافت کرده بودند ($p < 0.05$). نمرات آزمون یادگیری، تست حافظه شنیداری و حافظه دیداری در گروه آزمون شونده بالاتر از گروه شاهد بود ($p < 0.001$ ، $p < 0.001$ ، $p < 0.05$).

نتیجه گیری: مصرف صبحانه در مدرسه باعث افزایش دریافت انرژی و مواد مغذی، و همچنین وضعیت بهتر یادگیری و حافظه کوتاه مدت می شود.

واژگان کلیدی: دانش آموز، صبحانه، یادگیری، حافظه کوتاه مدت، تمرکز

پوستر: ۱۱۰

تأثیر عادات غذایی بر شیوع چاقی در کودکان دبستانی

آناهیتا هوشیار راد، معصومه غفارپور، مریم اسلامی امیرآبادی

انستیتو تحقیقات تغذیه و صنایع غذایی کشور

meamaryam@yahoo.com

زمینه و هدف: شیوع چاقی در چند دهه اخیر درجهان افزایش یافته است. چاقی دوران کودکی با بیماری های قلبی - عروقی، دیابت، چاقی در بزرگسالی همراه است. عوامل مختلفی نظیر شیوه زندگی، فعالیت، عادات غذایی و عوامل موروثی در بروز چاقی موثرند. هدف از این مطالعه تعیین تاثیر عادات غذایی بر شیوع چاقی در کودکان دبستانی بود.

مواد و روش ها: در این بررسی که به صورت مقطعی توصیفی تحلیلی انجام شد، ۹۵۹ دانش آموز (۳۵۰ نفر از منطقه ۱۹ و ۶۰۹ نفر از منطقه ۳) به صورت تصادفی انتخاب شدند. اطلاعات تن سنجی شامل وزن و قد اندازه گیری شده و سپس BMI (Kg/m^2) تعیین گردید. اطلاعات مربوط به عادات غذایی شامل مصرف صبحانه و مصرف غذاهای آماده توسط پرسشنامه ها جمع آوری شد. BMI برای سن بیش از صدک ۹۵ به عنوان شاخص چاقی در نظر گرفته شد.

یافته ها: شیوع چاقی در کل دانش آموزان ۱۰/۵ درصد بود. ۹/۵ درصد از کل دانش آموزان صبحانه مصرف نمی کردند. آزمون t مزدوج نشان داد که عدم مصرف صبحانه با BMI دانش آموزان ارتباط معنی داری داشت ($p < 0.0001$). دفعات مصرف غذای آماده $2/4 \pm 2/5$ بار در هفته بود که همبستگی مستقیم و معنی داری با BMI دانش آموزان داشت ($p < 0.0001$ و $r = 0.18$).

نتیجه گیری: نتایج مطالعه نشان می دهد که عدم مصرف صبحانه و مصرف غذاهای آماده با شیوع چاقی کودکان ارتباط داشت، که این امر لزوم گسترش برنامه های آموزش تغذیه به خصوص در زمینه الگوهای غذایی مناسب را برای والدین به ویژه مادران نشان می دهد.

واژگان کلیدی: عادات غذایی، چاقی، کودکان

پوستر: ۱۱۱

بررسی وضعیت تغذیه ای کودکان ۱-۵ ساله تحت پوشش مراکز بهداشتی درمانی شهر بندر ترکمن و رابطه آن با الگوی

تغذیه ای آنان در سال ۸۵

اعظم تویسرکانی، خدیجه عاشورپور

دانشکده تغذیه دانشگاه علوم پزشکی شهید بهشتی

djahan_azam@yahoo.com

هدف: سوءتغذیه پروتئین-انرژی از مهمترین مشکلات تغذیه ای در کشورهای در حال توسعه است که در میان کودکان بیشتر از سایر گروههای سنی دیده می شود و می تواند باعث اختلال رشد فیزیکی و مرگ و میر گردد. از عوامل مؤثر بر آن الگوی تغذیه ای کودکان می باشد. این مطالعه با هدف بررسی وضعیت تغذیه ای کودکان ۱-۵ ساله بند ترکمن و رابطه آن با الگوی تغذیه ای آنان صورت گرفت.

روش: در این بررسی بر روی ۱۸۵ کودک ۱-۵ ساله از ۳ مرکز بهداشتی درمانی شهر بندر ترکمن انجام پذیرفت. داده ها با تکمیل پرسشنامه اطلاعات عمومی و یاد آمد ۲۴ ساعته جمع آوری شد. قد و وزن کودکان اندازه گیری شد.

یافته ها: میزان شیوع کوتاه قدی، کم وزنی، لاغری و چاقی به ترتیب ۲/۳٪، ۰٪، ۱٪ و ۶/۸٪ بود. متغیرهای سن، رتبه تولد، بعد خانوار، وزن هنگام تولد، سن مادر هنگام تولد کودک، سواد و تحصیلات مادر همچنین مقدار مصرف غلات، لبنیات، گوشت و کالری بدست آمده از تنقلات با وضعیت تغذیه ای کودک ارتباط معنی داری داشتند. بین جنس، وضعیت دریافت مکملهای آهن، A+D و مولتی ویتامین، نوع شیر مصرفی و مراقبت مادر بزرگ با وضعیت تغذیه ای کودک ارتباطی دیده نشد.

نتیجه گیری: در این مطالعه شیوع سوءتغذیه نسبت به مطالعات قبل کمتر درحالیکه شیوع چاقی نسبت به دیگر شاخصها محسوس تر بود. بنابراین لزوم بررسی بیشتر چاقی به عنوان مشکل کودکان و ارتباط آن با الگوی تغذیه ای معلوم می شود.

۳) تغذیه بزرگسالان و سالمندان (روز اول)

پوستر: ۱۱۲

بررسی وضعیت تغذیه ای سالمندان در خانه سالمندان نشاط مهریز

یوسف نقیایی، مژگان مینوسپهر و احمد فخرآبادی

واحد تغذیه ، معاونت بهداشتی دانشگاه علوم پزشکی شهید صدوقی یزد

yosofnaghiaee@yahoo.com

زمینه و هدف : سالمندان یکی از گروههای در معرض خطر محسوب می‌شوند. طبق سرشماری سال ۸۵ آمار سالمندان بالای ۶۰ سال کشورمان ۵/۶ میلیون نفر گزارش شد که پیش بینی می‌شود تا سال ۱۴۳۰ در حدود ۲۳ درصد از جمعیت کشور را به خود اختصاص دهند. با توجه به رشد فزاینده افراد سالمند در جامعه و همچنین نقش تغذیه مناسب در سالم پیر شدن افراد بر آن شدیم تا وضعیت تغذیه ای افراد مقیم در خانه سالمندان شهرستان مهریز را مورد ارزیابی قرار دهیم.

مواد و روش‌ها : مطالعه از نوع تحلیلی بوده و ۴۰ نفر از زنان سالمندی که توانایی همکاری داشتند مورد بررسی قرار گرفتند. اطلاعات فردی (شامل وزن، قد، سن و رضایتمندی از نوع غذا) در قالب یک پرسشنامه تکمیل شد. همچنین میزان غذاهای دریافتی یک هفته و تعداد واحدهای غذایی مشخص و با مقادیر مرجع مقایسه شد.

یافته‌ها: آنالیز اطلاعات نشان داد که میانگین سن، وزن و قد به ترتیب 78 ± 10 سال، 47 ± 5 کیلوگرم، $138 \pm 4/7$ سانتی متر بود. متوسط انرژی دریافتی روزانه ۱۹۰۴ کیلوکالری بود که صد درصد میزان مرجع بود. متوسط میزان پروتئین دریافتی ۷۵/۷۴ گرم بود که ۱/۵ برابر میزان مرجع بود. مقایسه گروههای غذایی دریافتی نسبت به میزان توصیه شده نشان می‌دهد که به غیر از گروههای نان و غلات و گوشت سایر گروهها (میوه‌ها، سبزی‌ها و شیر و لبنیات) کمتر از حداقل میزان توصیه شده می‌باشد. میزان رضایتمندی نیز ۹۵ درصد بدست آمد.

نتیجه گیری: نتایج نشان می‌دهد که علی‌رغم میزان رضایتمندی بالای سالمندان میزان دریافت برخی از گروههای غذایی کمتر از حد انتظار است، بخصوص شیر و لبنیات که نقش بسیار مهمی در تامین برخی ریز مغذیها نظیر کلسیم و روی در این گروه سنی دارند و یا گروه میوه و سبزی که تامین کننده اصلی فیبر غذایی می‌باشند. میزان پروتئین دریافتی بسیار بیش از حد نیاز این سالمندان بوده است. این نتایج نیاز به اصلاح برنامه‌های غذایی خانه‌های سالمندان را توسط کارشناسان تغذیه نشان می‌دهد.

واژگان کلیدی : وضعیت تغذیه ، سالمندان

پوستر: ۱۱۳

وضعیت تغذیه ای براساس شاخص‌های آنتروپومتری در زندان مرکزی مشهد

صادق غفاریان، محمد صفریان و محسن نعمتی

دانشگاه علوم پزشکی مشهد

safarianm@mums.ac.ir

زمینه و اهداف: محدودیت زندانیان به جیره غذایی زندان و رفتارهای نامناسب تغذیه ای آنان را در معرض مشکلات تغذیه ای قرار می‌دهد. مطالعه حاضر با هدف بررسی شیوع مشکلات تغذیه ای در زندانیان مشهد انجام شده است.

مواد و روش‌ها: ۲۸۷ مرد و ۴۸ زن از زندانیان زندان مرکزی مشهد بطور تصادفی انتخاب شده و اندازه گیری‌های تن سنجی به روش‌های استاندارد WHO) بعمل آمد. با استفاده از پرسشنامه‌های معتبر اطلاعات دموگرافیک و قضایی جمع آوری گردید. با استفاده از نمودارهای استاندارد بین المللی WHO افراد با نمایه توده بدنی (BMI) پایین تر از صدک ۱۰ بعنوان سوء تغذیه و بالاتر از صدک ۸۵ و ۹۵ به ترتیب به عنوان اضافه وزن و چاق در نظر گرفته شدند و اطلاعات حاصل با نرم افزار SPSS و آزمون T-TEST مورد تحلیل قرار گرفت.

یافته‌ها: میانگین BMI مردان و زنان به ترتیب عبارت بود از ۲۴/۴ و ۲۸/۲ کیلوگرم بر مترمربع و شیوع کم وزنی، اضافه وزن و چاقی به ترتیب ۱۰/۸٪، ۶/۹٪ و ۱/۵٪ بود. شیوع کم وزنی در مردان بطور قابل ملاحظه ای بیش از زنان بود (۱۳/۱٪ در مقابل ۶/۵٪). در مقابل شیوع پر وزنی و چاقی در مردان بسیار پایین تر از خانمهای زندانی بود. شیوع کم وزنی در افراد با جرائم جنایی بیش از سایر جرائم بود. کم وزنی در سنین پایین شیوع بیشتر داشت.

نتیجه گیری: مطالعه حاضر نشان دهنده خطر سوء تغذیه در زندان مرکزی مشهد بخصوص در مردان است. توجه خاص مسئولین محترم در جهت بازبینی و اصلاح شیوه تغذیه ای زندانیان مرد را بطور خاص خاطر نشان می‌کند.

واژگان کلیدی: وضعیت تغذیه، آنتروپومتری، زندانیان

پوستر: ۱۱۴

وضعیت تغذیه ای کارکنان روزکار و نوبت کار مجتمع پتروشیمی بندرامام

آرزو بوستانی، سعیده حاجی نجف، مریم امینی، مرتضی عبداللهی، منصور جوهری رنگ، محمد علی خادمیان و عبدالعلی لطفی‌زاده

maramin2002@yahoo.com

زمینه و هدف: تعیین وضعیت تغذیه ای و میزان رضایت کارکنان/کارگران عادی و نوبت کار از وضعیت غذاهای سرو شده مجتمع صنایع پتروشیمی بندر امام خمینی.

مواد و روش‌ها: ۳۴۰ تن از کارکنان و کارگران عادی و نوبت کار وارد مطالعه شدند. برای بررسی وضعیت تغذیه از یادآمد خوراک ۲۴ ساعته دو روزه (عادی و تعطیل) و پرسشنامه بسامد مصرف کیفی استفاده شد. قد و وزن نیز اندازه گیری شد. به منظور درک عمیق تر از باورها و عقاید کارکنان درباره وضعیت سرو و تهیه غذا، پنج مصاحبه انفرادی با آگاهان کلیدی و دو بحث گروهی متمرکز با کارگران و کارمندان نیز انجام شد.

یافته‌ها: نتایج نشان داد در بین نوبت کاران مصرف سبزی‌های غیربرگی و چای در روزهای کاری بیشتر از روزهای تعطیل بود. در حالی که در روزهای تعطیل مصرف میوه‌های درختی و جالیزی، ماهی، شیر، نوشابه‌های گازدار تا بیش از سه برابر روز کاری بوده است. نوبت کاران بیشتر از بقیه از غذای سرخ شده و نمک سر سفره استفاده کرده بودند. در هر دو گروه از کارکنان عمده چربی مصرفی را چربی با منشأ حیوانی تشکیل داده بود. چربی بیش از یک سوم انرژی دریافتی را در هر دو گروه از کارکنان تأمین کرده بود. مقدار دریافت ویتامین ث در ۱۰٪ و ویتامین آ در بیش از ۵۰ درصد کارکنان کمتر از مقدار نیاز بود. اکثر کارکنان (۷۰٪) دارای اضافه وزن بودند. نتایج مصاحبه گروهی با کارکنان حاکی از عدم رضایت آنان از وضع غذا بود.

نتیجه گیری: اضافه وزن در کارکنان مجتمع پتروشیمی شایع و الگوی مصرف غذای آنان درحد مطلوب نیست. لازم است الگوی درست مصرف و اهمیت حفظ وزن مطلوب به آنان آموزش داده شود.

واژگان کلیدی: مجتمع پتروشیمی، کارکنان، وضعیت تغذیه

پوستر: ۱۱۵

شیوع یائسگی زودرس و برخی عوامل مرتبط با آن در زنان بالای ۴۰ سال تهرانی

محبوبه صادقی بیدشکی، سعید صادقیان شریف و پروین میرمیران

پژوهشکده غدد درون ریز دانشگاه علوم پزشکی شهید بهشتی

mahbubeh_sad@yahoo.com

زمینه و هدف: تعیین شیوع یائسگی زودرس و ارتباط آن با چاقی، دیابت و سن اولین قاعدگی در زنان بالای ۴۰ سال. **مواد و روش‌ها:** این مطالعه بر روی ۶۴۰ زن یائسه (عدم قاعدگی در ۱۲ ماه گذشته) شرکت کننده در مطالعه قند و لیپید تهران طی سالهای ۱۳۸۷-۱۳۸۵ که فاقد سابقه هیستریکتومی بوده اند انجام شد. یائسگی زودرس بر اساس آخرین قاعدگی کمتر از ۴۸ سال تعریف شد. همچنین جهت بررسی ارتباط عواملی نظیر چاقی و دیابت بر بروز یائسگی زودرس تنها نمونه‌هایی که حداکثر ۳۶ ماه از سن یائسگی آنان گذشته بود (۲۱۲ نفر) انتخاب شدند. **یافته‌ها:** شیوع یائسگی زودرس در نمونه‌های مورد مطالعه ۳۵/۸٪ برآورده شد. این نسبت در زنانی که سن اولین قاعدگی آنها قبل از ۱۲ سالگی بود به طور معنی داری بیشتر بود (به ترتیب ۴۱/۵٪ درمقایسه با ۳۳/۸٪؛ $p < 0.05$). آزمون آنالیز رگرسیون لجستیک شانس ابتلا به یائسگی زودرس در افراد دیابتی را بیش از افراد غیر دیابتی نشان داد ($OR = 1.4-3.1$ ؛ $p < 0.05$). ارتباط معنی داری بین چاقی و ابتلا به یائسگی زودرس وجود نداشت. **نتیجه گیری:** در این مطالعه دیابت و سن اولین قاعدگی ارتباط مستقیم با یائسگی زودرس داشت؛ اما ارتباط معنی داری بین چاقی و یائسگی زودرس مشاهده نشد.

واژگان کلیدی: یائسگی، زنان

پوستر: ۱۱۶

سن شروع قاعدگی و نمایه توده بدن در دانشجویان دانشگاه علوم پزشکی

جندی شاپور اهواز

روح الله عیوضی، مریم نادری، حامد محمود زاده، حمدامین چوبینه، دردانه حسین و شیوا دشتی

dashti_shiva@yahoo.com

زمینه و هدف: شیوع چاقی به عنوان یکی از بزرگترین معضلات در دنیای امروز مطرح می‌باشد. با توجه به نقش موثر گردآوری اطلاعات در جهت کنترل هدفمند این مسئله، بررسی حاضر صورت گرفته است.

مواد و روش‌ها: طی مطالعه ای توصیفی - تحلیلی تعداد ۳۰۶ دانشجو به طور تصادفی مورد مطالعه قرار گرفتند. پس از گردآوری داده‌های مربوط به سن شروع قاعدگی، اطلاعات تن سنجی افراد مورد ارزیابی قرار گرفت و BMI محاسبه شد. تجزیه و تحلیل داده‌ها با استفاده از نرم افزار آماری SPSS13 صورت گرفت.

یافته‌ها: میانگین سن شروع قاعدگی در دختران لاغر 13.91 ± 1.14 سال، دختران متناسب 13.64 ± 1.6 سال و دختران دارای اضافه وزن و چاقی 13.49 ± 1.33 سال بود. با افزایش سن شروع قاعدگی، روندی نزولی در BMI دیده شد ($p < 0.02$).

نتیجه گیری: دخترانی که سن شروع قاعدگی بالاتری داشتند، در جوانی لاغرتر بودند. چنانچه وضعیت وزنی افراد را به قبل از سن شروع قاعدگی نیز نسبت بدهیم، می‌توان این فرضیه را مطرح کرد که افزایش BMI باعث کاهش سن شروع قاعدگی و قاعدگی زودرس می‌شود، که این امر با کاهش رشد همراه است.

واژگان کلیدی: سن شروع قاعدگی، دانشجویان، نمایه توده بدن

پوستر: ۱۱۷

ارتباط نمایه‌ی توده‌ی بدن و قند خون با نمایه‌ی میگردن در بیماران زن

مهناز طالبی، علی طریقت اسفنجانی، رضا مهدوی، مهرانگیز ابراهیمی، مرتضی واحد جباری

دانشگاه علوم پزشکی تبریز

tarighata@yahoo.com

زمینه و هدف: اطلاعات موجود حکایت از نقش اختلال حساسیت به انسولین در بیماران میگردن با بیماری‌های ایسکمیک عروقی (مثل CHD) دارد. هدف مطالعه‌ی حاضر تعیین ارتباط اضافه وزن و افزایش قند خون با نمایه‌ی میگردن بود.

مواد و روش‌ها: این مطالعه با نمونه‌گیری به روش تصادفی آسان بر روی ۹۸ بیمار زن مراجعه کننده به کلینیک دانشگاه علوم پزشکی تبریز با میانگین سنی ۳۴/۰۵ سال (۵۶-۱۸) طی سال ۱۳۸۷ صورت گرفت. علاوه بر اندازه‌گیری قد، وزن و محاسبه‌ی BMI بیماران، پرسشنامه‌ی سوابق پزشکی دارویی، تکرر، مدت و شدت حملات میگردن تکمیل شد و نمایه‌ی میگردن محاسبه گردید. گلوکز ناشتای سرم نیز اندازه‌گیری شد. سپس داده‌ها توسط نرم افزار SPSS مورد آنالیز قرار گرفت.

یافته‌ها: میانگین BMI=27.45 kg/m² بود و ۲۷/۸٪ زنان دارای اضافه وزن و ۳۲/۶٪ زنان چاق بودند. علیرغم خروج بیماران دیابتی از موضوع بررسی حاضر، در ۸/۲٪ زنان FBS>110 mg/dl بود. میانگین نمایه‌ی میگردن در ۴۴/۹٪ زنان کمتر از ۱۰، ۲۲/۴٪ مابین ۱۰-۲۰ و ۳۲/۶٪ بیشتر از ۲۰ بود. نمایه‌ی میگردن با BMI همبستگی معنی‌داری (۰/۹۴۳) دارد.

نتیجه‌گیری: بین نمایه‌ی توده‌ی بدن و قند خون با نمایه‌ی میگردن در بیماران زن ارتباط وجود دارد.

واژگان کلیدی: میگردن، نمایه‌ی توده‌ی بدن، قندخون، بیماران زن

پوستر: ۱۱۸

اثر ایزوفلاونهای سویا بر عوارض یائسگی در زنان شهر اهواز

دردانه حسین، احمد زند مقدم، رضا امانی و محمد حسین حقیقی زاده

دانشگاه علوم پزشکی جندی شاپور اهواز - دانشکده پیراپزشکی - گروه آموزشی تغذیه

durdana532@yahoo.com

زمینه و هدف: ایزوفلاونها گروه مهمی از استروژن گیاهی و دارای ساختمان شبیه هورمونهای استروئیدی میباشند. برخی بررسیها نشان داده اند که بین مصرف ایزوفلاونها و کاهش عوارض یائسگی ارتباط وجود دارد. در مطالعه حاضر تاثیر ایزوفلاونهای سویا در کاهش عوارض یائسگی در زنان مورد مطالعه قرار گرفت.

مواد و روش‌ها: این مطالعه روی ۶۱ نفر از زنان یائسه (۳۰ مورد و ۳۱ شاهد) انجام گرفت. اطلاعات عمومی تن سنجی تغذیه ای و میزان هورمونهای LH، FSH و استرادیول سرم خون اندازه گیری شد. ایزوفلاونهای سویا بصورت بسکویت تهیه و به مقدار لازم تحویل داوطلبین شد، و پس از اتمام دوره علائم یائسگی و سطوح سرمی هورمونها اندازه گیری شد. اطلاعات توسط روش آماری SPSS ویرایش ۱۱/۵ و آزمونهای T زوجی، T مستقل و مجذور کای مورد تجزیه و تحلیل قرار گرفت.

یافته‌ها: میانگین وزن، قد، تعداد فرزندان، سن یائسگی و سن شروع قاعدگی در دوگروه تفاوت آماری معنی داری نداشت. فعالیت بیشتر زنان در هر دو گروه سبک و شغل خانه دار بود. در میزان استرادیول FSH و LH خون در گروه آزمایش و شاهد قبل وبعد از مداخله اختلاف معنی داری مشاهده شد (p=۰/۰۰۵). پس از مداخله تغذیه، در علائم یائسگی مانند تعداد گرگرفتگی، مدت زمان گرگرفتگی، بیخوابی و تعریق شبانه اختلاف معنی دار مشاهده شد (p=۰/۰۰۱).

نتیجه‌گیری: با توجه به نتایج بدست آمده میتوان گفت که ایزوفلاونهای سویا سبب کاهش عوارض یائسگی و بهبود وضعیت هورمونی در زنان یائسه می‌شود.

واژگان کلیدی: ایزوفلاونهای سویا، عوارض یائسگی، زنان

پوستر: ۱۱۹

پروفایل لیپیدهای سرم و ارتباط آن با نمایه توده بدن در بانوان یائسه

مریم رف رف و رضا مهدوی

دانشکده بهداشت و تغذیه و مرکز تحقیقات علوم تغذیه دانشگاه علوم پزشکی تبریز

rafracm@tbzmed.ac.ir

زمینه و هدف: بیماریهای قلبی عروقی یک علت اصلی بیماری زایی و مرگ و میر در زنان است. هدف مطالعه حاضر ارزیابی پروفایل لیپیدهای سرم و ارتباط آن با نمایه توده بدن (BMI) در بانوان یائسه بود.

مواد و روش‌ها: تعداد ۷۱ نفر از زنان یائسه سالم مراجعه کننده به مراکز بهداشتی درمانی تبریز بطور تصافی انتخاب شدند. پس از ثبت مشخصات عمومی افراد، ۴ سی سی نمونه خون وریدی در شرایط ناشتا جمع آوری شد. وزن و قد آنها اندازه گیری و نمایه توده بدن (BMI) محاسبه شد. سطح لیپیدهای سرم به روش آنزیماتیک اندازه گیری و LDL-C با فرمول فرید والد محاسبه شد. داده‌ها با آزمونهای آماری توصیفی و ضریب همبستگی پیرسون آنالیز شدند.

یافته‌ها: میانگین سنی و نمایه توده بدن (BMI) افراد مورد مطالعه به ترتیب $52/34 \pm 3/10$ سال و $28/56 \pm 4/82$ کیلوگرم بر متر مربع بود. ۶۱/۱٪ افراد دارای اضافه وزن یا چاق بودند. به ترتیب ۴۸/۳٪، ۵۸/۳۵٪ و ۴۵٪ افراد دارای سطح سرمی کلسترول تام، تری گلیسرید و LDL-C بالاتر از حد طبیعی بودند. ۲۱/۶۵٪ افراد دارای HDL-C کمتر از حد مطلوب بودند. بین سطح تری گلیسرید سرم و نسبت LDL-C/HDL-C با BMI افراد همبستگی مثبت معنی دار (به ترتیب $r=0.31$ ، $p<0.004$ و $r=0.29$ ، $p<0.02$) دیده شد.

نتیجه گیری: نتایج این مطالعه شیوع عوامل خطرزای بیماریهای قلبی عروقی را در بانوان مورد مطالعه نشان میدهد. جهت پیشگیری از بیمارزایی و مرگ و میر از بیماریهای قلبی عروقی، برنامه‌های غربالگری به منظور شناسایی افراد در معرض و انجام مداخلات لازم پیشنهاد می‌شود.

واژگان کلیدی: پروفایل لیپیدی، نمایه توده بدن، زنان یائسه

پوستر: ۱۲۰

تفاوت‌های تغذیه ای و تن سنجی بین سالمندان مرد و زن در شهر اصفهان

علوی نایینی امیر منصور، درستی مطلق احمد رضا و عقدک پژمان

دانشکده بهداشت دانشگاه علوم پزشکی تهران؛ دانشکده تغذیه و انستیتو تحقیقات تغذیه ای کشور؛ مرکز بهداشت استان اصفهان

amalavi@tums.ac.ir

زمینه و هدف: نسبت سالمندان در کشورهای درحال توسعه رو به افزایش است و مطالعات زیادی برای حل مشکلات تغذیه ای آنان لازم است. هدف این بررسی تعیین تفاوت‌های تغذیه ای و تن سنجی بین سالمندان زن و مرد در اصفهان بود.

مواد و روش‌ها: این مطالعه مقطعی با ۱۷۰۰ نفر (۷۳۳ مرد و ۹۶۷ نفر زن) بین سنین ۶۰-۱۰۵ سال در شهر اصفهان و بر اساس نمونه گیری خوشه ای انجام گرفت. اطلاعات دموگرافیک، اجتماعی اقتصادی، بسامد خوراک و تن سنجی از آنان بدست آمد. از سالمندان راجع به انواع و تعداد غذاها و نوشیدنی‌های مصرفی در ۲ هفته گذشته سوال گردید.

یافته‌ها: نتایج نشان داد که مردان در این بررسی گوشت، سیب زمینی، تخم مرغ، حبوبات، نوشابه، بستنی و سبزیجات را ترجیح می‌دادند، در حالی که زنان بیشتر تمایل به مصرف برنج، نان، ماست و چای داشتند. زنان بطور معنی داری بیشتر از مردان از غذاهایی که در دسته غلات قرار داشت استفاده می‌کردند. سالمندان به دو گروه سنی ۶۰-۷۵ و ۷۵ سال به بالا تقسیم شدند. در هر دو گروه سنی، نمایه توده بدن (BMI) و ستبرای چین پوستی بطور معنی داری در زنان بیشتر از مردان بود ($p=0.005$). در گروه سنی ۶۰-۷۵ ساله، دور کمر و دور باسن در زنان بطور معنی داری

($p=0.04$ ؛ $p=0.005$) بیش از مردان بود، ولی اختلاف معنی داری در گروه سنی ۷۵ سال و بالاتر بین زنان و مردان سالمند وجود نداشت.

نتیجه گیری: با توجه به مصرف بیشتر غذاهای حاوی غلات توسط زنان سالمند، اضافه وزن و چاقی در زنان بیشتر از مردان است و بایستی تمهیداتی در جهت سوق دادن به مصرف کمتر مواد غذایی انرژی زا برای زنان سالمند اندیشیده شود

واژگان کلیدی: سالمندان، زنان، مردان، تن سنجی، وضع تغذیه

پوستر: ۱۲۱

مصرف مکمل‌های تغذیه ای گیاهی طبیعی و گیاهی کارخانه ای در بزرگسالان مراجعه کننده به مراکز بهداشتی درمانی مناطق مختلف غرب تهران

شهباندرخت نجم آبادی، مرضیه نجومی، سید اشرف الدین گوشه گیر و فاطمه البرزی

دانشکده پزشکی - دانشگاه علوم پزشکی و خدمات بهداشتی درمانی ایران

najmabad@iums.ac.ir

زمینه و هدف: استفاده از گیاهان طبی به منظور تقویت و یا درمان تغذیه ای بطور سنتی از دیر زمان در فرهنگ و آداب تغذیه ای رایج بوده است.

هدف این مطالعه تعیین فراوانی و نوع مکمل‌های تغذیه ای گیاهی سنتی و یا کارخانه ساخت و مصارف آنها در بزرگسالان بوده است.

مواد و روش‌ها: روش مطالعه بصورت توصیفی مقطعی بوده و تعداد ۱۰۰۴ نفر بزرگسالان مراجعه کننده به ۱۰ مرکز بهداشتی درمانی در ۷ منطقه در

غرب تهران بصورت نمونه گیری چندمرحله ای و گردآوری اطلاعات با استفاده از پرسشنامه تخصصی بصورت مصاحبه انجام شد.

یافته‌ها: ۲۶/۴٪ افراد مورد بررسی در یکسال گذشته از مکمل‌های گیاهی تغذیه ای کارخانه ای بصورت افشده مصرف داشته که ۴۷/۴٪ برای تقویت

معدده و ۲۱/۷٪ برای تقویت اعصاب و بهبود خواب، ۵/۱٪ برای کنترل چربی خون و ۳/۳٪ برای تقویت قلب از افشده‌های گیاهی استفاده کرده اند. در

جمعیت مورد بررسی ۵۲/۲٪ از مکمل‌های گیاهی طبیعی سنتی در یکسال گذشته مصرف داشته اند که ۶۴/۶٪ گیاه گل گاوزبان را نام برده و ۳۰/۳٪

مصرف توأم گیاهان سنتی بصورت جوشانده یا دم کرده را ذکر کرده اند. ۵۰/۷٪ افراد بنا بر اطلاعات شخصی، ۴۲/۲٪ توصیه دوستان و تنها ۴/۷٪ بر

اساس توصیه پزشک و ۰/۸٪ مشاور تغذیه مصرف نموده و ۴۲/۹٪ متناوباً در ماه و ۳۲/۵٪ متناوباً درسال مصرف داشته اند.

نتیجه گیری: تمایل به مصرف گیاهان سنتی در بزرگسالان زیاد بوده ولی بنظر می‌رسد آشنایی و توصیه پزشکان و متخصصین مشاور تغذیه کم است.

واژگان کلیدی: مکمل‌های تغذیه ای گیاهی، مکمل‌های تغذیه ای کارخانه ای، بزرگسالان

پوستر: ۱۲۲

ارتباط وضعیت تغذیه سالمندان شهر اصفهان با بیماری‌های قلبی - عروقی و دیابت

درستی مطلق احمد رضا و علوی نایینی امیر منصور

دانشکده تغذیه و وائستیتو تحقیقات تغذیه ای کشور

a_dorosty@yahoo.com

زمینه و هدف: تعداد سالمندان در ایران رو به افزایش است. وضعیت نامطلوب تغذیه ای سالمندان، بروز دیابت، بیماری‌های قلب و عروق و افزایش

فشار خون را مساعد نموده و هزینه‌های هنگفتی را به دولت تحمیل می‌کند.

مواد و روش‌ها: این بررسی مقطعی با ۱۶۴۹ سالمند (۷۳۱ مرد و ۹۱۸ زن) انجام گرفته که با مراجعه تصادفی به منازل آنان دعوت به همکاری

می‌شدند. وزن افراد با ترازوی دیجیتالی با دقت ۱۰۰ گرم و قد توسط قد سنج نواری با دقت ۰/۵ سانتی متر اندازه گیری شد. از سالمندان در باره ابتلا

به دیابت و بیماری‌های قلبی عروقی و مدت تماشای تلویزیون سؤال شد.

یافته‌ها: یافته‌ها نشان داد که ۴۳/۲٪ مردان و ۵۶/۸٪ زنان سالمند دارای اضافه وزن بودند و چاقی در زنان بطور معنی داری بیشتر بود. مبتلایان به

بیماری‌های قلبی عروقی احتمال بیشتری برای اضافه وزن داشتند ولی این تفاوت‌ها از نظر آماری در مرز معنی داری قرار داشت ($p < 0.06$). از مبتلایان

به دیابت ۷۲/۲٪ آنها اضافه وزن و ۱/۷٪ لاغر بودند که اختلاف بین دیابتی‌ها با غیر مبتلایان از نظر آماری معنی دار بود ($p < 0.05$). کسانی که روزانه

بیش از ۲ ساعت تلویزیون تماشا می‌کردند ۷۰/۶٪ دارای اضافه وزن بودند ولی بیشترین درصد لاغری (۷/۵٪) مربوط به سالمندانی بود که اصولاً

تلویزیون تماشا نمی‌کردند.

نتیجه گیری: نتیجه اینکه مطالعه حاضر ضمن تاکید بر شیوع بالای اضافه وزن در سالمندان، اهمیت رسیدگی به وضع تغذیه آنان در جهت کاهش

ابتلا به بیماری‌هایی از قبیل دیابت و قلبی عروقی را مورد تاکید قرار می‌دهد.

واژگان کلیدی: سالمندان، وضع تغذیه، دیابت، بیماری‌های قلبی - عروقی

پوستر: ۱۲۳

میزان دریافت مواد مغذی در زنان مبتلا به هیپرکلسترولمی

آتنا رضانی^۱ و دکتر طاهباز^۲

۱- دانشجوی کارشناسی ارشد تغذیه، دانشگاه علوم پزشکی شهید بهشتی

۲- استادیار دانشکده علوم تغذیه و صنایع غذایی دانشگاه علوم پزشکی شهید بهشتی

ramezaniatena@yahoo.com

زمینه و هدف: افزایش چربی‌های خون به خصوص کلسترول تام و LDL-C به عنوان عامل خطر برای بروز بیماری قلبی عروقی شناخته شده است.

هدف این بررسی تعیین میزان دریافت مواد مغذی در زنان مبتلا به هیپرکلسترولمی می‌باشد.

مواد و روش‌ها: این مطالعه مقطعی - توصیفی بر روی ۷۴ زن مبتلا به هیپرکلسترولمی با کلسترول تام سرم ۳۰۰-۲۰۰ mg/dl با محدوده سنی ۷۰-۵۰ سال انجام گرفت. دریافت غذا با پرسش نامه ثبت غذایی ۳ روزه و بسامد خوراک جمع آوری شد و اطلاعات فردی با استفاده از پرسشنامه به صورت خود اجرا و وزن و قد افراد با استفاده از ترازوی متصل به قدسنج و فعالیت بدنی با استفاده از پرسشنامه (فعالیت سبک و متوسط و شدید) تعیین و داده‌ها با SPSS ۱۱/۵ و nutritionist 3 تجزیه و تحلیل شد.

یافته‌ها: نمایه توده بدن در این افراد 28 ± 0.4 بود. مصرف گوشت قرمز بالا (تقریباً ۴ بار در هفته) و عمده مصرف لبنیات از گروه پرچرب بود. از سوی دیگر، مصرف غلات کامل و مرکبات ۲ بار در هفته بود. که بسیار کم است. مصرف سویا با وجود دارا بودن روی و فلاوونوئیدها، ۰/۲۵ واحد در هفته بدست آمد. میزان دریافت چربی اشباع، کربوهیدرات و PUFA بیشتر از مقادیر توصیه شده و دریافت ویتامین C و فیبرها کمتر از میزان توصیه شده برآورد شد.

نتیجه گیری: وضعیت تغذیه ای زنان نامناسب برآورد شد. دریافت پایین فیبر و ویتامین C و غلات کامل و حبوبات و دریافت بالای روغن‌های نباتی و گوشت قرمز و بالا بودن نمایه توده بدن سبب بروز بیماری‌های مزمن می‌گردد. لذا اصلاح الگوی غذایی و افزایش فعالیت بدنی در این افراد توصیه می‌شود.

واژگان کلیدی: زنان، هیپرکلسترولمی، دریافت مواد مغذی، دریافت مواد غذایی

پوستر: ۱۲۴

وضعیت تغذیه ای زنان سالمند ساکن آسایشگاه خصوصی شایستگان شهر تهران و برخی عوامل مرتبط با آن در سال ۱۳۸۴

آتنا رضانی^۱ و طناز خبازی^۲

۱- دانشجوی کارشناسی ارشد تغذیه، دانشگاه علوم پزشکی شهید بهشتی

۲- دانشجوی کارشناسی ارشد تغذیه، دانشگاه علوم پزشکی تبریز

ramezaniatena@yahoo.com

زمینه و هدف: ۱/۳ تا ۱/۴ مشکلات سالمندان مستقیم یا غیر مستقیم مربوط به تغذیه یا عدم کفایت در دریافت مایعات می‌باشد. کمبودهای تغذیه ای در سالمندان ناشی از کاهش دریافت غذایی، افزایش نیاز به مواد مغذی، بیماریها، ناتوانی‌های مختلف، عوارض جانبی دارو می‌باشد. این مطالعه با هدف بررسی وضعیت تغذیه ای زنان سالمند ساکن آسایشگاه خصوصی شایستگان تهران و برخی عوامل مرتبط با آن صورت گرفته است.

مواد و روش‌ها: این مطالعه مقطعی-توصیفی-تحلیلی بر روی کل سالمندان ساکن (۴۶ نفر) بالای ۶۵ سال انجام شد. پرسشنامه ثبت ۳ روزه خوراک (۲ روز وسط هفته و یکروز تعطیل) و بسامد خوراک تکمیل و پرسشنامه (وضعیت اقتصادی، تحصیلات، مدت اقامت در آسایشگاه، سلامت دندانها و...) تکمیل گردید. اندازه گیری‌های وزن و قد با ترازوی با دقت ۱۰۰ گرم و قدسنج seca و BMI نیز محاسبه گردید. در نهایت داده‌ها با Nutritionist 3 و آنالیز آماری SPSS 11.5 مورد تجزیه و تحلیل قرار گرفت.

یافته‌ها: وزن 63 ± 0.45 گرم و قد 150 ± 2.7 سانتی متر و BMI 28.2 ± 0.5 برآورد شد. برحسب واحد در هفته، دریافت میوه $(1/4 \pm 0.2)$ و سبزی $(2/5 \pm 0.8)$ ، گوشت $(1/5 \pm 0.6)$ و غلات $(2/1 \pm 1/1)$ بدست آمد که در مقایسه با هرم غذایی سالمندان کمتر می‌باشد. ارتباط معنی داری بین مدت اقامت در آسایشگاه و مصرف میوه و سبزی مشاهده شد ($p < 0.02$)، و بین تعداد دندانهای سالم و مصرف میوه و سبزی ($p < 0.001$)، و نیز بین وضعیت BMI و مصرف آب برحسب لیوان در روز هم ارتباط ($p < 0.03$) بدست آمد.

نتیجه گیری: وضعیت تغذیه ای زنان سالمند نامناسب برآورد شد. دریافت میوه و سبزی و مصرف آب در آنها پایین بود. باتوجه به عوارض مصرف کم این مواد غذایی در این دوران بیوست، کمبود ویتامین‌ها و مینرال‌ها، توجه به وضعیت تغذیه ای سالمندان و طراحی برنامه‌های مداخله در جهت بهبود وضعیت تغذیه‌ها آنها امری ضروریست.

واژگان کلیدی: سالمندان، زنان، وضعیت تغذیه

پوستر: ۱۲۵

شاخص‌های تن سنجی سالمندان ساکن در خانه‌های سالمند شهر اهواز ۱۳۸۷

سید احمد حسینی، محمد عالیوند، سارا الهی، شکوفه قاسمی و پگاه کیارسی

دانشکده پیراپزشکی - گروه تغذیه، دانشگاه علوم پزشکی اهواز

seyedahmadhossseini@yahoo.com

زمینه و هدف: اندازه گیری شاخص‌های تن سنجی شامل قد، وزن و نمایه توده بدن (BMI) در سالمندان شهر اهواز و مقایسه داده‌های حاصله با استانداردهای مربوطه.

مواد و روش‌ها: در این مطالعه شاخص‌های تن سنجی کل جمعیت سالمند ساکن در خانه‌های سالمندان شهر اهواز (شامل ۴ باب، ۱۰۲ نفر) مورد ارزیابی قرار گرفت. وزن و قد به ترتیب با دقت ۰/۱ کیلوگرم و ۰/۱ سانتیمتر اندازه گیری و تحلیل داده‌ها به وسیله نرم افزار SPSS انجام شد.

یافته‌ها: ۱۴/۸ درصد مردان و ۲۹/۲ درصد زنان دارای BMI زیر ۱۸/۵ (کم وزن)، ۴۲/۶ درصد مردان و ۴۵/۸ درصد زنان دارای BMI ۱۸/۵-۲۴/۹ (طبیعی)، ۳۳/۳ درصد مردان و ۱۶/۷ درصد زنان دارای BMI ۲۵-۲۹/۹ (اضافه وزن)، ۹/۳ درصد مردان و ۸/۳ درصد زنان دارای BMI بالاتر یا مساوی ۳۰ (چاق) بودند.

نتیجه گیری: در مجموع یافته‌های این مطالعه مشخص می‌نماید که قریب به ۳۴/۳ درصد سالمندان مشکل اضافه وزن و ۲۱/۶ درصد مشکل کمبود وزن دارند که هر دو این وضعیت‌ها ناشی از شرایط بد تغذیه ای آنان در سراهای سالمندان می‌باشد.

واژگان کلیدی: سالمندان، شاخص‌های تن سنجی

پوستر: ۱۲۶

اثر مصرف فرآورده‌های سویا بر شاخص‌های مربوط به استرس اکسیداتیو در زنان یائسه مبتلا به سندروم متابولیک

لیلا آزادبخت، مسعود کیمیاگر، یدا... محرابی و احمد اسماعیل زاده

گروه تغذیه دانشکده بهداشت دانشگاه علوم پزشکی اصفهان

azadbakht@hlth.mui.ac.ir

زمینه و هدف: تعیین اثر جایگزینی فرآورده‌های سویا در رژیم غذایی بر روی شاخص‌های استرس اکسیداتیو در زنان یائسه مبتلا به سندروم متابولیک.

مواد و روش‌ها: این مطالعه به صورت کارآزمایی بالینی متقاطع و تصادفی بر روی ۴۲ زن یائسه مبتلا به سندروم متابولیک انجام شد. شرکت کنندگان به طور تصادفی برای مدت ۸ هفته از رژیم غذایی DASH، ۸ هفته رژیم غذایی حاوی پروتئین سویا و ۸ هفته رژیم غذایی حاوی دانه کامل سویا استفاده کردند. در دوره پروتئین سویا ۳۰ گرم پروتئین سویا جایگزین یک واحد گوشت قرمز و در دوره کامل سویا ۳۰ گرم دانه کامل سویا جانشین یک واحد گوشت قرمز گردید. آنالیز آماری به روش آنالیز واریانس با اندازه گیری‌های تکراری انجام شد.

یافته‌ها: تفاوت‌های معنی داری در مقادیر انتهایی مالون دی آلدئید متعاقب سه دوره مداخله مشاهده گردید (بترتیب ۰/۷، ۰/۶۴، و ۰/۶۳ میکرومول در لیتر، $p < ۰/۰۱$). مقادیر انتهایی ظرفیت تام آنتی اکسیدانی نیز متعاقب سه دوره مذکور متفاوت بود (۱/۹۵، ۲/۰۳، و ۲/۱۱ میکرومول در میلی لیتر، $p < ۰/۰۱$). هر دو فرآورده سویا سطح مالون دی آلدئید را در مقایسه با دوره کنترل کاهش داد (تفاوت از دوره کنترل: $-۷/۹\%$ ، $p < ۰/۰۱$ در دوره دانه کامل سویا و تفاوت از دوره کنترل: $-۹/۴\%$ ، $p < ۰/۰۱$ در دوره پروتئین سویای فرآوری شده).

نتیجه گیری: مصرف کوتاه مدت فرآورده‌های سویا سبب کاهش میزان مالون دی آلدئید و افزایش میزان ظرفیت تام آنتی اکسیدانی سرم در زنان یائسه مبتلا به سندروم متابولیک گردید.

واژگان کلیدی: استرس اکسیداتیو، سویا، سندرم متابولیک، زنان یائسه